

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr ...

Rady Gminy Dąbrówno

z dnia

GMINA DĄBRÓWNO

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBRÓWNO**

**CZĘŚĆ I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Dąbrówno, 2023 r.

OPRACOWANIE WYKONANE PRZEZ:

**P R Z E D S I Ę B I O R S T W O
G O S P O D A R K I G R U N T A M I**

PLUSKI, UL. PLUSZNA 19, 11-034 STAWIGUDA

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO

mgr inż. Maciej Wronka – główny projektant

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka – projektant

mgr inż. Marta Witkowska – projektant

mgr inż. Joanna Łączyńska – projektant

SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	5
2	OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE GMINY DĄBRÓWNO	6
2.1	POŁOŻENIE.....	6
2.2	PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY.....	7
2.3	RYS HISTORYCZNY.....	9
2.4	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SPORZĄDZONEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY	10
3	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA TERENU ORAZ ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	10
3.1	STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW.....	10
3.2	STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ WYMOCI JEGO OCHRONY	12
3.3	OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	13
4	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	15
4.1	KLIMAT.....	15
4.2	POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	16
4.3	BUDOWA GEOLOGICZNA I UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI.....	17
4.4	GLEBY	18
4.5	KOPALINY.....	19
4.6	WODY PODZIEMNE.....	22
4.7	WODY POWIERZCHNIOWE	22
4.8	FAUNA I FLORA.....	23
4.9	FORMY OCHRONY PRZYRODY	24
4.10	ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA.....	27
4.11	LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	28
5	STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	29
5.1	ZABYTKI	30
5.2	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	31
6	WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ORAZ ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	32
6.1	LUDNOŚĆ ORAZ STRUKTURA WIEKU I PŁCI MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO	32
6.2	STRUKTURA MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU	34
6.3	RUCH NATURALNY I MIGRACJE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO	37
6.4	POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO	42
6.5	PODMIOTY GOSPODARCZE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO	43
6.6	SYTUACJA MIESZKANIOWA NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO.....	46
6.7	MIENIE KOMUNALNE	47
6.8	KULTURA	47
6.9	OŚWIATA	51
6.10	SPORT	52
6.11	TURYSTYKA	53

6.12	OCHRONA ZDROWIA.....	55
6.13	BEZPIECZEŃSTWO	56
6.14	POMOC SPOŁECZNA	57
6.15	ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM	60
7	POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY DĄBRÓWNO	61
7.1	ANALIZY SPOŁECZNE, ŚRODOWISKOWE, EKONOMICZNE	61
	Analizy środowiskowe	61
	Analizy ekonomiczne	64
7.2	PROGNOZA DEMOGRAFICZNA, PROGNOZA MIESZKALNICTWA	71
7.3	BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ.....	72
7.3.1	ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ	73
7.3.2	CHŁONNOŚĆ TERENÓW	76
7.3.3	Podsumowanie bilansu	78
7.3.4	MOŻLIWOŚCI FINANSOWE GMINY	78
8	STAN PRAWNY GRUNTÓW W GMINIE DĄBRÓWNO.....	80
9	STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	82
9.1	KOMUNIKACJA.....	82
9.1.1	UKŁAD DROGOWY	82
9.2	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	84
9.2.1	SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	84
9.2.2	SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW	86
9.2.3	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA	88
9.2.4	SIEĆ GAZOWA.....	89
9.2.5	SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA	90
9.2.6	GOSPODAROWANIE ODPADAMI.....	90
9.2.7	CIEPŁOWNICTWO.....	90
10	WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	90
11	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH.....	91
12	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	91
13	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH.....	91
14	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	93
15	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	93

1 WPROWADZENIE

W celu określenia aktualnej polityki przestrzennej gminy Dąbrówno, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, Rada Gminy Dąbrówno podjęła Uchwałę Nr XL/261/2021 z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno”. Wykonanie uchwały powierzono Wójtowi Gminy Dąbrówno.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzono dla obszaru w granicach administracyjnych gminy Dąbrówno, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 503) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).

Ustalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są wiążące dla organów gminy Dąbrówno przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno nie stanowi aktu prawa miejscowego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwzględniono uwarunkowania wynikające w szczególności z:

1. dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
2. stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
3. diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;
4. stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego;
5. stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
6. rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określenia przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych;
7. warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
8. zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
9. potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
10. stanu prawnego gruntów;
11. występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
12. występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
13. występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
14. występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;

15. stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
16. zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
17. wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

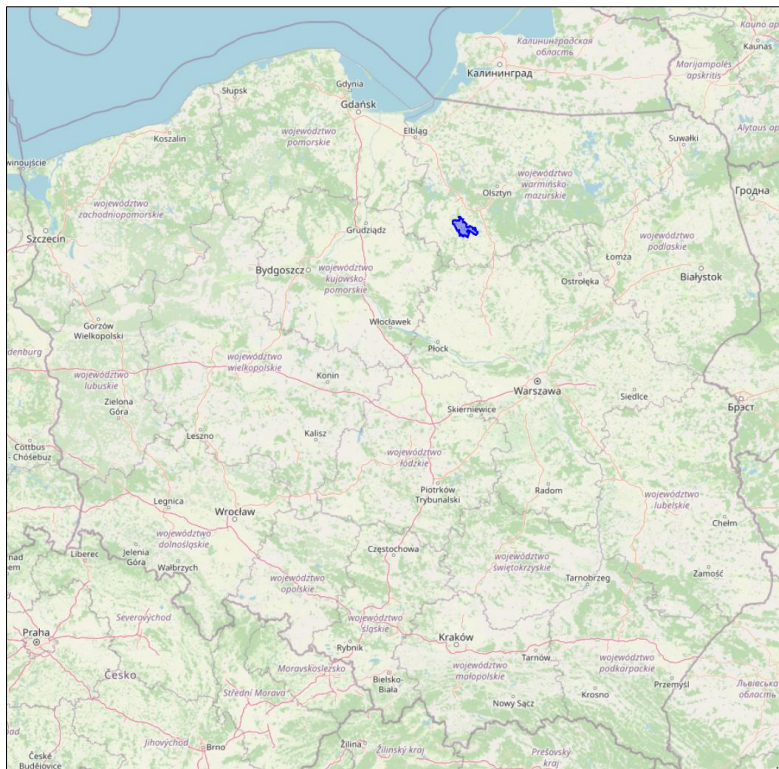
2 OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE GMINY DĄBRÓWNO

2.1 POŁOŻENIE

Gmina Dąbrówno położona jest w północno – wschodniej części Polski w Województwie Warmińsko – Mazurskim w powiecie ostródzkim. Przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie: 537 i 542. Gmina Dąbrówno sąsiaduje z gminami: Ostróda, Grunwald, Kozłowo, Działdowo, Rybno, Lubawa. Powierzchnia gminy Dąbrówno wynosząca 16 573 ha (166 km²) wraz z liczbą ludności na poziomie 4 154 osób (w tym 72 osoby zameldowane na pobyt czasowy)¹, na koniec 2021 r. skutkowałą gęstością zaludnienia o wartości około 25 osób/km².

Od miasta powiatowego Ostródy, Dąbrówno dzieli odległość 32 km, a od wojewódzkiej stolicy - Olsztyna - 67 km. Gmina usytuowana jest między Ostródą, Olsztynkiem, Nidzicą, Działdowem i Nowym Miastem Lubawskim.

Rysunek 1. Położenie gminy Dąbrówno na tle kraju

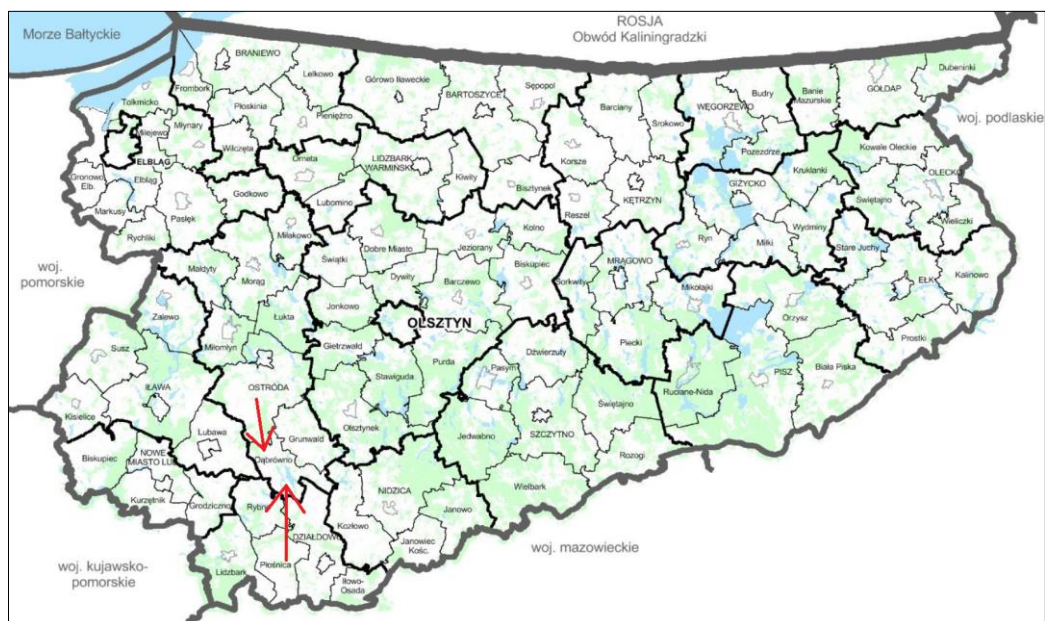

Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

¹ Dane Urzędu Gminy Dąbrówno

Rysunek 2. Położenie gminy Dąbrówno na tle województwa.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

2.2 PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Strukturę administracyjną gminy Dąbrówno tworzy 17 miejscowości. W gminie utworzono 18 sołectw (Rysunek 4). Poniżej zamieszczono dane dotyczące liczby ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Dąbrówno.

Tabela 1. Ludność gminy Dąbrówno w poszczególnych miejscowościach w latach 2019 – 2021 r.

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	2019	2020	2021
1.	Dąbrówno	Dąbrówno	977	964	966
		Jabłonowo	108	115	119
		Jakubowo	19	17	17
2.	Brzeźno Mazurskie	Brzeźno Mazurskie	103	99	95
3.	Elgnowo	Elgnowo	284	287	282
		Stare Miasto	6	6	6
4.	Gardyny	Gardyny	144	151	142
		Dąbrowa	49	46	49
5.	Jagodziny	Jagodziny	112	108	107
6.	Leszcz	Leszcz	119	118	112
		Kalbornia	27	27	30
7.	Lewałd Wielki	Lewałd Wielki	219	211	209
8.	Łogdowo	Łogdowo	29	27	25
9.	Marwałd	Marwałd	318	318	322
		Fiugajki	70	67	65

Lp.	Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	2019	2020	2021
10.	Odmy	Odmy	52	51	50
11.	Okrągłe	Okrągłe	85	83	86
12.	Osiekowo	Osiekowo	142	137	133
13.	Ostrowite	Ostrowite	91	91	91
14.	Samin	Samin	520	508	506
15.	Saminek	Saminek	89	86	86
16.	Tułodziaz	Tułodziaz	181	182	182
		Bartki	37	35	36
		Płachawy	70	70	71
17.	Wądzyn	Wądzyn	106	104	102
18.	Wierzbica	Wierzbica	270	266	265
RAZEM			4227	4174	4154

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno

Gmina podzielona jest na 23 obręby geodezyjne: 1 – Brzeźno Mazurskie, 2 - Dąbrówno, 3 – Elgnowo, 4 - Fiugajki, 5 – Gardyny, 6 - Jabłonowo, 7 – Jagodziny, 8 – Klonówko, 9 – Leszcz, 10 – Lewald Wielki, 11 – Łogdowo, 12 – Marwałd, 13 - Odmy, 14 – Okrągłe, 15 – Osiekowo, 16 – Ostrowite, 17 – Płachawy, 18 – Samin, 19 - Saminek, 20 – Stare Miasto, 21 – Tułodziaz, 22 – Wierzbica, 23 – Wądzyn.

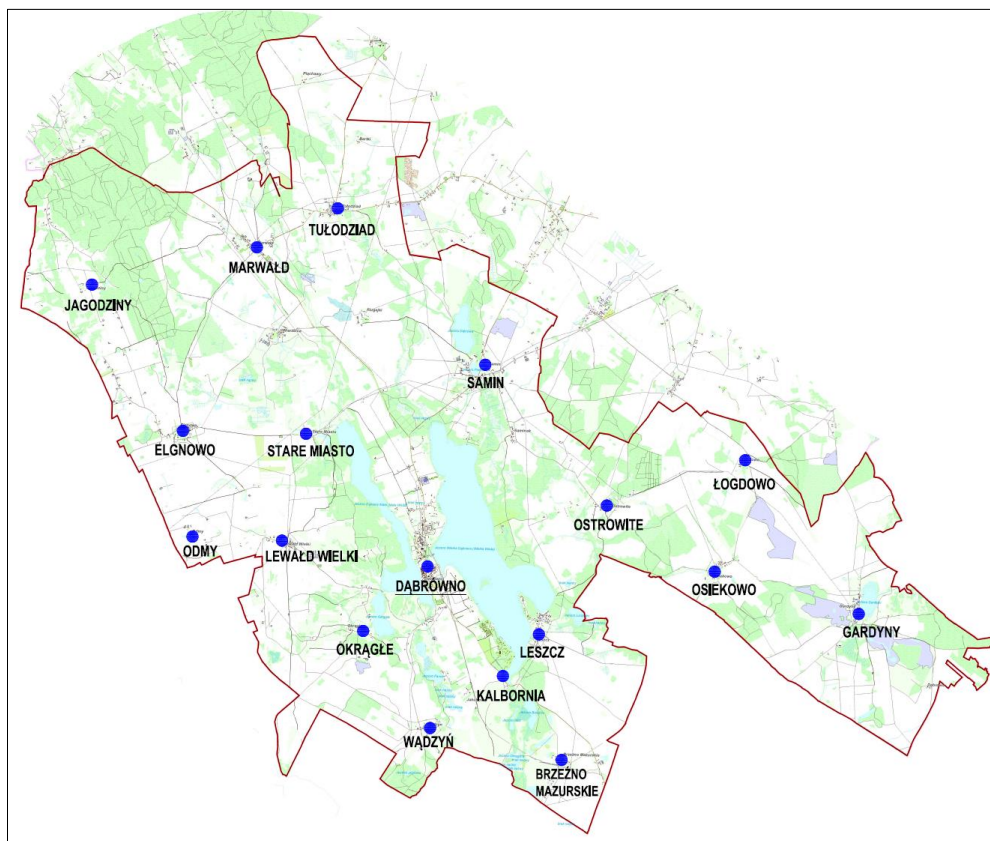
Rysunek 3. Podział gminy na obręby geodezyjne.

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 4. Lokalizacja sołectw.

Źródło: opracowanie własne.

2.3 RYS HISTORYCZNY

Tereny Dąbrówna zamieszkiwało pruskie plemię Sasinów, a następnie zostały skolonizowane przez polskich osadników pochodzących z ziemi chełmińskiej i staropruskich z Pomezanii. Zamek został zbudowany przez Krzyżaków w 1319 r. w miejscu staropruskiego grodu obronnego. Przy zamku powstała osada Ylienburg, która w 1326 r. otrzymała prawa miejskie od komtura dzierzgońskiego – Luthra von Braunschweiga. Przez Dąbrówno w tamtym czasie prowadził szlak handlowy z Mazowsza do Elbląga i Gdańska. Zamek był od 1325 siedzibą wójta krzyżackiego podlegającego komturowi dzierzgońskiemu, a od 1341 ostródkiemu. Na przełomie XIV i XV wieku powstała pierwsza szkoła miejska. W lipcu 1410 r. na dwa dni przed bitwą grunwaldzką miasto zostało zdobyte i spalone przez wojska Władysława Jagiełły[5]. W XV w. sędzią ziemskim był tu Piotr Bażyński z Elgnowa (ojciec Jana i Ścibora – założycieli Związku Pruskiego). W 1519 miasto zdobyły wojska polskie, ale mimo tego po hołdzie pruskim w 1525 r. miejscowość została starostwem pod władzą pruskiego księcia, lennika polskiego i należała do rodów magnackich: Gablentzów, Olesnitzów i najdłużej (1572–1831) do Finck von Finckensteinów. W 1568 zakończono budowę kościoła protestanckiego dla Polaków. W XVI wieku osiedlili się tu wygnani z Czech bracia czescy (w latach 1548–1564).

W 1656 roku miasto zostało spalone przez Tatarów posiłkowanych przez wojska hetmana Wincentego Aleksandra Gosiewskiego. Rok później zakończył się okres zwierzchnictwa polskiego i

miasto znalazło się w granicach państwa brandenbursko-pruskiego, w 1701 przekształconego w Królestwo Prus. Dąbrówno było jednym z najsilniejszych ośrodków polskości na Mazurach, ale nigdy nie przekształciło się w ośrodek miejski o dużym znaczeniu. Rozwinięte było sukiennictwo, w 1802 pracowało 17 warsztatów, ponadto pracowali kapelusznicy oraz tkalnie płótna i przędzy wełnianej. Pod koniec XIX wieku zostało lokalnym ośrodkiem handlu, cztery razy w roku odbywały się jarmarki kramarskie, bydłęce i konne. W 1825 r. na 1171 mieszkańców tylko 431 mówiło po niemiecku. W 1880 Dąbrówno osiągnęło największą w historii liczbę mieszkańców, w mieście mieszkało 1859 osób. Od 1892 do 1900 r. katolickim proboszczem był tu ksiądz Antoni Wolszlegier, działacz niepodległościowy wybrany w 1893 r. z ramienia ludności polskiej na posła do parlamentu pruskiego[6]. W 1910 uzyskało połączenie kolejowe z Ostródą i Działdowem (istniało do 1945).

W końcu sierpnia 1914 r. w okolicach Dąbrówna rozegrała się tak zwana I bitwa mazurska (zobacz: Bitwa pod Tannenbergiem). W odległym o 4 km Osiekowie znajdował się jeden z większych cmentarzy wojennych z tego okresu. W roku 1945 Dąbrówno zostało zniszczone w 80% i utraciło prawa miejskie. W czasach Polski Ludowej działała we wsi izba porodowa, apteka, punkt weterynaryjny, kino, powstała piekarnia, masarnia i zakład mleczarski.

W latach 1975–1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa olsztyńskiego.

2.4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SPORZĄDZONEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

Do czasu sporządzenia studium, nie została opracowana diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, przygotowywana na potrzeby strategii rozwoju, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, z której wynikałyby uwarunkowania rozwoju gminy.

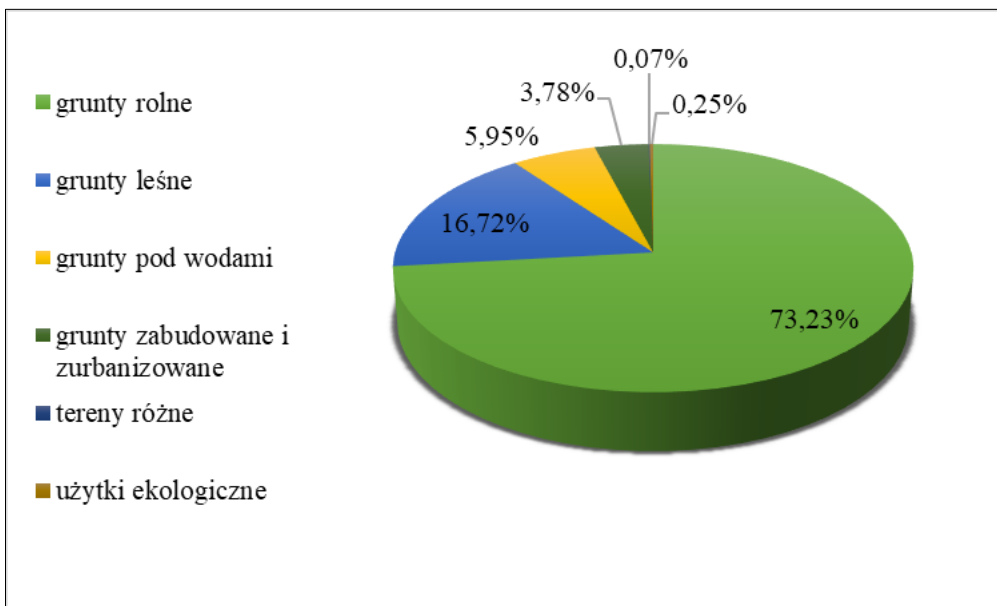
3 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA TERENU ORAZ ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

3.1 STAN UŻYTKOWANIA TERENÓW

Struktura użytkowania terenów w gminie charakteryzuje się przeważającym udziałem *gruntów rolnych*, które zajmują 12 136,07 ha, tj. 73,23% powierzchni gminy. Na kolejnych pozycjach plasują się *grunty leśne* obejmujące 2 771,08 ha, tj. 16,72% powierzchni gminy, *grunty pod wodami* z powierzchnią 986,04 ha, tj. 5,95% powierzchni gminy, *grunty zabudowane i zurbanizowane* z powierzchnią 626,88 ha, tj. 3,78% powierzchni gminy. Najmniejszy udział, wśród użytków gruntowych występujących w gminie, przypada *terenom różnym* o powierzchni 11,33 ha z udziałem 0,07% oraz *użytkom ekologicznym* o powierzchni 41,89 ha z udziałem 0,25%.

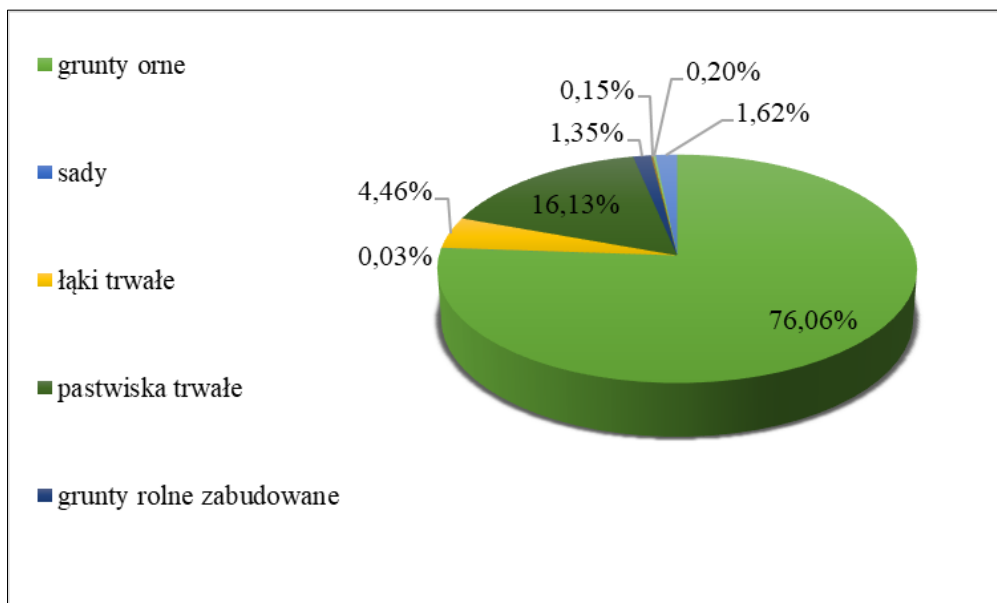
Wykres 1. Udział użytków gruntowych w ogólnej powierzchni gminy Dąbrówno (w %) w grudniu 2022 r.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno, stan na grudzień 2022 r.

Wśród **gruntów rolnych** największy udział mają użytki rolne (96,39%), a wśród nich grunty orne z udziałem 73,32% w powierzchni gminy, a następnie kolejno pastwiska trwałe (15,55%), łąki trwałe (4,30%) oraz poniżej 2% udziału: grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (1,56%), grunty rolne zabudowane (1,30%), grunty pod rowami (0,19%), grunty pod stawami (0,15%) i sady (0,03%). Nieużytki, wg stanu na koniec 2022 roku, zajmują 437,65 ha, co odpowiada 3,61% powierzchni gminy.

Wykres 2. Udział poszczególnych użytków rolnych w ogólnej powierzchni użytków rolnych (w %) w grudniu 2022 r.

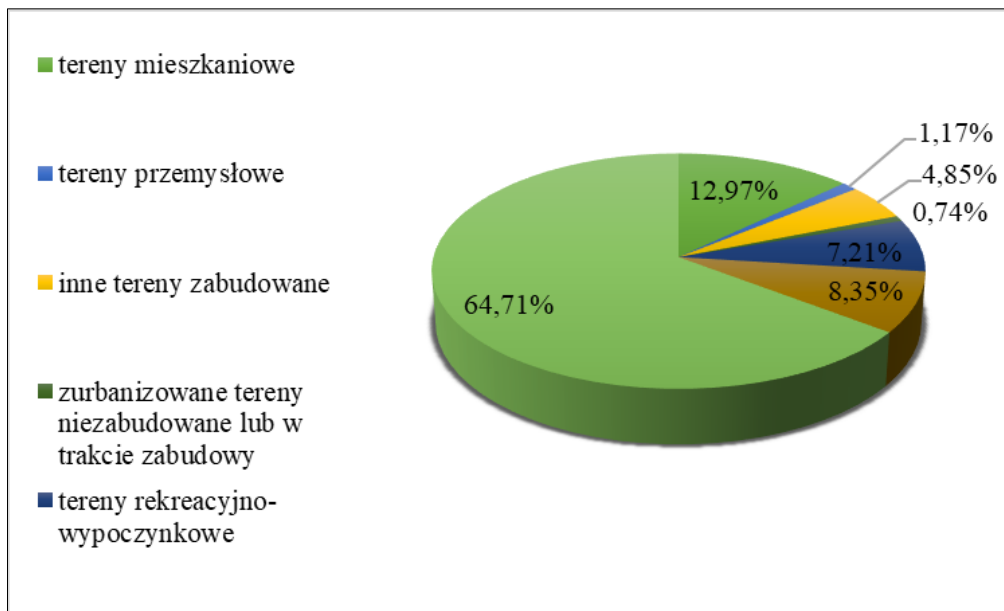

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno, stan na grudzień 2022 r.

Wśród **gruntów zabudowanych i zurbanizowanych**, które stanowią 3,78% powierzchni gminy, największy udział stanowią tereny komunikacyjne z udziałem 64,71%. **Tereny mieszkaniowe** stanowią 12,97%, a **tereny rekreacyjno – wypoczynkowe** 7,21% powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Wykres 3. Podział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno, stan na grudzień 2022 r.

3.2 STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY

Realizacja zadań własnych gminy w świetle ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 559) obejmuje m.in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej. Natomiast zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego, zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalanie zasad ich zagospodarowania i zabudowy, przyjmując ład przestrzenny i zrównoważony rozwój za podstawę działań określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 503). Zgodnie z art. 3. ust.1 przytoczonej ustawy „*Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych, należy do zadań własnych gminy.*”

Przywołując art. 2 pkt 1) ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym poprzez pojęcie „ładu przestrzennego” należy rozumieć: „*takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie*

uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”.

Oznacza to, że polityka przestrzenna gminy urzeczywistniona w studium dotycząca kierunkowego rozwiązywania problemów zagospodarowania przestrzennego nie może nie brać pod uwagę wymagań dotyczących ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Wprawdzie studium gminne nie jest aktem prawa miejscowego, ale ustawodawca zdecydował, iż: *„Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych*”. Ład przestrzenny stanowi zatem wartość, której respektowania domaga się ustawodawca w procesach planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Problematyka gminnego ładu przestrzennego jest najbardziej wrażliwa w odniesieniu do obszarów, dla których nie uchwalono planu miejscowego, czyli w sytuacji, kiedy dana inwestycja podlega ocenie organu według kryteriów związanych z wydaniem decyzji o warunkach zabudowy, która nie musi być zgodna z ustaleniami Studium, co skutkuje powstawaniem chaosu przestrzennego. Zarówno miejscowy plan zagospodarowania terenu, jak i decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, tworzą określony ład przestrzenny, ale ustalanie warunków zabudowy w trybie decyzji administracyjnej oznacza, że czynność ta jest poza kontrolą społeczną.

W konsekwencji na obszarach nieobjętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, istnieje możliwość realizacji inwestycji niezgodnie z założeniami lokalnej polityki i struktury przestrzennej gminy.

Pojęcie ładu przestrzennego nie jest jednolite w czasoprzestrzeni. Rozumienie ładu przestrzennego aktualne w danym miejscu i czasie jest zarówno wynikiem pewnego dziedzictwa kulturowego, jak i wypadkową dążeń, ambicji i preferencji członków danej społeczności.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Dąbrówno mają niewielki wpływ na zapewnianie ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Pokryta jest nimi jedynie niewielka część powierzchni gminy. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego odgrywają główną rolę w procesie kształtowania ładu przestrzennego.

Na terenie gminy Dąbrówno dominującym typem zabudowy jest zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowa jednorodzinna oraz zabudowa zagrodowa składająca się na rozproszone siedliska rolnicze. Dla gminy Dąbrówno ze względu na swoje walory krajobrazowo-przyrodnicze charakterystyczna jest zabudowa rekreacji indywidualnej.

3.3 OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

W świetle art. 4. 1. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym *„ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.”* Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego stanowi akt prawa miejscowego. Na terenie gminy Dąbrówno obowiązują następujące plany miejscowe:

Tabela 2. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dąbrówno

<i>Lp.</i>	<i>Obręb geodezyjny</i>	<i>Numer uchwały</i>	<i>Data uchwalenia</i>
1	<i>Dąbrówno</i>	XI/69/2007	2007-09-24
2	<i>Brzeźno Mazurskie</i>	V/36/2011	2011-03-24
3	<i>Brzeźno Mazurskie</i>	XI/70/2007	2007-09-24
4	<i>Samín</i>	XIX/145/2004	2004-12-20
5	<i>Jablonowo</i>	XIX/146/2004	2004-12-20
6	<i>Dąbrówno</i>	XIX/147/2004	2004-12-20
7	<i>Leszcz</i>	XLIV/305/2002	2002-09-04
8	<i>Jablonowo</i>	XV/96/2008	2008-02-15
9	<i>Brzeźno Mazurskie</i>	XV/97/2008	2008-02-15
10	<i>Stare Miasto</i>	XV/98/2008	2008-02-15
11	<i>Jablonowo</i>	XVII/124/2008	2008-04-24
12	<i>Leszcz</i>	XXII/166/2008	2008-11-28
13	<i>Dąbrówno Wzgórze Letniskowe „Dąbrowa”</i>	XXII/169/2005	2005-04-29
14	<i>Dąbrówno</i>	XXIII/171/2000	2000-08-21
15	<i>Dąbrówno</i>	XXIII/172/2000	2000-08-21
16	<i>Leszcz</i>	XXIII/174/2005	2005-06-30
17	<i>Brzeźno Mazurskie</i>	XXIII/175/2005	2005-06-30
18	<i>Dąbrówno</i>	XXIII/176/2005	2005-06-30
19	<i>Osiekowo (teren kopalni)</i>	XXIV/184/2005	2005-05-29
20	<i>Dąbrówno</i>	XXIV/191/2009	2009-02-27
21	<i>Dąbrówno</i>	XXIX/207/2001	2001-01-26
22	<i>Samín (teren usługowy)</i>	XXV/187/2005	2009-09-09
23	<i>Dąbrówno</i>	XXVI/227/2013	2013-05-28
24	<i>Lewałd Wielki i Stare Miasto</i>	XXVII/197/2005	2005-12-30
25	<i>Dąbrówno</i>	XXXI/219/2001	2001-04-23
26	<i>Dąbrówno</i>	XXXIII/232/2001	2001-05-26
27	<i>Gardyny (kopalnia)</i>	XXXIII/238/2006	2006-06-23
28	<i>Brzeźno Mazurskie i Leszcz (teren kopalni)</i>	XXXIII/239/2006	2006-06-23
29	<i>Jablonowo</i>	XXXVII/208/1997	1997-06-28
30	<i>Gardyny (teren kopalni)</i>	XXXVII/255/2001	2001-09-24
31	<i>Stare Miasto</i>	XXXVII/315/2010	2010-09-30

Źródło: opracowanie na podstawie <https://listaplanow.gison.pl/dabrownno>

4 UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

4.1 KLIMAT

Warunki klimatyczne na obszarze gminy są zróżnicowane i mało korzystne. Występuje tu łagodny klimat przejściowy pomiędzy morskim a kontynentalnym. Rejon ten znajduje się pod wpływem wilgotnego powietrza pochodzącego z Oceanu Atlantyckiego jak i suchych mas z głębi kontynentu euroazjatyckiego. Latem dominują tutaj masy powietrza polarno-morskiego napływające z zachodu i północnego zachodu, zimą przeważają polarno-kontynentalne pochodzące ze wschodu.

Opady są zazwyczaj mniejsze niż średnia opadów w Polsce. Średnia roczna suma opadów wynosi 584 mm. Miesiącem najwyższej średniej opadów jest lipiec (90 mm), a najmniejszej marzec (29 mm). Pokrywa śnieżna zalega średnio przez 81 dni w roku. Największe nasilenie wiatrów występuje w okresie zimowym i jesiennym. Przeważają wiatry z kierunku południowo-zachodniego. Średnia roczna temperatura wynosi 6,9°C, najzimniejszym miesiącem jest styczeń (-4°C), a najcieplejszym lipiec (18°C).

Na terenie gminy Dąbrówno panują korzystne warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego, przy dostosowaniu typu systemów oraz właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i czasowego rozkładu promieniowania słonecznego. Roczna gęstość promieniowania słonecznego w Polsce na płaszczyznę poziomą waha się pomiędzy 950 - 1.250 kWh/m², a dla terenu gminy Dąbrówno jest to około 1.010 kWh/m². Roczne nasłonecznienie mierzone w godzinach na terenie gminy Dąbrówno wynosi ok. 1.550 godzin.

Warto zauważyć, że w ostatnich dekadach na świecie obserwuje się zmianę klimatu. W Polsce odznacza się istotnymi regionalnymi cechami intensywności. Nie bez znaczenia jest typ klimatu, którego cechy umiarkowane, przejściowe determinują dużą zmienność warunków atmosferycznych z roku na rok. Wzrost temperatury powietrza odznacza się różną intensywnością zmian w kolejnych porach roku, przy czym największe tempo zmian ma miejsce w chłodnej połowie roku, w szczególności wiosną. Zmiany termiczne różnicują się także przestrzennie. Widoczne jest pogłębianie się kontynentalizmu termicznego we wschodniej części kraju. Brak jest istotnych statystycznie tendencji zmian opadów atmosferycznych, niemniej jednak wzrost udziału opadów deszczu zimą i intensywność ewapotranspiracji przyczyniają się do wspomnianych wcześniej zmian w obiegu wody. Zależność klimatu Polski zarówno od napływu oceanicznych mas powietrza z zachodu jak i oddziaływania ośrodków ciśnienia rozbudowujących się nad obszarem kontynentu powoduje wysoką częstość występowania oraz wzrost intensywności ekstremów pogodowych. Rośnie frekwencja dni

z ekstremalnie wysoką temperaturą powietrza, maleje natomiast liczba dni ekstremalnie chłodnych, przy równoczesnym wzroście wartości temperatury minimalnej.

4.2 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Dominującym paliwem w strukturze wykorzystania paliw w gminie Dąbrówno jest węgiel kamienny, a więc jedno z głównych źródeł powodujących obserwowany w województwie problem niskiej jakości powietrza (co dotyczy nie tylko emisji benzo(a)pirenu, ale także pozostałych substancji zanieczyszczających powietrze atmosferyczne w wyniku jego spalania, jak tlenek i dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły). Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)piranu, toluenu i ksylenu.

Teren gminy Dąbrówno, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914) znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej (kod strefy PL2803). Strefa warmińsko-mazurska obejmuje całe województwo warmińsko-mazurskie z wyłączeniem obszaru miast: Olsztyna i Elbląga.

Dla strefy warmińsko-mazurskiej opracowany jest „Program Ochrony Powietrza ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀” w związku z przekroczeniem poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania 24h oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu o okresie uśredniania rok w powietrzu, w 2011 i 2012 r. Termin realizacji programu ustalono na 31 grudnia 2024 r.

Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Powietrza ma na celu zmniejszenie stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu w danej strefie do poziomów opuszczalnych/docelowych i utrzymywania ich na takim poziomie.

W ramach opracowania Programu dla strefy warmińsko-mazurskiej utworzono bazę danych o emisji pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, na którą składają się informacje o:

- ✧ emitorach punktowych – energetycznych i technologicznych (przemysł i energetyka zawodowa),

- ✧ emitorach powierzchniowych – emisji z indywidualnego ogrzewania,
- ✧ emitorach liniowych – emisji z komunikacji,
- ✧ emisji z rolnictwa,
- ✧ emisji napływowej spoza strefy warmińsko-mazurskiej.

Emisja pyłu zawieszonego PM10 z obszaru strefy warmińsko-mazurskiej została zinwentaryzowana na poziomie ponad 24 tys. Mg (ton), z czego 49,8% stanowi emisja powierzchniowa związana z ogrzewaniem indywidualnym lokali mieszkalnych, 29,0% emisja liniowa, z emisji z rolnictwa 15,2%, a najmniejszy jest udział emisji punktowej stanowiącej 3,7% emisji całkowitej PM10. Emisja napływowa (pył PM10 emitowany poza strefą) pyłu zawieszonego PM10 dla strefy warmińsko-mazurskiej wynosi ponad 32 tys. Mg, z czego zdecydowanie największy udział ma tzw. „emisja niska” związana z indywidualnym sposobem ogrzewania (61%) w miejscowościach leżących w pasie 30 km wokół strefy, w tym także w Rosji i na Litwie.

Emisja B(a)P [benzo(a)piren] z obszaru strefy warmińsko-mazurskiej została zinwentaryzowana na poziomie prawie 2 tys. kg, z czego aż 91,7% stanowi emisja powierzchniowa związana z ogrzewaniem indywidualnym lokali mieszkalnych, 7,3% emisja liniowa, a najmniejszy jest udział emisji punktowej stanowiącej 1% emisji całkowitej B(a)P. Emisja napływowa B(a)P dla strefy warmińsko-mazurskiej wynosi około 2,3 tys. kg, z czego zdecydowanie największy udział ma tzw. „emisja niska” związana z indywidualnym sposobem ogrzewania (88,8%) w miejscowościach leżących w pasie 30 km wokół strefy.

Tabela 3. Charakterystyka obszarów przekroczeń B(a)P rok w strefie warmińsko-mazurskiej w 2012 r.

<i>Kod</i>	<i>Lokalizacja obszaru</i>	<i>Charakter</i>	<i>Emisja łączna w obszarze [kg/rok]</i>	<i>Powierzchnia obszaru przekroczeń [km²] / liczba ludności / wartość z obliczeń [ng/m³] / wartość z pomiaru [ng/m³]</i>	<i>Emisja odpowiedzialna za przekroczenia</i>
Wm12sWmB(a)Pa03	gmina Dąbrówno	wiejski	47,9	21,1 / 23,5 tys. / 3,1 / -	Emisja powierzchniowa

Źródło: Program Ochrony Powietrza dla strefy Warmińsko-Mazurskiej

Powyższa tabela przedstawia informacje o obszarze gminy Dąbrówno wskazując, że poziom docelowy (1 ng/m³) B(a)P o okresie uśredniania rok kalendarzowy został przekroczony.

Na terenie gminy Dąbrówno nie zostały przekroczone poziomy dopuszczalne (40 µg/m³) pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania rok kalendarzowy oraz (50 µg/m³) pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h.

4.3 BUDOWA GEOLOGICZNA I UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI

Obszar gminy położony jest w syneklizie perybałtyckiej platformy wschodnioeuropejskiej, w pobliżu niecki brzeżnej paleozoicznej platformy zachodnioeuropejskiej. Łączna miąższość skał

osadowych, osadzonych w paleozoiku, mezozoiku i kenozoiku może wynosić około 2,5 - 3,0 km. Poniżej zalega prekambryjskie podłoże krystaliczne.

Budowa geologiczna pagórkowatej moreny czołowej w północno-zachodniej części gminy, charakteryzuje się dużą zmiennością osadów; obok osadów niespoistych (piasków, żwirów, głazów) występują spoiste utwory gliniaste. Podłoże pozostałych terenów stanowią gliny zwałowe, a w części południowej i wschodniej terenu gminy - w większości jest to morena przemyta zbudowana od powierzchni z piasków i żwirów lodowcowych.

W rejonie Jezior Dąbrowskich - z uwzględnieniem ich głębokości - głębokość rynien przekracza 60 m. Obok jezior rynny wypełnione są holocenijskimi osadami jeziornymi i bagiennymi. Ponadto, na terenie gminy występuje dość znaczna ilość drobnych form wytopiskowych, które w dużej części wypełnione są osadami organicznymi.

Miąższość utworów czwartorzędowych jest dość zróżnicowana i waha się w granicach od kilkudziesięciu metrów w części południowo-wschodniej gminy do 150m w części zachodniej gminy. W profilu czwartorzędu przeważają spoiste gliny zwałowe przewarstwione wodnolodowcowymi osadami piaszczysto - żwirowymi.

Powierzchnię podczwartorzędową stanowią osady młodszego trzeciorzędu.

4.4 GLEBY

Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim utwory lodowcowe tj. gliny, piaski i głazowiska oraz wodno-lodowcowe piaski, żwiry, pyły i ropy. Kompleksy gleb brunatnych występują sporadycznie, koncentrując się w pobliżu Brzeźna Mazurskiego i na północ od jeziora Dąbrowa Mała. Wśród utworów piaszczystych dominują piaski zwałowe i przesortowane piaski akumulacji wodno-lodowcowej, w postaci piasków luźnych i słabo gliniastych. W gminie piaski te występują najliczniej, natomiast pyły tylko sporadycznie.

Torfy występują w rozproszonych kompleksach, głównie w pobliżu Starego Miasta, Fiugajek, Samina i Ostrowitego.

Gleby o niskiej przydatności rolniczej występują w rejonie rynien jezior Dąbrowskich, na pozostałym obszarze gminy przeważają gleby średnio urodzajne (IV klasy bonitacyjnej) z dużym kompleksem gleb urodzajnych (IVa i III klasy bonitacyjnej) w rejonie Elgnowa. Gleby słabo urodzajne, głównie V i VI klasy bonitacyjnej dominują w południowym pasie przylegającym do jezior oraz w okolicy Gardyn.

Grunty klasy III (Br-RIIIb, ŁIII, PsIII, RIIIa, RIIIb, W-ŁIII, W-PsIII, LsIII) zajmują powierzchnię 210,99 ha, tj. 1,27% powierzchni gminy.

4.5 KOPALINY

Obszar gminy Dąbrówno jest bardzo zasobny w kopaliny pospolite. Związane jest to z występowaniem w obrębie gminy czwartorzędowych osadów piaskowo-żwirowych zlodowaceń środkowo- i północnopolskich (warty i wisty). W obrębie arkusza aktualnie udokumentowane są 27 złoża kruszywa piaskowo-żwirowego oraz 2 złoża kredy jeziornej (tab. 3). Zdecydowana większość złóż udokumentowana została w kategorii C1, jedynie złożo „Grzybiny-Kalbornia” udokumentowano w kategorii C1+C2, złoża „Kalbornia-Mosznica” i „Gardyny IV” w kategorii C2, a dla złoża kredy jeziornej „Wądryń” opracowano kartę rejestracyjną. Złożo piasków i żwirów „Samin” zostało wykreślone z krajowego rejestru złóż kopalin z wagi na wyeksploatowanie kopaliny. Eksploatowane kruszywo naturalne wykorzystywane jest na potrzeby drogownictwa i budownictwa, a kreda jeziorna w rolnictwie.

Tabela 4. Złoża kopalin, stwierdzone w Bilansie Zasobów Kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2021 r.:

<i>ID złoża (numer systemowy)</i>	<i>Nazwa złoża, miejscowość, obręb</i>	<i>Rodzaj surowca</i>	<i>Organ zatwierdzający dokumentację</i>	<i>Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża</i>	<i>Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)</i>	<i>Powierzchnia złoża (ha)</i>
KN 11995	Fiugajki	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ-GW.7427.7.2011 z dnia 07.04.2011	A+B 0,00	11,96
					C1 2100,83	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 15186	Fiugajki I dz. 2/2	kruszywa naturalne	-	-	A+B 0,00	1,97
					C1 357,42	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 8812	Gardyny cz. dz. 100	kruszywa naturalne	Wojewoda	OŚR/O.II.7414/1 7-38/00 z dnia 14.11.2000 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	9,00
					C1 1281,85	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 10386	Gardyny II	kruszywa naturalne	Wojewoda	ŚR.II.7414/15/05 z dnia 03.08.2005 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	28,16
					C1 2073,48	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 13621	Gardyny III dz. 149/35	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.47.201 6 z dnia 29.08.2016 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	11,86
					C1 1906,62	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17989	Gardyny IV Dz. 149/32, 157/3, 157/5	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.54.201 5 z dnia 15.01.2016	A+B 0,00	6,27
					C1 0,00	
					C2 388,63	
					D 0,00	
KN 18180	Gardyny V dz. 88/1	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.24.201 6 z dnia 24.05.2016	A+B 0,00	23,91
					C1 1628,00	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 1482	Grzybiny – Kalbornia	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.20.201 3	A+B 0,00	82,56
					C1 2050,62	

<i>ID złoża (numer systemowy)</i>	<i>Nazwa złoża, miejsowość, obręb</i>	<i>Rodzaj surowca</i>	<i>Organ zatwierdzający dokumentację</i>	<i>Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża</i>	<i>Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)</i>	<i>Powierzchnia złoża (ha)</i>
				z dnia 10.04.2013 (eksploatacja złoża zaniechana)	C2 388,63 D 0,00	
KN 1483	Kalbornia Brzeźno Mazurskie, dz./cz.dz. 61/4,61/5,61/7, 63, 65,66,67, 69,70,71,72,73, 74/3,74/5,74/7, 74/8,74/10,76/1, 87/1,88/3,89/3, 135,136,137,138, 141,142	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ.751-4/6/06 z dnia 30.01.2006 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00 C1 2150,72 C2 0,00 D 0,00	27,71
KN 4579	Kalbornia- Mosznica Leszcz, Brzeźno Mazurskie, Mosznica, Jankowice, Ruszkowo	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.26.202 2 z dnia 05.08.2022 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00 C1 0,00 C2 11227,98 D 0,00	196,28
KN 19209	Kalbornia- Mosznica 1 Leszcz, dz. 111, 112, 133/4 i 133/7, Brzeźno Mazurskie, dz. 1	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.36.201 8 Z dnia 19.09.2018	A+B 0,00 C1 3508,53 C2 0,00 D 0,00	32,56
KN 20746	Kalbornia- Mosznica 2 Leszcz, dz. 8, 39/4, 42, 43, 73/2, 77, 115/7	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.27.202 2 z dnia 05.08.2022	A+B 0,00 C1 2521,32 C2 0,00 D 0,00	19,04
KN 10326	Osiekowo	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.3.2016 z dnia 29.02.2016 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00 C1 9413,40 C2 0,00 D 0,00	55,57
KN 16779	Osiekowo I dz. nr 15	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.22.201 4 z dnia 26.05.2014	A+B 0,00 C1 4087,12 C2 0,00 D 0,00	40,1
KN 17094	Osiekowo I/1 Osiekowo dz. nr 15/2	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.5.2014 z dnia 23.04.2014	A+B 0,00 C1 82,99 C2 0,00 D 0,00	1,98
KN 17095	Osiekowo I/2 Osiekowo dz. nr 15/3	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.6.2014 z dnia 23.04.2014	A+B 0,00 C1 167,52 C2 0,00 D 0,00	1,91
KN 10069	Samín (brak danych dotyczących lokalizacji)	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.15.201 2 z dnia 28.12.2012 (złoże skreślone z bilansu zasobów)	A+B 0,00 C1 0,00 C2 0,00 D 0,00	1,85

<i>ID złoża (numer systemowy)</i>	<i>Nazwa złoża, miejsowość, obręb</i>	<i>Rodzaj surowca</i>	<i>Organ zatwierdzający dokumentację</i>	<i>Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża</i>	<i>Zasób bilansowy złoża (tyś. m3)</i>	<i>Powierzchnia złoża (ha)</i>
KN 16449	Samin I	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.17.201 3 z dnia 12.04.2013	A+B 0,00	16,21
					C1 3741,42	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 16580	Samin I/1	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.18.201 3 z dnia 10.04.2013 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	2,00
					C1 102,67	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 13768	Tułodział dz. 222, 225	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.751-9/09 z dnia 15.04.2009	A+B 0,00	1,95
					C1 84,72	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17124	Tułodział I dz. nr 220	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.7.2014 z dnia 16.05.2014	A+B 0,00	1,94
					C1 154,61	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17125	Tułodział II dz. nr 221	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.8.2014 z dnia 16.05.2014	A+B 0,00	1,93
					C1 175,78	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17197	Tułodział III dz. nr 5/2, 4/1	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.9.2014 Z dnia 01.07.2014	A+B 0,00	1,92
					C1 172,81	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 19907	Tułodział IV dz. nr 2/2	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.8.2020 Z dnia 16.06.2020	A+B 0,00	1,98
					C1 427,23	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 19906	Tułodział V dz. nr 12/6	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.10.202 0 Z dnia 16.06.2020	A+B 0,00	1,92
					C1 311,16	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 20031	Tułodział VI dz. nr 220	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.11.202 0 z dnia 08.10.2020	A+B 0,00	1,97
					C1 348,74	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17519	Wądryń	Kreda jeziorna	Marszałek województwa	GW.7427.2.2015 Z dnia 11.02.2015	A+B 0,00	17,12
					C1 807,72	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KR 193	Wądryń	Kreda jeziorna	Wojewoda	OŚ.II-7514/26- 18/95 z dnia 15.12.1995 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	5,36
					C1 229,65	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KR 6707	Wądryń II dz. nr 556, 557/1, 557/2, 558, 559, 560 541	kruszywa naturalne	Wojewoda	OS.II-7514/26- 19/95 Z dnia 15.12.1995 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	2,44
					C1 103,40	
					C2 0,00	
					D 0,00	

Źródło: opracowanie na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/> oraz <http://igs.pgi.gov.pl/>

4.6 WODY PODZIEMNE

Wody mineralne na terenie województwa zostały odkryte w rejonie północno-zachodnim (Frombork, Braniewo, Pasłęk). Północne rejony województwa posiadają lepsze warunki ewentualnego pozyskiwania takich wód (płytsze pokłady). Na terenie gminy Dąbrówno na głębokościach 1,1-1,5 km można się spodziewać występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym, należących do grupy wód pospolitych. Są to najprawdopodobniej wody chlorkowo-sodowe, nadające się wyłącznie do kąpieli wymagające podgrzania lub rozcieńczenia. Ewentualne ich pozyskiwanie wymagałoby przeprowadzenia badań.

Na terenie gminy Dąbrówno dotychczas nie odkryto wód geotermalnych. Wody geotermalne (o temperaturze powyżej 20° C) występują w jednym miejscu na terenie powiatu, tj. w okolicach Morąga. Są to wody o temperaturze ok. 52° C zalegające na głębokości 2,4 km.

Gmina Dąbrówno znajduje się na jednolitej części wód podziemnych nr 39 i 49. Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej Monitoringu Jakości Wód Podziemnych stan chemiczny i ilościowy obu zbiorników w 2021 roku był dobry.

Ujęcia wody w gminie Dąbrówno:

- ✧ Dąbrówno - zaopatruje w wodę miejscowości: Dąbrówno, Jabłonowo,
- ✧ Samin - zaopatruje w wodę miejscowości: Samin, Saminek, Ostrowite, Gardyny, Osiekowo, Dąbrowa,
- ✧ Tułodziad - zaopatruje w wodę miejscowości: Tułodziad, Marwałd, Wierzbica, Stare Miasto, Fiugajki, Płachawy, Bartki,
- ✧ Wądryń - zaopatruje w wodę miejscowości: Wądryn, Jakubowo, Kalbornia, Leszcz, Brzeźno,
- ✧ Lewałd Wielki - zaopatruje w wodę miejscowości: Lewałd Wielki, Okrągłe,
- ✧ Elgnowo - zaopatruje w wodę miejscowości: Elgnowo, Kolonia Elgnowo, Kolonia Gutowo, Kolonia Jagodziny.

Ujęcie wody w miejscowości Dąbrówno składa się z trzech studni SW-3, SW-4 i SW-5 oraz stacji uzdatniania wody. Ujęcie posiada strefę ochronną, obejmującą teren ochrony bezpośredniej ustanowionej decyzją Starosty Ostródzkiego z dnia 31.03.2010 r. znak: 6223/9/2010.

Wody gruntowe są na ogół gorszej jakości niż wody wgłębne, głównie ze względu na czynniki antropogeniczne. Jakość płytko zalegających wód podziemnych ujmowanych przez studnie kopane odpowiada obowiązującym normom wody do picia.

Obszar gminy znajduje się poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

4.7 WODY POWIERZCHNIOWE

Udział wód powierzchniowych w ogólnej powierzchni gminy Dąbrówno wynosi ok. 6 %. Rzeki występujące na terenie gminy należą do zlewni Wkry. Tylko wschodni fragment gminy należy do

dorzecza Pregoły. Garb Lubawski wraz z kulminacją w postaci Wzgórz Dylewskich jest węzłowym obszarem hydrograficznym, z którego rzeki biorą początek i odpływają we wszystkich kierunkach. Takie położenie cieków sprawia, że mają one na ogół małe przepływy. Główną rzeką na terenie gminy jest Wel, lewobrzeżny dopływ Drwęcy. Długość całkowita rzeki wynosi 118 km, z czego na terenie gminy przepływa odcinkiem o długości 6,1 km. średni przepływ przy wypływie z jeziora Mała Dąbrowa wynosi ok. 1 m/s. Na odcinku rzeki przepływającym przez teren gminy znajduje się jedna Mała Elektrownia Wodna o mocy 20 kW (Młyn Zamkowy). Przepływy pozostałych większych cieków są mniejsze o około rząd wielkości. Największy z nich (Mała Wkra) 3 km przed ujściem do jeziora Mała Dąbrowa ma średni przepływ około 0,15 m/s.

Na obszarze gminy znajduje się 10 jezior o łącznej powierzchni ponad 914 ha, co stanowi 5,5 % powierzchni gminy. Zdecydowana większość jezior jest pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego (długie i wąskie misy jeziorowe, o stromych brzegach, znacznych głębokościach i zróżnicowanym dnie).

4.8 FAUNA I FLORA

Istniejące warunki sprzyjają bogactwu flory, wśród której dominują gatunki borealne i środkowoeuropejskie. Gatunki leśne lub związane z lasem stanowią 65% ogólnej liczby gatunków w Polsce. Wśród wielu roślin znajdują się również cenne gatunki objęte ochroną.

Specyficzne dla tego regionu są zespoły leśne ze znaczną liczbą gatunków północnych. Tutaj wygasają zasięgi licznych gatunków roślin środkowo i zachodnioeuropejskich. W szacie roślinnej występują gatunki o szerokim zasięgu geograficznym np. sosna zwyczajna i gatunki graniczne, których zasięg zanika na granicy krainy. Przebiega tędy wschodnia granica buka zwyczajnego, klonu jaworu i dębu bezszypułkowego oraz południowa granica świerka pospolitego (rasy północnej).

Fauna gminy jest bogata i bardzo interesująca. Wśród bezkręgowców dominują owady. Ichtyofaunę reprezentuje około 40 gatunków, między innymi pstrąg, sandacz, sieja, sielawa, certa, kleń, miętus, piskorz, sum i węgorz. Licznie występują płazy i gady. Prawdziwą atrakcją regionu są ptaki związane z wodami. Występuje tu większość lęgowych perkozów: dwuczuby, rdzawoszyi, perkozek. Łabędź niemy gniazduje niemal na wszystkich okolicznych jeziorach. Śródleśne zabagnione łąki, torfowiska, bagna, nadjeziorne moczary to ulubione biotopy żurawia. Warmia i Mazury są jedną z największych ostoi tego gatunku w Polsce i Europie Środkowej. Wiosną i jesienią charakterystycznym elementem krajobrazu są klucze wędrujących gęsi i żurawi. Dość często występuje tu derkacz, gatunek zagrożony wyginięciem w skali globalnej.

Spośród większych, rzadko spotykanych zwierząt objętych ochroną odnotowane zostało występowanie na tych terenach bobrów, wydry i wilka.

4.9 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Dąbrówno zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- ❖ **Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich** - dla którego obowiązuje Uchwała Nr XXXIX/838/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich wraz z otuliną.

Park obejmuje swoim zasięgiem najwyższą - zachodnią część mezoregionu Garbu Lubawskiego, zwaną masywem Góry Dylewskiej. Obszar Parku usytuowany jest powyżej rzędnej 165 m n.p.m., osiągając w najwyższym wzniesieniu - Górze Dylewskiej 312,2 m n.p.m. Północny odcinek Wzgórz składa się z licznych, izolowanych pagórków o wysokościach względnych 40-50 m, oddzielonych od siebie wąskimi obniżeniami o charakterze pseudodolin. W niektórych z nich znajdują się niewielkie jeziora. Obszar Parku jest jedynym w województwie regionem o tak dynamicznej konfiguracji terenu posiadającym równocześnie cechy węzła hydrograficznego. Cieki wodne biorą tu swój początek i łączą się z położonymi śródleśnie oczkami wodnymi, które wypełniają dna bezodpływowych zagłębień. Rzeki, które mają tu swoje źródła to m.in.: Dylewka, Poburzanka, Gizela, Sandela, Struga, Mała Wkra. Następnym bogatej rzeźby terenu jest znaczna różnorodność szaty roślinnej. Rejon ten stanowi zbiór mniejszych i większych kompleksów leśnych otoczonych terenami użytkowanymi rolniczo. Ekosystemy leśne i zaroślowe należą do najważniejszych zbiorowisk roślinnych Parku. Ponad 50% jego powierzchni pokryte jest lasami. Dominują tu głównie lasy liściaste, tj. łągi, olsy, grądy i buczyny (buczyna pomorska i kwaśna) oraz bory mieszane. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 750 gatunków roślin naczyniowych, co stanowi 1/3 flory roślin naczyniowych całej Polski. Oprócz tego oznaczono 92 gatunki mszaków oraz ok. 300 gatunków porostów. Wśród roślin naczyniowych są obecne gatunki górskie i podgórskie, które zasiedlają zbocza i dna parowów. Stwierdzono również występowanie 37 roślin podlegających ochronie gatunkowej. Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich stanowi również cenny obszar dla rodzimej fauny. Powierzchnia całkowita Parku wynosi 7169,76 ha. Dookoła Parku funkcjonuje otulina o powierzchni 14 664,22 ha

- ❖ **Dąbrówieński Obszar Chronionego Krajobrazu** – dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 143 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 178, poz. 2625),
- ❖ **Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno** – dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 106 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 176, poz. 2574).
- ❖ **Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich** - dla którego obowiązuje Uchwała Nr III/53/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. poz. 824).

- ❖ **Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Dylewskie Wzgórza PLH280043** - utworzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12.01.2022r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 294). Obszar wyznaczony został w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków. Przedmiotem ochrony na obszarze są:
- siedliska przyrodnicze – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum), Żyzne buczyny (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion), Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe,
 - gatunki zwierząt inne niż ptaki – koza (Cobitis taenia), minóg rzeczny (Lampetra fluviatilis).
- Ostoja zajmuje centralną część mezoregionu Garb Lubawski, który cechuje się małą jeziornością, bogatą siecią rzeczek i strumyków oraz mozaikowym układem rozproszonych kompleksów leśnych. Budowa morfologiczna Wzgórz Dylewskich jest wynikiem akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu skandynawskiego i jego wód roztopowych. Ostoja obejmuje najwartościowsze pod względem przyrodniczym uroczyska Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich z dominacją nieprzekształconych lasów liściastych, głównie z udziałem buka zwyczajnego. Do głównych walorów tego obszaru należy obecność 11 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących około 50 proc. powierzchni obszaru oraz 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.
- ❖ **Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Welska PLH280014** - utworzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12.01.2022r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 371). Obszar wyznaczony został w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków. Przedmiotem ochrony na obszarze są:
- siedliska przyrodnicze – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (Charactera spp.), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (Ranunculion fluitantis), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris), Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do

naturalnej i stymulowanej regeneracji, Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródliskowe.

- gatunki roślin - leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*), lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*), sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus*), skalnica torfowiskowa (*Saxifraga hirculus*)

- gatunki zwierząt inne niż ptaki - czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*), głowacz białopłetwy (*Cottus gobio*), koza (*Cobitis taenia*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka (*Rhodeus sericeus amarus*), wydra (*Lutra lutra*), zalotka większa (*Leucorhina pectoralis*).

Obszar położony na rozległym sandrze Równiny Urszulewskiej i urozmaicony rynnami subglacjalnymi z jeziorami i zabagnieniami. W ostoi znajdują się liczne tereny podmokłe związane z Doliną Welu (koło Grzybin i Kopaniarzy), rynnami jeziornymi (Zompy Jeglijskie, Łąki Koszelewskie) oraz obniżeniami bezodpływowymi (Bagno Koziana i Bagna Jelńskie). Dwa ostatnie obiekty to duże powierzchniowo kwaśne torfowiska. W ostoi znajdują się obszary leśne zajmujące 40 proc. powierzchni. Do głównych walorów tego obszaru należy obecność 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. W ostoi występują gatunki roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja Welska jest ważnym obszarem występowania zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Zanotowano tu 40 gatunków roślin i 20 gatunków zwierząt z czerwonych list gatunków zagrożonych.

Podstawowym celem ochrony jest zachowanie torfowisk i związanych z nimi gatunków roślin.

❖ **Pomniki przyrody** (tabela 5).

Tabela 5. Pomniki przyrody, stan na styczeń 2022 r.

Lp.	Data ustanowienia	Lokalizacja	Typ pomnika	Rodzaj tworzywa	Gatunek drzewa	Wysokość (m)	Pierśnica (cm)	Opis pomnika
1	30.09.1964	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 185 (1965), obecnie 185d	wieloobiektowy	głaz narzutowy	-	-	-	grupa 2 granitów

Lp.	Data ustanowienia	Lokalizacja	Typ pomnika	Rodzaj tworzywa	Gatunek drzewa	Wysokość (m)	Pierśnica (cm)	Opis pomnika
2	01.01.1977	północno-zachodni skraj parku; Nadleśnictwo Olsztynek	jednoobiektowy	drzewo	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsio	3 0m	150 cm obwód: 471 cm	3 gałęzie złamane, 3 suche gałęzie
3	30.03.1989	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 172 g (1989 r.) obecnie 172 a	jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	8 m	121 cm; obwód: 380 cm	ułamany główny konar; suchy pień wysokości 8 m
4	30.03.1989	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 186 (1989), obecnie 186f	jednoobiektowy	drzewo	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsio	32 m	129 cm; obwód: 405 cm	-
5	11.01.2002	Park Kraj. Wzgórz Dylewskich; Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 179 k, obecnie 179j	jednoobiektowy	głaz narzutowy	-	-	-	głazy narzutowe - głazowisko liczące około 150 sztuk

Źródło: opracowanie na podstawie portalu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <http://crfop.gdos.gov.pl/>

Cały teren gminy znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego **Zielone Płuca Polski (ZPP)**. Celem istnienia ZPP jest promowanie rozwoju proekologicznego, utrzymanie zrównoważonych struktur przestrzennych dla zapewnienia wysokiego standardu środowiska przyrodniczego.

4.10 ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej preferowane do intensywnej produkcji roślinnej. Tereny te nie powinny podlegać podziałom gwarantując optymalną dla danej klasy bonitacyjnej gleb wielkość gospodarstw. Obszary te powinny podlegać ochronie i zmiana sposobu użytkowania z rolnego na inny może być uzasadniona jedynie potrzebami zaplecza produkcyjnego gospodarstw.

Rolnicza przestrzeń produkcyjna to tereny przeznaczone pod rolnictwo tradycyjne i wielkotowarowe wraz z zabudową związaną z prowadzonym gospodarstwem rolnym i służącą przede wszystkim prowadzonej produkcji rolnej. W skład zabudowy zagrodowej powinny również wchodzić budynki mieszkalne służące zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rolnika i jego rodziny, a także możliwości prowadzenia działalności agroturystycznej.

Lokalizacja gospodarstw związanych z chowem i hodowlą zwierząt powinna uwzględniać warunki sanitarno-higieniczne poprzez zachowanie odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkaniowych, zastosowanie odpowiednich technologii budowy ograniczających uciążliwości odorowe przedsięwzięć oraz hałas. W przypadkach, kiedy inwestycja znacząco oddziałuje na środowisko, należy uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia

4.11 LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Administracyjnie lasy na terenie gminy Dąbrówno należą do Nadleśnictwa Nidzica, Nadleśnictwa Lidzbark oraz Nadleśnictwa Olsztynek, które nadzorowane są przez RDLP w Olsztynie. Przynależą one do Obszaru Funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Ogólna powierzchnia Lasów Państwowych na terenie gminy wynosi 1942,65 ha.

Na obszarze Nadleśnictwa Olsztynek lasy na gruntach położonych w gminie Dąbrówno zajmują powierzchnię 1621,81 ha. Nadleśnictwo Lidzbark zajmuje 159,36 ha (w tym powierzchnia leśna 106,43 ha), natomiast nadleśnictwo Nidzica - 125,40 ha.

Gmina Dąbrówno charakteryzuje się niską lesistością wynoszącą 15,38 % (dane UG na 2022 rok), co sprawia, że gmina należy do gmin o najniższej lesistości w województwie. Lasy występują na terenie całej gminy w postaci rozproszonych enklaw, o niewielkich powierzchniach oraz jednego zwartego kompleksu w północno-wschodniej części gminy, który należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich.

Lasy w obrębie granic gminy nie tworzą zwartych kompleksów leśnych, za wyjątkiem jednego kompleksu w północno-wschodniej części. Głównie są to niewielkie powierzchnie w postaci enklaw, które wraz z innymi mniejszymi powierzchniami zadrzewień, rzekami, jeziorami oraz torfowiskami tworzą tzw. korytarze ekologiczne, dające między innymi możliwość migracji zwierząt

Na terenie poszczególnych Nadleśnictw część lasów została uznana jako lasy ochronne. W Nadleśnictwie Olsztynek całkowita powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy wynosi 293,7 ha, z czego drzewostany wodochronne stanowią 41,13ha, drzewostany glebochronne 98,45 ha, ostoje zwierzyny 20,99 ha, a cenne fragmenty rodzimej przyrody 130,80 ha. Nadleśnictwo Lidzbark posiada 8,44 ha lasów ochronnych na terenie gminy, które zostały zakwalifikowane jako lasy wodochronne. Natomiast do Nadleśnictwa Nidzica na terenie gminy Dąbrówno należą lasy zakwalifikowane jako ostoje zwierząt chronionych - 2,39 ha. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów w gminie Dąbrówno w sposób zasadniczy wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym, ochronę wód powierzchniowych oraz głębinowych.

5 STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na uwarunkowania kulturowe składają się wszelkie elementy stanowiące dziedzictwo kulturowe danego regionu. Do takich elementów zaliczyć można przede wszystkim zabytki. Według przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z 23 lipca 2003 r. za zabytek uznaje się – „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Ponadto na uwarunkowania kulturowe składają się także takie elementy przestrzenne jak środowisko kulturowe czy krajobraz kulturowy.

Środowisko kulturowe definiuje się jako przekształcone przez człowieka twory przyrody ożywionej i nieożywionej (komponenty przyrodnicze, naturalne) oraz wytworzone wartości materialne (np. dobra kultury zabytki) i duchowe (np. normy społeczne i zasady postępowania, wierzenia religijne, obyczaje i zwyczaje).

Natomiast definicję krajobrazu kulturowego można znaleźć w przytoczonej powyżej ustawie z 23 lipca 2003 r. – krajobraz kulturowy to przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;

W celu ochrony zabytków w Polsce zgodnie z art. 7 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. wyróżnia się następujące instrumenty:

- ❖ wpis do rejestru zabytków – rejestr prowadzony jest na terenie województwa przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.
- ❖ uznanie za pomnik historii – Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, na wniosek ministra kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może złożyć taki wniosek po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków.
- ❖ utworzenie parku kulturowego – Rada Gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez Radę Gminy.

Ponadto zgodnie z art. 7. w/w ustawy przewiduje się ochronę zabytków na podstawie ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji

inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Formą ochrony zabytków jest również wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa.

5.1 ZABYTKI

Poniżej znajdują się tabele obrazujące m.in.: stan ilościowy, rodzaj i lokalizację obiektów, objętych ochroną zabytków w gminie Dąbrówno. Zabytki zamieszczono w kolejności alfabetycznej względem miejscowości, w jakiej dany zabytek się znajduje. Wykaz w tabeli 6 zawiera zabytki objęte prawną formą ochrony zabytków – w gminie Dąbrówno są to zabytki wpisane do rejestru zabytków w ilości 26 obiektów.

Dla terenu Województwa Warmińsko - Mazurskiego, w tym gminy Dąbrówno, Sejmik Województwa nie uchwalił dotychczas audytu krajobrazowego, z którego wynikałyby odpowiednie rekomendacje i wnioski lub określenie granic krajobrazów priorytetowych.

Tabela 6. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie gminy Dąbrówno

<i>Lp.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Adres</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Rejestr</i>	<i>Datowanie</i>
1	Dąbrówno	-	Park zamkowy	A-1539	1984-04-13
2	Dąbrówno	-	Miejskie mury obronne wraz z basztą /obecnie dzwonnica/	a-469	1958-08-31
3	Dąbrówno	-	Układ urbanistyczny z pozostałościami murów i fos oraz pierzeją kamieniczek w rynku	A-25	1949-08-31
4	Dąbrówno	-	Zamek i park pałacowy	A-26	1949-08-31
5	Dąbrówno		Kościół metodystyczny z dzwonnica i przyległymi murami obronnymi (z wyposażeniem wnętrza: ołtarzem, plafonem, nagrobkami, lożą mas.)	a-22	1949-08-31
6	Dąbrówno		Kaplica grobowa	a-854	1968-03-28
7	Dąbrówno	Grunwaldzka 2	Dom	A-3992	1997-06-05
8	Dąbrówno	Grunwaldzka 6	Synagoga	A-3079	1991-01-28
9	Dąbrówno	Jeziorna 1	Dom	A-3991	1997-06-05
10	Dąbrówno	Kościuszki 1	Dom	A-3783	1994-12-30
11	Dąbrówno	Kościuszki 2	Dom	A-3780	1994-12-30
12	Dąbrówno	Kościuszki 3	Dom	A-3781	1994-12-30
13	Dąbrówno	Kościuszki 4	Dom	A-3782	1994-12-30
14	Dąbrówno	Ogrodowa 2	Dawny hotel "germania", ob. dom mieszkalno-usługowy	A-3990	1997-06-05

<i>Lp.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Adres</i>	<i>Obiekt</i>	<i>Rejestr</i>	<i>Datowanie</i>
15	Dąbrówno	Ostródzka	Wieża ciśnień	A-3085	1991-02-01
16	Dąbrówno	Ostródzka	Kapliczka przydrożna	A-3467	1993-04-28
17	Dąbrówno	Ostródzka	Kapliczka przydrożna	A-3468	1993-04-28
18	Dąbrówno	Ostródzka 1	Budynek sądu /ob. Dom/	A-3989	1997-06-05
19	Dąbrówno	Ostródzka 6	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena i niepokalanego poczęcia NMP	A-4131	2000-01-17
20	Elgnowo	-	Park	A-1516	1984-04-13
21	Gardyny	-	Kościół św. Józefa wraz z cmentarzem przykościelnym	a-1037	1968-07-29
22	Leszcz	-	Kościół wraz z cmentarzem przykościelnym	a-953	1968-06-10
23	Marwałd	-	Kościół p.w. wniebowzięcia NMP wraz z cmentarzem przykościelnym	a-968	1968-06-12
24	Samin	-	Park	A-1270	1978-12-28
25	Samin	-	Kapliczka przydrożna	A-3469	1993-04-28
26	Wierzbica	-	Park dworski	a-1518	1984-01-13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://www.wuoz.olsztyn.pl/>

5.2 STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Ochronie archeologicznej podlegają zlokalizowane w granicach gminy Dąbrówno stanowiska archeologiczne, które przedstawiono w poniższym wykazie.

Tabela 7. Wykaz Nieruchomych Zabytków Archeologicznych (AZP) z terenu gminy Dąbrówno.

<i>Lp.</i>	<i>Miejscowość</i>	<i>Nr obszaru AZP</i>	<i>Nr stanowiska w miejscowości</i>	<i>Obszar AZP</i>
1	Dąbrówno	31-57/1	I	31-57/1
2	Gardyny	31-58/46	II	31-58/46
3	Gardyny	31-58/46	I	31-58/46
4	Leszcz	31-57/6	I	31-57/6
5	Stare Miasto	31-57	I	31-57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://www.wuoz.olsztyn.pl/>

Szczegółowa lokalizacja stanowisk archeologicznych wskazana została na kartach adresowych gminnej ewidencji zabytków. Dodatkowo informacje dotyczące stanowisk dostępne są w siedzibie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

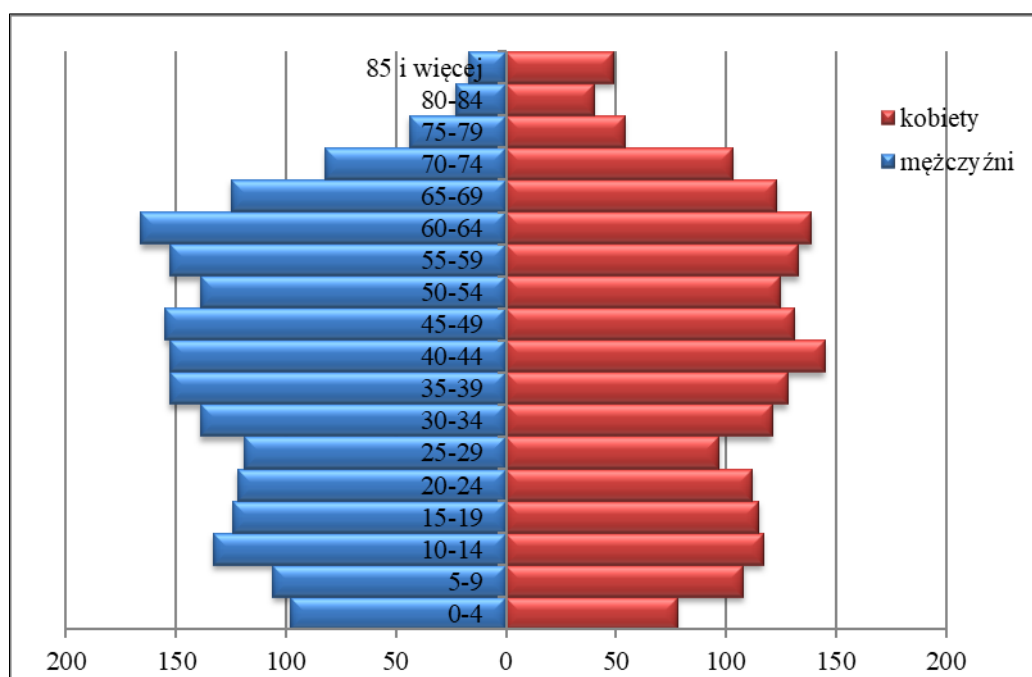
6 WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ORAZ ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

6.1 LUDNOŚĆ ORAZ STRUKTURA WIEKU I PŁCI MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO

W niniejszym punkcie przedstawiono strukturę wieku i płci mieszkańców gminy Dąbrówno. Analizy dokonano na podstawie możliwie najbardziej aktualnych danych uzyskanych z GUS w okresie od 2012 roku. Wyniki sporządzonych analiz demograficznych, dla lepszej czytelności i zobrazowania dynamiki zjawisk, przedstawiono w postaci wykresów i tabel.

Na wykresie poniżej przedstawiono piramidę demograficzną – udział ludności gminy w poszczególnych grupach wiekowych.

Wykres 4. Struktura wieku i płci społeczeństwa w gminie Dąbrówno w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura wieku i płci mieszkańców wyraźnie zaznacza wyże demograficzne datowane na lata 60., przełom lat 80. i 90. XX wieku oraz w latach 2005-2010 r., a także dwa niższe demograficzne pierwsze na przełomie lat 70., następny około roku 2000. Mając na uwadze cykliczność pojawiania się wyżów i niżów demograficznych można stwierdzić, iż na najbliższe lata prognozowany jest nieznaczny wzrost liczby ludności dążący do pojawienia się kolejnego wyżu demograficznego.

W strukturze płci dostrzega się nadwyżkę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. W pozostałych przedziałach wiekowych występują stosunkowo duże liczebne dysproporcje płci. W przedziale 10-19 i

30-34 lat liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet. Sytuacja taka może skutkować zahamowaniem rozwoju demograficznego, ze względu na fakt, że grupy wiekowe 20-39 lat skupiają największy odsetek liczby zawieranych małżeństw i urodzeń. Nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn w wieku powyżej 70 roku życia potwierdza ogólną statystykę dłuższego życia kobiet w stosunku do długości życia mężczyzn.

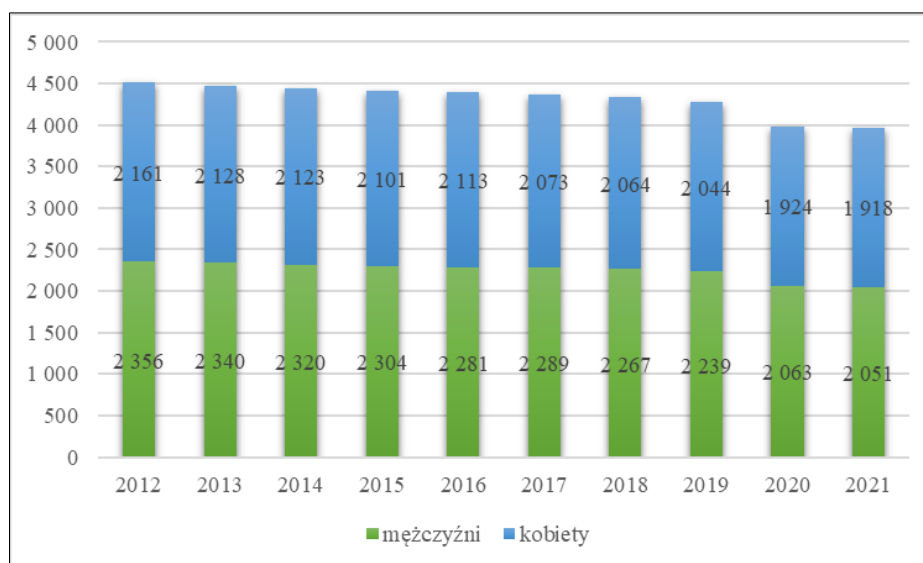
Liczba ludności gminy Dąbrówno na przestrzeni lat 2012-2021 kształtowała się następująco:

Tabela 8. Zmiana liczby ludności w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ogółem	4 517	4 468	4 443	4 405	4 394	4 362	4 331	4 283	3 987	3 969
<i>mężczyźni</i>	2356	2340	2320	2304	2281	2289	2267	2239	2063	2 051
<i>liczba</i>										
<i>% ogółu</i>	52,16%	52,37%	52,22%	52,30%	51,91%	52,48%	52,34%	52,28%	51,74%	51,68%
<i>kobiety</i>	2161	2128	2123	2101	2113	2073	2064	2044	1924	1 918
<i>liczba</i>										
<i>% ogółu</i>	47,84%	47,63%	47,78%	47,70%	48,09%	47,52%	47,66%	47,72%	48,26%	48,32%
<i>wskaźnik</i>	91,72	90,94	91,51	91,19	92,63	90,56	91,05	91,29	93,26	93,52
<i>feminizacji</i>										
<i>gęstość</i>	27	27	27	27	26	26	26	26	24	24
<i>zaludnienia</i>										
<i>[os/km²]</i>										

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5. Zmiana liczby ludności w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

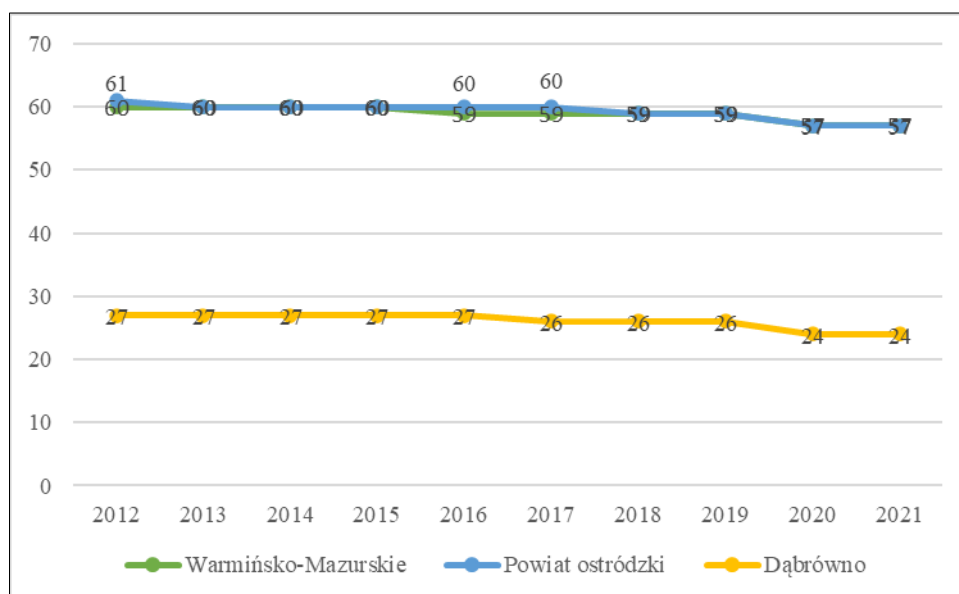

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba mieszkańców gminy Dąbrówno od początku analizowanego okresu czasu systematycznie maleje. W każdym kolejnym roku zaznacza się niewielka przewaga liczebności mężczyzn nad liczbą kobiet.

Wykres 6. Gęstość zaludnienia gminy Dąbrówno na tle gęstości zaludnienia powiatu ostródzkiego i województwa Warmińsko-Mazurskiego w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gęstość zaludnienia w gminie Dąbrówno w analizowanych latach 2012-2021 zmalała od 27 do 24 osób na kilometr kwadratowy. Dla województwa warmińsko – mazurskiego i powiatu ostródzkiego wartość ta również ulega spadkowi, ale jest dla 2021 r. 2,3 razy większa od wartości dla gminy Dąbrówno.

6.2 STRUKTURA MIESZKAŃCÓW GMINY DĄBRÓWNO WEDŁUG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU

Struktura wiekowa społeczeństwa bezpośrednio przekłada się na strukturę wieku ekonomicznego mieszkańców gminy Dąbrówno, która w znacznym stopniu wpływa na lokalną gospodarkę i jej rozwój.

Ekonomiczne grupy wieku rozróżniono w następujący sposób:

- ✧ wiek przedprodukcyjny - mężczyźni i kobiety w wieku 0 -17 lat,
- ✧ wiek produkcyjny - mężczyźni w wieku 18 - 64 lata, kobiety w wieku 18 - 59 lat:
 - wiek mobilny (18 - 44 lata mężczyźni i kobiety),
 - wiek niemobilny (45 - 64 lata mężczyźni i 45 - 59 lat kobiety),
- ✧ wiek poprodukcyjny - mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

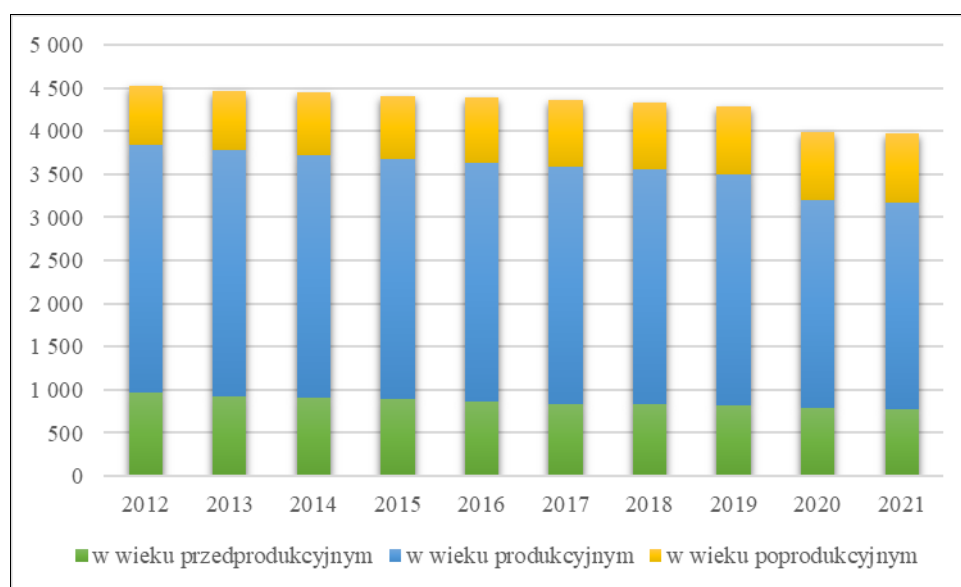

Tabela 9. Ludność gminy Dąbrówno w latach 2012-2021 według ekonomicznych grup wieku

<i>Ludność gminy</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>ogółem</i>	4 517	4 468	4 443	4 405	4 394	4 362	4 331	4 283	3 987	3 969
<i>w wieku przedprodukcyjnym</i>	972	924	903	886	869	839	837	824	790	774
<i>w wieku produkcyjnym, w tym</i>	2 864	2 849	2 812	2 784	2 758	2 749	2 717	2 668	2 411	2 396
<i> mobilnym</i>	1 762	1 758	1 733	1 698	1 682	1 656	1 626	1 616	1 406	1 394
<i> niemobilnym</i>	1 102	1 091	1 079	1 086	1 076	1 093	1 091	1 052	1 005	1 002
<i>w wieku poprodukcyjnym</i>	681	695	728	735	767	774	777	791	786	799

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7. Liczba ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie gminy Dąbrówno w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W granicach gminy Dąbrówno od 2012 roku odnotowywano spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost w wieku poprodukcyjnym. Stosunek pomiędzy poszczególnymi grupami utrzymuje się na w miarę stabilnym poziomie. Wyższy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym od odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym jest zjawiskiem negatywnym demograficznie i ekonomicznie.

W celu oceny poziomu obciążenia demograficznego wykorzystuje się trzy podstawowe wskaźniki obciążenia demograficznego:

- ✧ współczynnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym jest to stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. w wieku przedprodukcyjnym i w wieku poprodukcyjnym) do liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- ✧ współczynnik obciążenia ludności w wieku przedprodukcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym jest to stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;

- ✧ współczynnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym jest to stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym.

Poniżej przedstawiono wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Dąbrówno.

Tabela 10. Wskaźniki obciążenia demograficznego w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,7	56,8	58,0	58,2	59,3	58,7	59,4	60,5	65,4	65,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	70,1	75,2	80,6	83,0	88,3	92,3	92,8	96,0	99,5	103,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	23,8	24,4	25,9	26,4	27,8	28,2	28,6	29,6	32,6	33,3
współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	17,1	17,8	19,4	19,7	20,6	21,5	21,9	22,3	23,9	24,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8. Kształtowanie się współczynników obciążenia demograficznego na terenie gminy Dąbrówno w latach 2012-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Widoczny negatywny przyrost wykazał wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym z poziomu 70,1 w 2012 r. do 103,2 w roku 2021. Taka sama sytuacja miała miejsce w przypadku wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym, który wykazywał tendencję wzrostową. W związku z powyższym wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku produkcyjnym prezentował w analizowanych latach negatywny trend wzrostowy, jednakże wzrost ten nie jest duży.

6.3 RUCH NATURALNY I MIGRACJE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

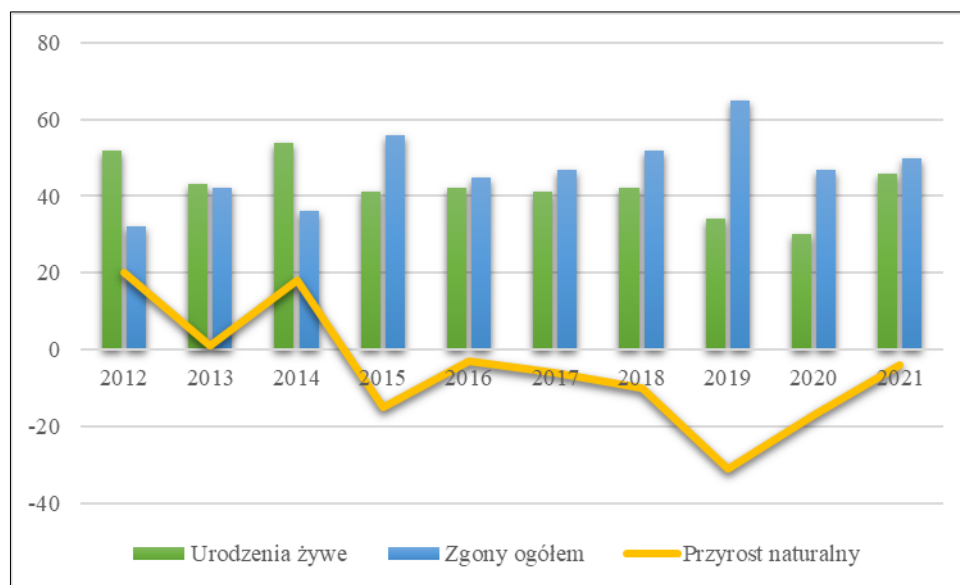
Dla określenia zmian w ruchu naturalnym społeczeństwa przyjmuje się dwa podstawowe mierniki: liczbę urodzeń oraz liczbę zgonów, a także będące ich wypadkową: przyrost naturalny, czyli różnicę wielkości urodzeń i zgonów oraz wyrażony w promilach wskaźnik przyrostu naturalnego, czyli stosunek przyrostu naturalnego do ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 ludności.

Tabela 11. Przyrost naturalny w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Wyszczególnienie		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Urodzenia żywe	ogółem, w tym:	52	43	54	41	42	41	42	34	30	46
	mężczyźni	30	20	31	17	17	26	24	21	15	24
	kobiety	22	23	23	24	25	15	18	13	15	22
Zgony ogółem	ogółem, w tym:	32	42	36	56	45	47	52	65	47	50
	mężczyźni	19	23	22	26	30	26	31	42	22	29
	kobiety	13	19	14	30	15	21	21	23	25	21
Zgony niemowląt	ogółem, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	mężczyźni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	kobiety	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Przyrost naturalny	ogółem, w tym:	20	1	18	-15	-3	-6	-10	-31	-17	-4
	mężczyźni	11	-3	9	-9	-13	0	-7	-21	-7	-5
	kobiety	9	4	9	-6	10	-6	-3	-10	-10	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Wykres 9. Liczba urodzeń żywych, liczba zgonów oraz wielkość przyrostu naturalnego w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Pod względem ruchu naturalnego gmina Dąbrówno w analizowanym okresie charakteryzowała się ujemnym, niskimi wartościami wskaźnika przyrostu naturalnego. Najniższa wartość wskaźnika przyrostu naturalnego w gminie Dąbrówno obserwowana była w latach 2015, 2019 i 2020 –

odpowiednio -15, -31 i -17. W roku 2015 i 2019 przyczyną takiej sytuacji był wzrost liczby zgonów przy w niskiej liczbie urodzeń.

W ciągu charakteryzowanego okresu liczba urodzeń utrzymywała się na dość stabilnym poziomie w przedziale 30-52 osób rocznie. Natomiast liczba zgonów podlegała większym wahanom od 32 w roku 2012 do 65 zgonów w roku 2019. Pozytywnym zjawiskiem jest niska umieralność wśród niemowląt.

W gminie Dąbrówno, w analizowanym okresie czasu, za wyjątkiem roku 2013, 2015, 2016, 2020 rodziło się więcej chłopców niż dziewczynek. Większa umieralność notowana jest wśród mężczyzn, z wyjątkiem roku 2020.

W ogólnym rozrachunku ruch naturalny na terenie gminy Dąbrówno charakteryzowała tendencja ujemna przyrostu naturalnego co nie jest zjawiskiem korzystnym demograficznie.

Tabela 12. Ruch naturalny w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021 - wskaźniki

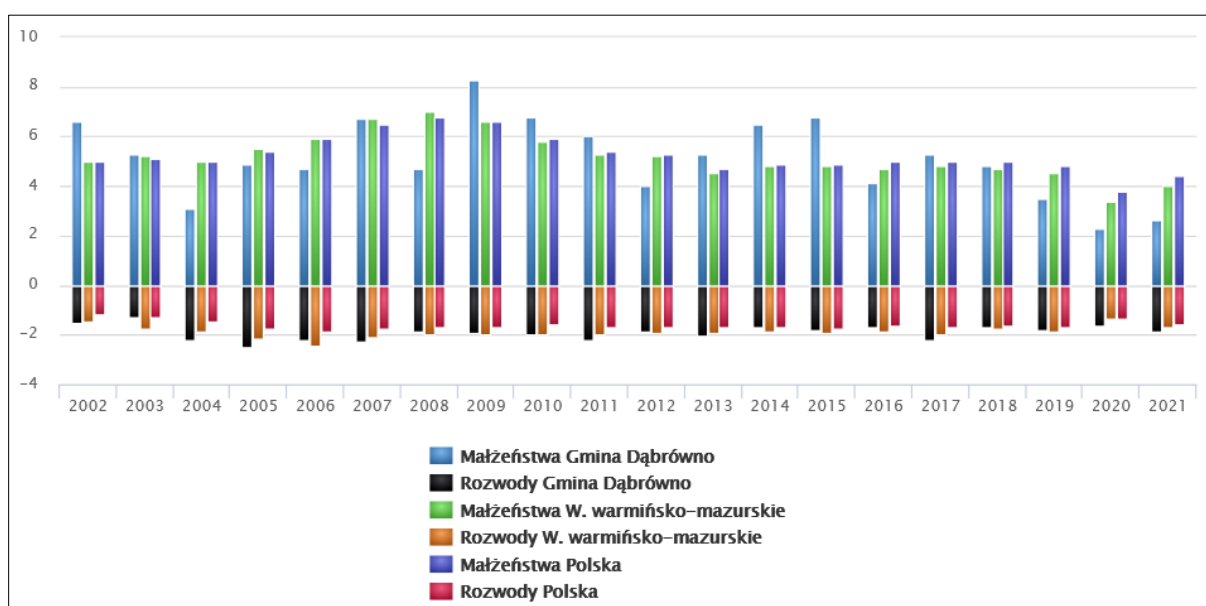
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe na 1000 ludności	11,56	9,56	12,11	9,26	9,55	9,4	9,66	7,89	7,44
zgony na 1000 ludności	7,11	9,33	8,08	12,65	10,24	10,78	11,96	15,08	11,66
przyrost naturalny na 1000 ludności	4,44	0,22	4,04	-3,39	-0,68	-1,38	-2,30	-7,19	-4,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Na 1000 ludności gminy Dąbrówno w latach 2012-2021 przypadało od 7,44 do 12,11 urodzeń i od 7,11 do 15,08 zgonów.

Liczba małżeństw i rozwodów w gminie Dąbrówno w latach 2010-2018 w przeliczeniu na 1000 ludności kształtowała się następująco:

Wykres 10. Liczba małżeństwa i rozwodów gminie Dąbrówno na 1000 ludności na tle województwa Warmińsko-Mazurskiego i kraju

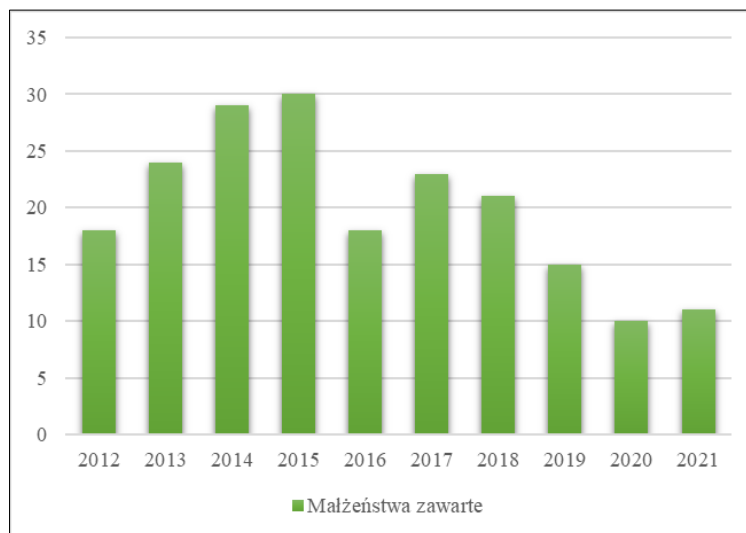
Źródło: Polska w liczbach, gmina Dąbrówno

Liczba małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności zawieranych w gminie Dąbrówno w roku 2002, 2009, 2010, 2011, 2013, 2014, 2015, 2017, 2018 przewyższała liczbę małżeństw zawieranych w województwie Warmińsko-Mazurskim i kraju (z wyjątkiem 2018 roku).

Liczba rozwodów w gminie na przestrzeni analizowanych lat, za wyjątkiem lat 2003, 2014 wykazywała wyższy lub zbliżony poziom niż obserwowany w kraju.

Wykres 11. Liczba małżeństw zawartych w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Najwięcej małżeństw mieszkańcy gminy Dąbrówno zawarli w 2015 roku, najmniej natomiast w 2020 roku.

Innym ważnym czynnikiem wpływającym na stan i liczebność społeczeństwa na danym obszarze jest zjawisko migracji. Migracje odnoszą się do liczby migrantów, czyli ludzi którzy zmieniają swoje miejsce zamieszkania z lub do danego obszaru w danym okresie czasu (zwykle 1 roku). Wśród migracji wyróżnia się migrację wewnętrzną i zewnętrzną. Migracja wewnętrzna to forma przemieszczania się ludności w obrębie granic gminy, najczęściej jest to migracja ze wsi do miasta. Natomiast migracja zewnętrzna obejmuje napływ i odpływ poza granice gminy.

Poniżej zamieszczona tabela przedstawia ruchy migracyjne odnotowane na terenie gminy Dąbrówno w latach 2012-2021.

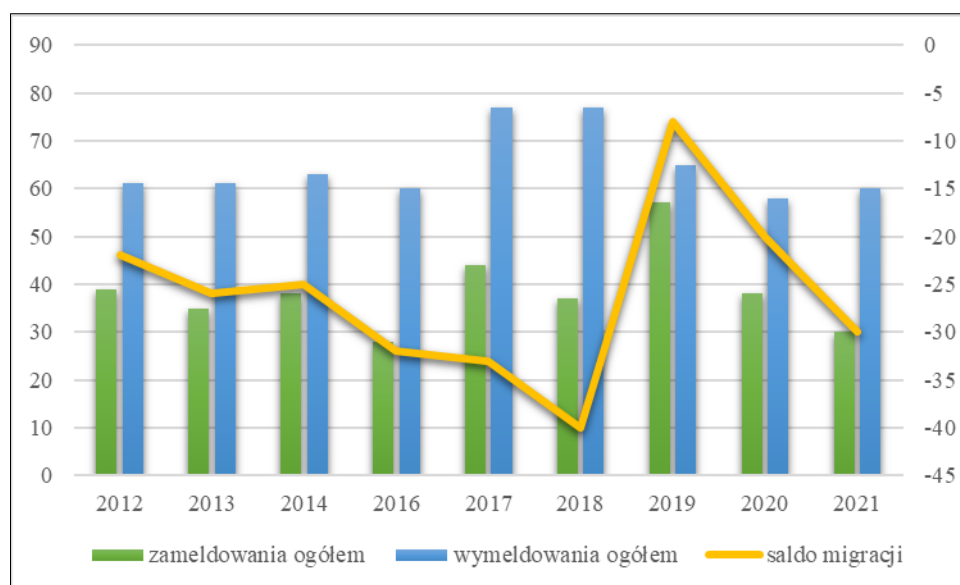
Tabela 13. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz wielkość salda migracji w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021 (bd – brak danych)

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania ogółem, w tym:	39	35	38	bd	28	44	37	57	38	30
z miast	7	17	17	19	15	15	14	17	14	14
ze wsi	24	15	13	17	12	27	23	34	23	16
wymeldowania ogółem, w tym:	61	61	63	bd	60	77	77	65	58	60
do miast	36	41	27	33	25	38	40	32	33	29
na wieś	24	18	31	32	33	35	28	33	25	26
saldo migracji	-22	-26	-25	bd	-32	-33	-40	-8	-20	-30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Wykres 12. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz wielkość salda migracji w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

W gminie Dąbrówno w latach 2012 – 2021 odnotowano odpływ ludności. Emigracje odbywały się głównie do miast. Ujemny, wskaźnik salda migracji, stanowi niekorzystne zjawisko demograficzne.

W podziale na migrację wewnętrzną i zewnętrzną dane migracyjne dla gminy Dąbrówno przedstawiają się następująco:

Tabela 14. Liczba zameldowań i wymeldowań oraz wielkość salda migracji w podziale na ruch wewnętrzny i zewnętrzny w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
zameldowania w ruchu wewnętrznym	31	32	30	36	27	42	37	51	37	30
wymeldowania w ruchu wewnętrznym	60	59	58	65	58	73	68	65	58	55
saldo migracji wewnętrznych	-29	-27	-28	-29	-31	-31	-31	-14	-21	-25
zameldowania z zagranicy	8	3	8	0	1	2	0	6	1	0
wymeldowania za granicę	1	2	5	0	2	4	9	0	0	5
saldo migracji zagranicznych	7	1	3	0	-1	-2	-9	6	1	-5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Główny udział w kształtowaniu się migracji na terenie gminy Dąbrówno mają migracje w ruchu wewnętrznym. W analizowanym okresie czasu obserwowany jest ujemny wskaźnik salda migracji wewnętrznych.

Migracje w ruchu zagranicznym nie stanowią znacznego udziału w migracjach ludności gminy Dąbrówno. Obserwowane są emigracje wynoszące kilka osób w ciągu roku, największy odpływ

ludności za granicę notowany był w roku 2018. Za wyjątkiem lat 2015, 2018, 2021 do gminy Dąbrówno napływało też kilka osób z zagranicy. Saldo migracji zagranicznych w badanym okresie czasu zróżnicowane.

W przeliczeniu na 1000 ludności wskaźnik salda migracji w gminie Dąbrówno kształtuje się następująco:

Tabela 15. Saldo migracji w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021 w przeliczeniu na 1000 ludności (bd – brak danych)

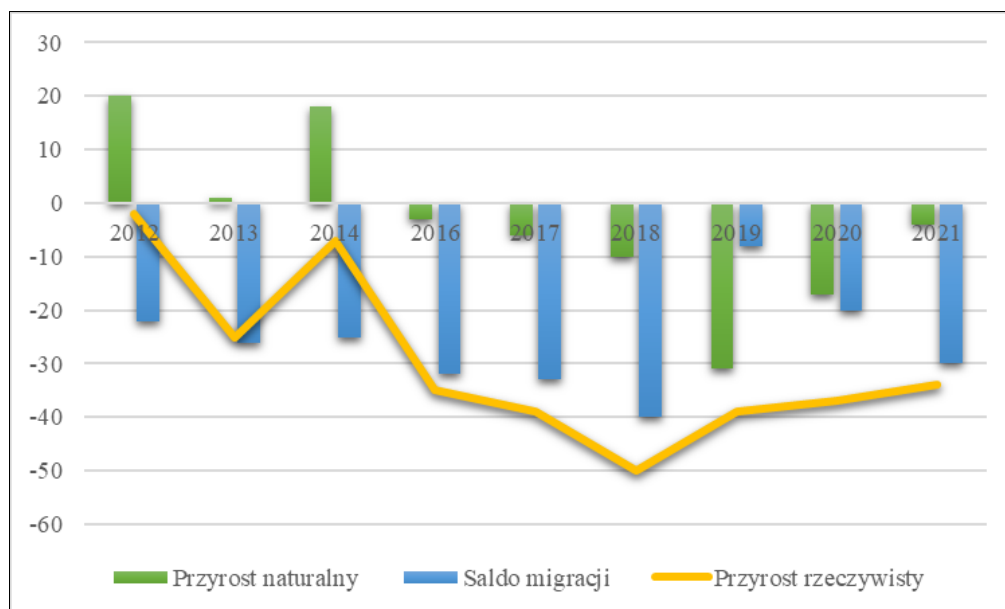
<i>Wyszczególnienie</i>	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności</i>	-6,4	-6	-6,3	-6,5	-7,1	-7,1	-7,1	-3,2	-5,2	-6,3
<i>saldo migracji zagranicznych na 1000 osób</i>	1,56	0,22	0,67	bd	-0,23	-0,46	-2,07	1,39	0,25	-1,26
<i>saldo migracji ogółem na 1000 ludności</i>	-4,89	-5,78	-5,61	bd	-7,28	-7,57	-9,2	-1,86	-4,96	-7,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

W przeliczeniu na 1000 ludności gminy, saldo migracji waha się w przedziale od -1,86 w roku 2019 do -9,2 w roku 2018. Migracje zagraniczne nie stanowią znacznego udziału w ogóle migracji, wobec czego nie wpływają znacząco na ogólny wynik salda migracji. Najniższy wskaźnik salda migracji w przeliczeniu na 1000 osób w ruchu wewnętrznym obserwowany był w latach 2016-2018 – wyniósł -7,1.

Przyrost rzeczywisty ludności określa suma przyrostu naturalnego ludności oraz salda migracji. Jest to wskaźnik dający pełny obraz zmian liczby mieszkańców danego obszaru.

Wykres 13. Relacje między przyrostem naturalnym, saldem migracji oraz przyrostem rzeczywistym występującym na terenie gminy Dąbrówno w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

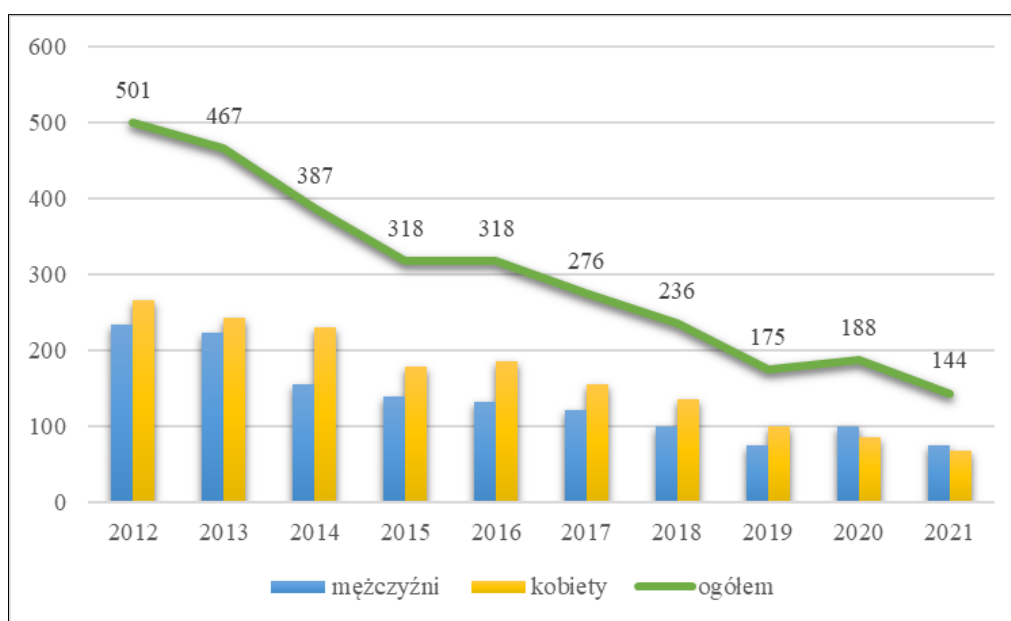
Gmina Dąbrówno w trakcie analizowanego okresu charakteryzowała się ujemnym przyrostem rzeczywistym.

6.4 POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

Bezrobocie, czyli brak możliwości zdobycia pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia jest zjawiskiem towarzyszącym gospodarce rynkowej. Problem bezrobocia dotyka także mieszkańców gminy Dąbrówno. Liczba osób bezrobotnych w gminie wykazuje się tendencją spadkową i na koniec 2021 r. wynosiła 144 osób, natomiast w 2012 roku wynosiła 501 osób. Analizowany 10 - letni okres należy uznać za korzystny w świetle sytuacji na rynku pracy.

Wykres 14. Bezrobocie wg płci w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

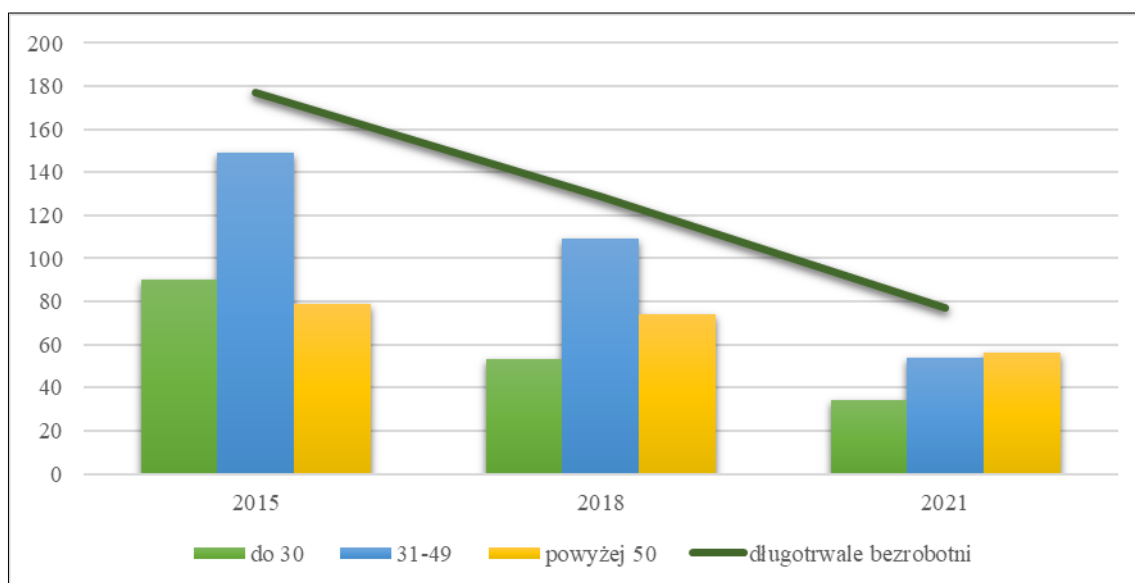

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Dąbrówno największą część osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku od 31 do 49 lat w roku 2015 i 2018. W 2021 roku wartość ta uległa spadkowi, a największy poziom bezrobocia odnotowano w przedziale powyżej 50 roku życia. Korzystnym zjawiskiem jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych.

Wykres 15. Bezrobocie wg wieku w gminie Dąbrówno w 2015, 2018, 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ostródzie

Poniższa tabela informuje o spadku udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w relacji do liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten w 2021 roku był niższy o 5,4 punkty procentowe w stosunku do 2015 roku.

Tabela 16. Rynek pracy

Wyszczególnienie	2015	2018	2021
Pracujący* na 1000 ludności	69	77	78
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	11,4	8,7	6,0

*bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

6.5 PODMIOTY GOSPODARCZE FUNKCJONUJĄCE NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

Główne podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON dające zatrudnienie i zlokalizowane na terenie gminy Dąbrówno to przede wszystkim osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą z sektora prywatnego, a następnie kolejno spółki handlowe oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne z sektora prywatnego.

W analizowanym okresie nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. W porównaniu do 2012 r. nastąpił wzrost o 15% w 2021 r.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg sektorów własnościowych na terenie gminy Dąbrówno w 2015, 2018, 2021 roku

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>2012</i>	<i>2015</i>	<i>2018</i>	<i>2021</i>
Podmioty Gospodarki Narodowej (ogółem)	221	219	226	255
sektor publiczny (ogółem), w tym:	12	8	7	7
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9	6	5	5
sektor prywatny (ogółem), w tym:	209	210	219	245
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	167	161	170	191
spółki handlowe	15	19	15	18
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	9	10	7	6
spółdzielnie	2	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	17	17	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Na terenie gminy Dąbrówno w 2021 r. największy udział w ogólnej liczbie podmiotów działalności gospodarczej miała Sekcja F (budownictwo 23,53%). W następnej kolejności plasowały się działy: Sekcja G - handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,96%), Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe (9,80%).

W ciągu analizowanych 4 lat na obszarze gminy Dąbrówno pojawiły się nowe przedsiębiorstwa działające głównie w sekcjach: F – budownictwo (22 szt.), P – Edukacja (3 szt.), J - informacja i komunikacja (3 szt.), C - przetwórstwo przemysłowe (2 szt.) oraz D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (2 szt.).

Tabela 18. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg działów PKD 2007 na terenie gminy Dąbrówno w latach 2018-2021

<i>Podmioty gospodarki narodowej wg działów PKD 2007</i>	<i>2018</i>		<i>2021</i>		<i>Zmiana</i>
	<i>[szt.]</i>	<i>Udział</i>	<i>[szt.]</i>	<i>Udział</i>	<i>[szt.]</i>
Ogółem	226	100%	255	100%	29
<i>Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	16	7,08%	15	5,88%	-1
<i>Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie</i>	6	2,65%	6	2,35%	0
<i>Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe</i>	23	10,18%	25	9,80%	2
<i>Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych</i>	0	0,00%	2	0,78%	2
<i>Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją</i>	1	0,44%	1	0,39%	0
<i>Sekcja F - Budownictwo</i>	38	16,81%	60	23,53%	22
<i>Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle</i>	56	24,78%	56	21,96%	0
<i>Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa</i>	7	3,10%	6	2,35%	-1
<i>Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</i>	10	4,42%	7	2,75%	-3

Podmioty gospodarki narodowej wg działów PKD 2007	2018		2021		Zmiana
	[szt.]	Udział	[szt.]	Udział	[szt.]
Ogółem	226	100%	255	100%	29
<i>Sekcja J - Informacja i komunikacja</i>	1	0,44%	4	1,57%	3
<i>Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa</i>	2	0,88%	2	0,78%	0
<i>Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>	4	1,77%	4	1,57%	0
<i>Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>	8	3,54%	7	2,75%	-1
<i>Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca</i>	5	2,21%	5	1,96%	0
<i>Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne</i>	9	3,98%	9	3,53%	0
<i>Sekcja P - Edukacja</i>	8	3,54%	11	4,31%	3
<i>Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>	10	4,42%	10	3,92%	0
<i>Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją</i>	7	3,10%	7	2,75%	0
<i>Sekcje S i T - Pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby</i>	15	6,64%	18	7,06%	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

6.6 SYTUACJA MIESZKANIOWA NA TERENIE GMINY DĄBRÓWNO

Sytuację mieszkaniową w gminie Dąbrówno definiuje wiele czynników, wśród których do najważniejszych zalicza się zasoby mieszkaniowe, powierzchnię użytkową oraz tempo rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

Tabela 19. Zasoby mieszkaniowe gminy Dąbrówno w latach 2012-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań	szt.	1 295	1 308	1 314	1 333	1 336	1 339	1348	1357	1366
Liczba izb	szt.	5 078	5 148	5 185	5 296	5 316	5 330	5377	5426	5462
Liczba budynków mieszkalnych w gminie	szt.	830	841	847	859	862	865	873	890	890
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	szt.	286,7	292,7	295,7	302,6	304,1	307	311,2	316,8	342,6
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	szt.	3,49	3,42	3,38	3,3	3,29	3,26	3,21	3,16	2,92
Przeciętna liczba osób na 1 izbę	szt.	0,89	0,87	0,86	0,83	0,83	0,82	0,81	0,79	0,73
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	100 341	102 759	103 694	107 036	107 469	108 060	109403	111439	112419
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	szt.	4	4	4	4	4	4	3,99	4	4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	77,5	78,6	78,9	80,3	80,4	80,7	81,2	82,1	82,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	22,2	23	23,3	24,3	24,5	24,8	25,3	26	26,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Zasoby mieszkaniowe w granicach gminy Dąbrówno w 2021 r. wynosiły 1366 mieszkań, w których znajdowało się 5462 izb, o łącznej powierzchni użytkowej 112 419 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wyniosła w ostatnim roku analizy 82,3 m², a na jedną osobę przypadało 26,5 m². Jedno mieszkanie zamieszkiwało statystycznie 3,42 osób, a na jedną izbę statystycznie przypadało około 0,73 osoby. W latach 2012-2021 zasoby mieszkaniowe w gminie Dąbrówno zwiększyły się o 71 mieszkań, poprawie uległa wartość przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania z poziomu 77,5 m² (2012 r.) do 82,3 m² (2021 r.), a także przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę z poziomu 22,2 (2012 r.) do 26,5 (2021 r.) oraz liczba mieszkań na 1000 mieszkańców z 286,7 (2012 r.) do 342,6 (2021 r.). Powyższe wskaźniki ukazujące sytuację mieszkaniową w gminie Dąbrówno wskazują na poprawę jakości zamieszkania społeczności gminnej.

6.7 MIENIE KOMUNALNE

Gmina Dąbrówno na koniec 2021 r. posiadała mienie komunalne, w którego skład weszły obiekty i budynki według poniższego wykazu:

Tabela 20. Mienie komunalne gminy Dąbrówno w 2021 r.

<i>Rodzaj mienia: obiekty</i>	<i>Jednostka</i>	<i>Ilość</i>
<i>budynki mieszkalne</i>	szt.	6
<i>budynki niemieszkalne</i>	szt.	12
<i>szkoły i budynki „poszkolne”</i>	szt.	5
<i>ośrodki kultury (budynek GCKB i świetlice wiejskie)</i>	szt.	13
<i>obiekty ochotniczej straży pożarnej</i>	szt.	7
<i>budynek Urzędu Gminy</i>	szt.	1
<i>budynek GOPS</i>	szt.	1
<i>Rodzaj mienia: grunty</i>	<i>Jednostka</i>	<i>Ilość</i>
<i>zurbanizowane tereny niezabudowane</i>	ha	0,873
<i>tereny różne</i>	ha	10,4065
<i>grunty pod rowami</i>	ha	0,2176
<i>nieużytki</i>	ha	4,3634
<i>grunty pod wodami</i>	ha	0,68
<i>użytki kopalne</i>	ha	3,9904
<i>tereny komunikacyjne</i>	ha	246,3817
<i>tereny rekreacyjne</i>	ha	21,0293
<i>inne tereny zabudowane</i>	ha	7,5857
<i>tereny przemysłowe</i>	ha	1,7946
<i>tereny mieszkaniowe</i>	ha	3,4455
<i>grunty zakrzewione i zadrzewione</i>	ha	13,415
<i>lasy</i>	ha	1,6158
<i>grunty rolne zabudowane</i>	ha	1,7752
<i>użytki zielone</i>	ha	19,0137
<i>grunty orne</i>	ha	15,6701

Źródło: Raport o stanie gminy Dąbrówno

Gmina Dąbrówno jest właścicielem i administratorem 17 placów zabaw, z których część jest wyposażona także w elementy siłowni zewnętrznych. W roku 2021 powstał jeden nowy plac zabaw, w miejscowości Leszcz, a pozostałe były ulepszone poprzez zakup nowych elementów konstrukcyjnych oraz ogrodzenie terenów, poprawiając tym bezpieczeństwo i estetykę.

6.8 KULTURA

Obcowanie z kulturą odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. Wpływa na kształtowanie właściwych postaw, rozwój intelektualny, stanowi alternatywę do spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Za propagowanie i rozwój życia kulturowego w gminie Dąbrówno odpowiada Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne (GCKB) w Dąbrównie. GCKB jest samorządową jednostką kulturalną

utworzona z połączenia Gminnego Ośrodka Kultury w Dąbrównie i Gminnej Biblioteki w Dąbrównie. Jednostka funkcjonuje od 1 stycznia 2015 r. Utworzona przez Radę Gminy w Dąbrównie Uchwałą Nr XXXVII/327/14 z dnia 30 października 2014 r. Siedziba GCKB mieści się w Dąbrównie, przy ulicy Kościuszki 11c. Jednostka posiada filię biblioteczną w miejscowości Elgnowo. Celem jednostki jest prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne oraz potrzeby czytelnictwa mieszkańców gminy Dąbrówno, a także upowszechnianie i promocja kultury lokalnej i folkloru. Siedziba Gminnego Centrum Kulturalno-Bibliotecznego jest częściowo przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych. Łączna powierzchnia obiektu wynosi 1013 m² z czego 253 m² zajmuje punkt przedszkolny. W pozostałej części obiektu znajdują się:

- ✧ sala widowiskowa ze sceną (podesty) mogące pomieścić 80 osób (miejsca siedzące),
- ✧ biblioteka z czytelnia,
- ✧ sala komputerowa wyposażona w 12 komputerów z dostępem do Internetu oraz urządzenie wielofunkcyjne z drukarką,
- ✧ pracownie warsztatowe, sala konferencyjna,
- ✧ pomieszczenie z grami i zabawkami dla najmłodszych
- ✧ harcówka, siedziba stowarzyszeń,
- ✧ pomieszczenia biurowe oraz gospodarcze.

GCKB prowadzi działalność stacjonarną, jak i wyjazdową w postaci organizacji lub współorganizacji imprez i zajęć na terenie gminy. Do cyklicznych imprez należą:

- ✧ Dni Dąbrówna,
- ✧ Dożynki Gminne,
- ✧ obchody nocy świętojańskiej,
- ✧ obchody rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego,
- ✧ przeglądy grup kolędniczych,
- ✧ wigilie dla seniorów,
- ✧ noce bibliotek oraz Turniej Rycerski o skrzynię Wójta Gminy Dąbrówno,
- ✧ raz w roku organizowany jest Koncert Charytatywny dla potrzebujących/chorych dzieci.

Wszystkie imprezy są bezpłatne i otwarte. W większości plenerowe, a co za tym idzie ilość uczestników jest nieprzewidywalna i w dużej mierze zależy od warunków pogodowych (uczestników bywa od kilkudziesięciu nawet do kilkuset).

Gminne Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dąbrównie ma również bogatą ofertę cyklicznych zajęć dla dzieci i dorosłych (stan na 2021 r.):

- ✧ warsztaty teatralne (6 osób),
- ✧ zajęcia umuzykalniające (11 osób),
- ✧ koło kreatywnej plastyki (10 osób),
- ✧ warsztaty taneczne 10 osób),

- ✧ nauka śpiewu (6 osób)
- ✧ gry na instrumentach (6 osób),
- ✧ koło decoupage (12 osób),
- ✧ zajęcia relaksacyjno-oddechowe 6 osób),
- ✧ warsztaty rękodzieła (7 osób) dla dorosłych,
- ✧ warsztaty ceramiczne (5 osób) dla dzieci.

Ponadto GCKB jest miejscem regularnych spotkań seniorów oraz harcerzy i miłośników komputerów.

Tabela 21. Dane dotyczące Gminnej Biblioteki Publicznej na terenie gminy Dąbrówno w latach 2012-2021

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Jednostka</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Liczba bibliotek i filii</i>	obiekty	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2
<i>Pracownicy bibliotek</i>	osoby	4	4	4	4	4	4	4	2	2	2
<i>Czytelnicy w ciągu roku</i>	osoby	1015	977	937	957	927	902	880	843	809	755
<i>Księgozbiór</i>	woluminy	39222	39879	37674	36982	35787	36813	33108	24651	23881	24219
<i>Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności</i>	osoby	226	217	210	216	211	207	202	196	201	190
<i>Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach</i>	woluminy	15,7	16,3	17	13,9	14	11	10,2	9,5	8,8	21,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Główna placówka biblioteki wraz z filią posiadała w 2012 roku księgozbiór składający się z 39 222 woluminów, który został zmniejszony do 24 219 woluminów do roku 2021. Spadła również liczba filii biblioteki w gminie z 4 placówek do 2 od 2019 r. Spadła również liczba czytelników na przestrzeni lat 2012-2021 o 260 osób. W przeciągu analizowanego okresu liczba wypożyczonych książek przypadająca na 1 czytelnika była zróżnicowana. Z analizy wynika, że nie można mówić o jakimkolwiek trendzie w zainteresowaniu książką w dobie powszechnego dostępu do sieci Internetowej oraz coraz większej popularności e-booków i audiobooków.

Tabela 22. Czytelnicy według wykonywanych zajęć w latach 2020 - 2021 r.

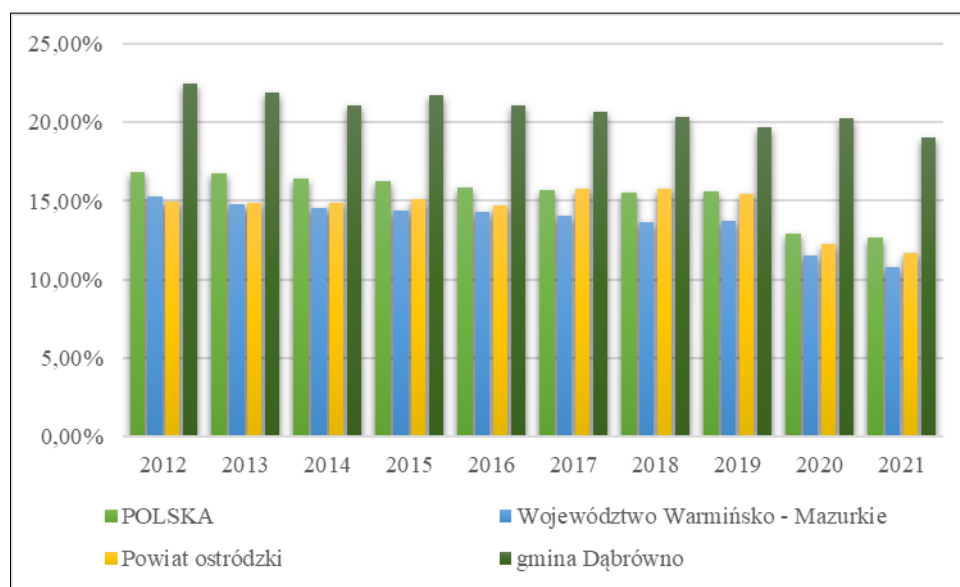
Lata	Osoby uczące się	Udział % w czytelnicy ogółem	Osoby pracujące	Udział % w czytelnicy ogółem	Pozostali	Udział % w czytelnicy ogółem	Czytelnicy ogółem
2020	293	36,2%	335	41,4%	181	22,4%	809
2021	250	33,1%	318	42,1%	187	24,8%	755
różnica	- 43	-	- 17	-	+ 6	-	- 54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno

W latach 2020 - 2021 największy udział procentowy wśród czytelników gminnej biblioteki stanowią osoby uczące się, następnie uczące się.

Na wykresie poniżej porównano dane bibliotek publicznych dla gminy Dąbrówno i dla kraju dotyczące udziału procentowego osób czytających w ogólnej liczbie ludności zamieszkującej dane terytorium. Z analizy wynika, że na tle kraju, województwa i powiatu, gmina Dąbrówno charakteryzuje się wyższymi wskaźnikami.

Wykres 16. Udział % osób czytających w latach 2012-2021

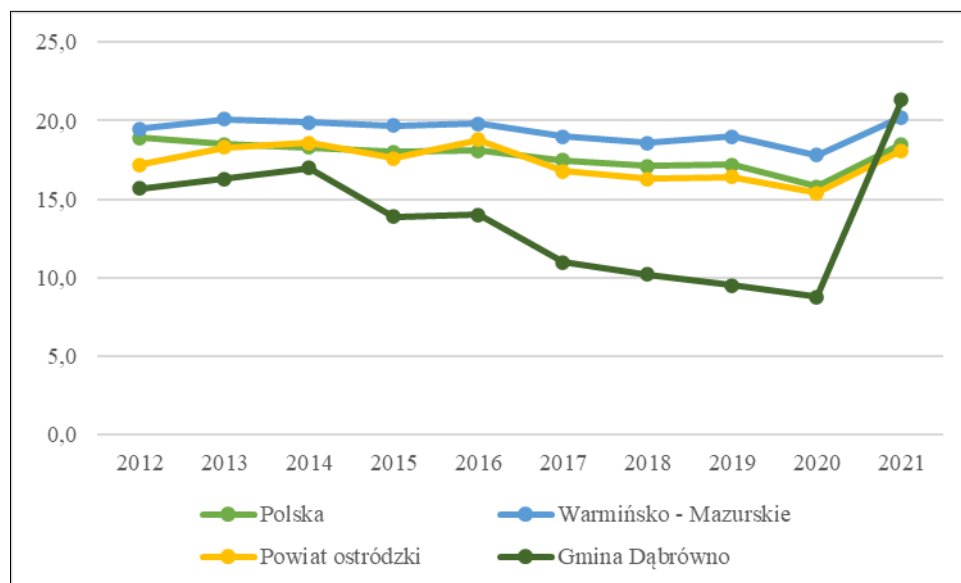

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Czytelnicy z gminy Dąbrówno wyróżniali się do 2020 roku niższą liczbą wypożyczonych woluminów na 1 czytelnika niż ma to miejsce w skali województwa czy też kraju. W 2021 roku tendencja ta uległa zmianie.

Wykres 17. Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Dane jakie przyjęto do analizy pochodzą z Bibliotek publicznych. Raport „Stan czytelnictwa w Polsce w 2018 roku” wskazuje na większe zainteresowanie książką. Badanie zostało zrealizowane na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej. W 2018 roku czytanie przynajmniej jednej książki w ciągu roku zadeklarowało 37% respondentów.

Czytane w 2018 roku książki pochodziły przede wszystkim z zakupów (38%), których znaczenie od 2014 roku wzrosło. Coraz rzadziej pożyczamy książki od znajomych i korzystamy z księgozbioru domowego. Książki wypożyczone z biblioteki publicznej w perspektywie kilkuletniej zajmują mniej więcej tę samą pozycję.

To, że zainteresowanie czytaniem książek nie rośnie, ma zapewne wiele przyczyn; należą do nich m.in. style życia i sposoby spędzania czasu wolnego, popularyzacja rozrywki cyfrowej, niewielkie przełożenie czytania książek w dorosłym życiu na powodzenie na rynku pracy, a także fakt, że za sprawą przemian w dziedzinie technologii komunikacji książki nie są dziś jedynym źródłem wiedzy i informacji.

Ochotnicze Straże Pożarne oprócz zapewnienia bezpieczeństwa pełnią równie istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym lokalnej społeczności. To członkowie OSP są inicjatorami licznych imprez i wydarzeń kulturalnych i sportowych. Pomagają w organizacji m.in. „Dożynek Gminnych”, corocznie rozgrywane są Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze, w których biorą udział lokalne strażki oraz młodzież.

6.9 OŚWIATA

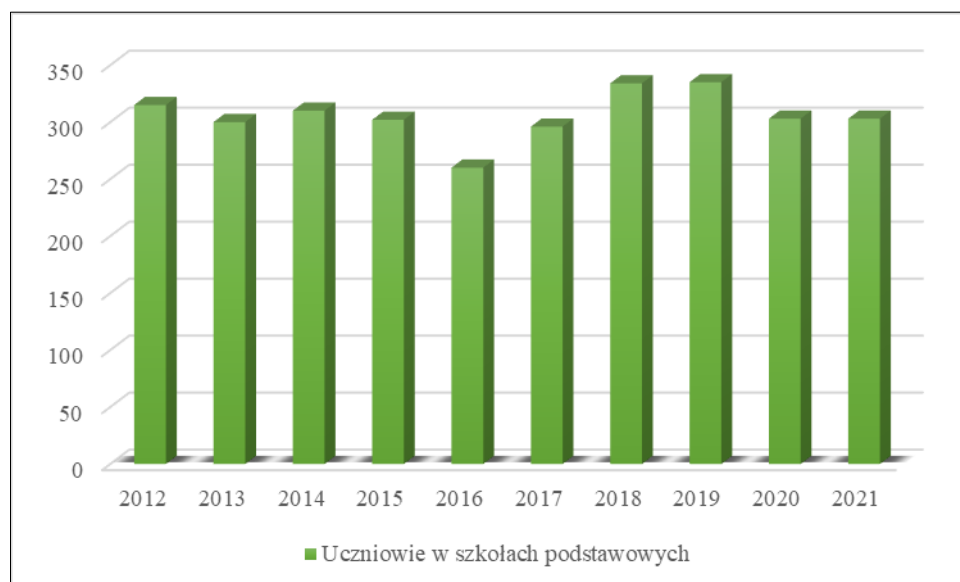
Na terenie Gminy Dąbrówno w 2021 roku funkcjonowały trzy szkoły podstawowe: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jarosława Iwaszkiewicza w Dąbrównie, Publiczna Szkoła

Podstawowa w Marwałdzie i Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ignacego Krasickiego w Elgnowie. Przy Publicznej Szkole Podstawowej im. Jarosława Iwaszkiewicza w Dąbrównie funkcjonował Punkt Przedszkolny dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. We wszystkich szkołach od września 2021 roku zostały utworzone oddziały przedszkolne. Łącznie we wszystkich szkołach nauka odbywała się w 33 oddziałach.

Poniższy wykres przedstawia liczbę uczniów w szkołach podstawowych w latach 2012-2021. Z wykresu wynika, że liczba uczniów jest zróżnicowana. Największe wartości odnotowano w 2018 i 2019 roku, najmniejsze zaś w 2016 roku. Nagły wzrost liczby uczniów od 2017 w szkołach podstawowych spowodowany jest reformą systemu oświaty, tj.: likwidacją gimnazjum i wydłużeniem nauki w szkole podstawowej.

Wykres 18. Uczniowie w szkołach podstawowych w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

W 2021 roku w publicznych szkołach podstawowych (PSP) w gminie Dąbrówno było zatrudnionych 75 nauczycieli, w tym:

- ✧ 37 w PSP w Dąbrównie
- ✧ 18 w PSP W Elgnowie,
- ✧ 20 w PSP w Marwałdzie.

6.10 SPORT

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznym takim jak

przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne. Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

Na terenie gminy Dąbrówno działa Stowarzyszenie Gminny Klub Sportowy „VEL Dąbrówno”.

Dominującymi dyscyplinami w gminie są: piłka nożna, tenis ziemny oraz siatkówka plażowa. Najmłodszy mieszkańcy mają do swojej dyspozycji nowoczesne place zabaw, funkcjonują także orliki i siłownie plenerowe.

Obiekty sportowe na terenie gminy Dąbrówno:

- ✧ stadion w Dąbrównie,
- ✧ boiska do piłki plażowej w Dąbrównie,
- ✧ kort tenisowy w Dąbrównie,
- ✧ boisko w parku w Dąbrównie,
- ✧ wielofunkcyjne boisko w Elgnowie,
- ✧ siłownia zewnętrzna w Saminie,
- ✧ boisko „Orlik” przy Państwowej Szkole Podstawowej w Dąbrównie,
- ✧ boisko przy Państwowej Szkole Podstawowej w Marwałdzie.

6.11 TURYSTYKA

Gmina Dąbrówno dysponuje turystycznymi walorami środowiska i przyrody ze względu na panujące tutaj naturalne warunki przyrodnicze oraz dużą liczbę naturalnych zbiorników wodnych. Sama miejscowość Dąbrówno położona jest pomiędzy dwoma jeziorami: Dąbrowa Mała i Dąbrowa Wielka. W gminie znajdują się liczne zabytki m.in dwa kościoły: rzymsko-katolicki i ewangelicko-metodystyczny. Przy tym drugim w XVI wieku wzniesiona została dzwonnica, która jest czynna do dziś i stanowi dobry punkt widokowy. Poza tym Dąbrówno posiada wiele innych zabytków takich jak budynek, w którym przed II wojną światową mieściła się synagoga, cmentarz żydowski, park zamkowy, ruiny zamku krzyżackiego, który został spalony przez Władysława Jagiełło podczas pochodu na Grunwald oraz piękne kamienice przy ulicach Kościuszki i Kościelnej.

Na terenie Gminy Dąbrówno na przestrzeni ostatnich kilku lat nastąpił rozwój infrastruktury turystycznej. W tym czasie powstały miejsca wypoczynku i rekreacji, pomosty, wiaty, place zabaw i siłownie zewnętrzne, a także 4 oznakowane szlaki rowerowe o łącznej długości 77,70 km. Mieszkańcy oraz turyści mogą spędzać czas nad jeziorami, których w całej gminie jest 12.

Baza noclegowa w gminie Dąbrówno przedstawia się następująco (stan na 2021 r.):

❖ *Wykaz ośrodków wypoczynkowych:*

- Ośrodek Wypoczynkowy „Inter Piast”, Kalbornia, 14-120 Dąbrówno: 206 miejsc noclegowych.

❖ *Wykaz pensjonatów:*

- Pensjonat „Zacisze” ul. Ogrodowa 7, 14-120 Dąbrówno: 30 miejsc noclegowych.

❖ *Wykaz kwater agroturystycznych:*

- Chata Wuja Toma Agnieszka Zarzecka, Okrągłe 1A: 28 miejsc noclegowych;
- Gospodarstwo Agroturystyczne Jadwiga Widźgowska, ul. Kościelna 5, 14-120 Dąbrówno: 9 miejsc noclegowych;
- Gospodarstwo Agroturystyczne Anna Iwaniak, Lidzbarska 1, 14-120 Dąbrówno: 10 miejsc noclegowych;
- Gospodarstwo Agroturystyczne Lajkonik Zofia i Tadeusz Przybylscy, Lewańd Wielki 31/2, 14-120 Dąbrówno: 6 miejsc noclegowych;
- Uroczysko Jakubowo, Jakubowo 1, 14-120 Dąbrówno: 33 miejsca noclegowe;
- Gospodarstwo Agroturystyczne Helena Podolak, Parkowa 1, 14-120 Dąbrówno: 12 miejsc noclegowych;
- Stajnia Młyn Zamkowy, Elgnowo 51, 14-120 Dąbrówno, 6 miejsc noclegowych.

❖ *Wykaz pokoi do wynajęcia:*

- Tomasz Wygoda, Jabłonowo 9B, 14-120 Dąbrówno: 5 miejsc noclegowych;
- ELWOX Wojciech Witkowski, Dębowa 45, 14-120 Dąbrówno: 25 miejsc noclegowych;
- Dom na Końcu Świata, Ostrowite 10b, 14-120 Dąbrówno: 12 miejsc noclegowych;
- Dom na Końcu Świata, Ostrowite 10h, 14-120 Dąbrówno: 12 miejsc noclegowych.

❖ *Wykaz domków letniskowych:*

- na terenie gminy Dąbrówno wg. ewidencji podatkowej zlokalizowanych jest 214 domków letniskowych.

Ścieżki rowerowe na terenie gminy:

- ❖ Szlak rowerowy czerwony prowadzi przez 10 miejscowości: Dąbrówno-Jabłonowo- Krajewo-Samin- Saminek – Ostrowite kolonia- Jankowice-Brzeźno Mazurskie – Jakubowo – Dąbrówno. Długość szlaku: 27,7 km.

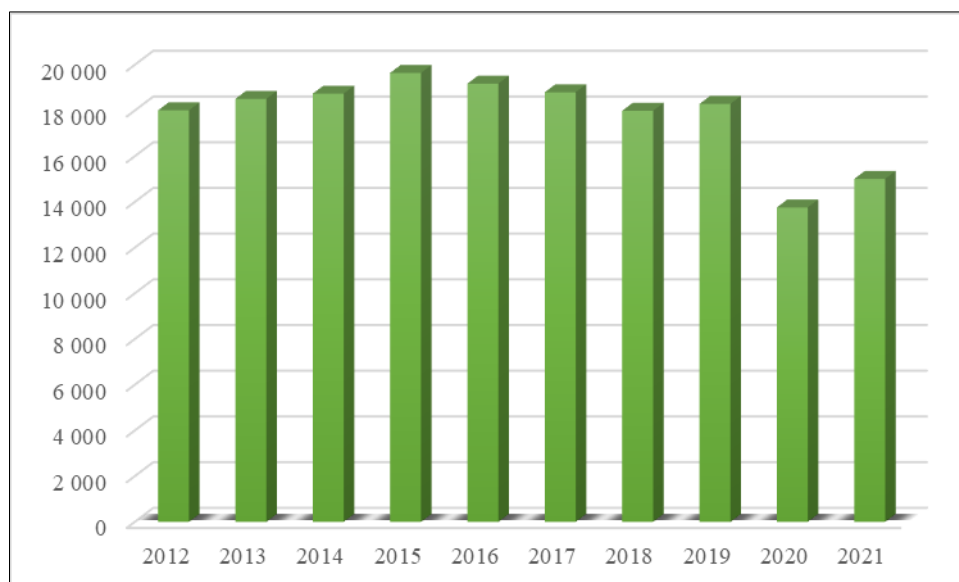
- ✧ Szlak rowerowy niebieski prowadzi przez 5 miejscowości: Dąbrówno – Okrągłe-Stare Miasto - Jabłonowo – Dąbrówno. Długość szlaku: 14 km.
- ✧ Szlak rowerowy żółty prowadzi przez 5 miejscowości: Okrągłe – Lewańd Wielki – Odmy – Elgnowo- Jagodziny. Długość szlaku: 24,8 km.
- ✧ Szlak rowerowy czarny prowadzi przez 4 miejscowości: Węzeł szlaków koło Leszcza – Osiekowo – Łogodowo – Gardyny. Długość szlaku 11,2 km.

6.12 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Dąbrówno działa Ośrodek Zdrowia w Dąbrównie - NZOZ ESKULAP s.c.

Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2012-2019 kształtowała się na podobnym poziomie. Rok 2020 i 2021 charakteryzuje się niskimi wartościami.

Wykres 19. Liczba udzielonych porad podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Dąbrówno w latach 2012-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Na 1 przychodnię przypadają wszyscy mieszkańcy gminy.

Tabela 23. Ochrona zdrowia w 2021 r.

Ochrona zdrowia	Powiat	Gmina
Przychodnie	45	1
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2236	3969
Porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,2	3,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

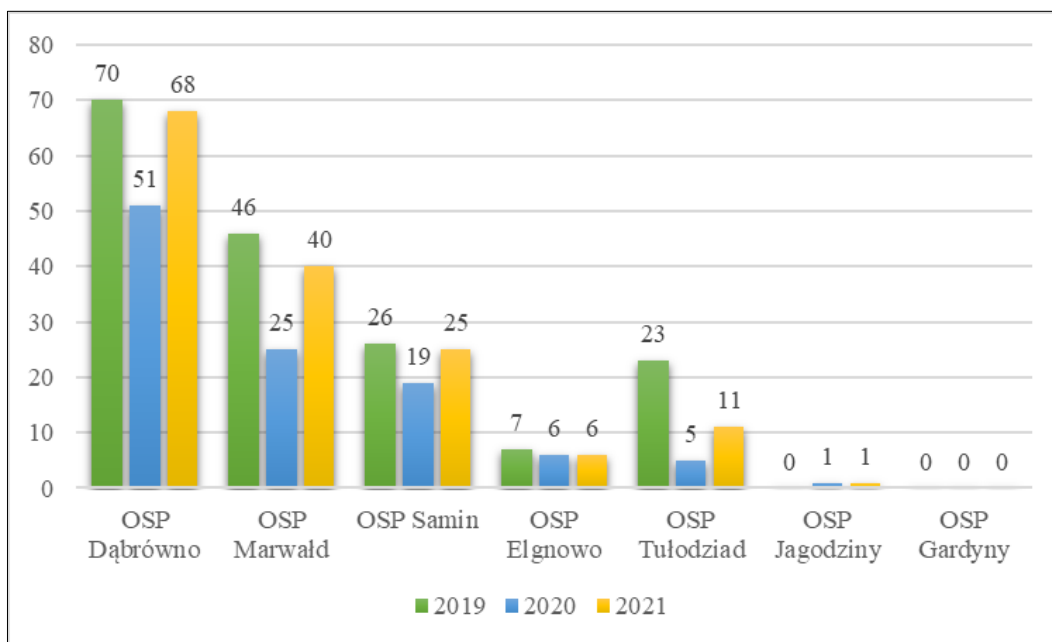
6.13 BEZPIECZEŃSTWO

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym mieszkańców czuwa siedem jednostek ochotniczych straży pożarnych (OSP):

- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrównie – 56 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Elgnowie – 15 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Gardynach – 15 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Jagodzinach – 32 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Marwałdzie – 48 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Saminie – 46 członków,
- ✧ Ochotnicza Straż Pożarna w Tułodziadzie – 34 członków.

W roku 2021 Ochotnicza Straż Pożarna w Marwałdzie została włączona do Krajowego Systemu Jednostek Ratownictwa Drogowego. Na terenie Gminy Dąbrówno w tym systemie funkcjonują dwie jednostki. Drugą jednostką jest Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrównie.

Wykres 20. Liczba interwencji jednostek OSP w gminie Dąbrówno w latach 2019-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno

Najwięcej interwencji w latach 2019-2021 odnotowano w OSP Dąbrówno, następnie w OSP Marwałd i OSP Samin.

W roku 2021 Posterunek Policji w Dąbrównie odnotował:

- ✧ 91 przestępstw, które dotyczyły m.in. włamań, niszczenia mienia kradzieży oraz pobić,
- ✧ 1441 wykroczeń z czego 40 osób zostało ukarane mandataми, 1401 osób zostało poucanych.

Do głównych czynników wpływających na ilość popełnionych czynów zabronionych był fakt, iż sprawcy przestępstw znajdowali się pod wpływem alkoholu i środków odurzających.

6.14 POMOC SPOŁECZNA

Instytucją polityki społecznej w gminie Dąbrówno, której główne zadanie to wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrównie.

Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Rodzaj świadczeń z pomocy społecznej:

Świadczenia pieniężne:

- ✧ zasiłek stały,
- ✧ zasiłek okresowy,
- ✧ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✧ zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- ✧ zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną.

Świadczenia niepieniężne:

- ✧ praca socjalna,
- ✧ bilet kredytowany,
- ✧ składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✧ składki na ubezpieczenie społeczne,
- ✧ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- ✧ sprawienie pogrzebu,
- ✧ poradnictwo specjalistyczne,
- ✧ interwencja kryzysowa,
- ✧ schronienie,
- ✧ posiłek,
- ✧ niezbędne ubranie,
- ✧ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- ✧ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- ✧ mieszkania chronione,
- ✧ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- ✧ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie-w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Gmina Dąbrówno została podzielona na 3 rejony działania pracowników socjalnych.

Ze świadczeń przyznanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2021 r. skorzystało 139 rodzin (554 osób w tych rodzinach). Decyzją administracyjną przyznano świadczenia dla 222 osób. Najczęstszą przyczyną przyznania pomocy społecznej było:

- ✧ bezrobocie – 71 rodzin (290 osób w rodzinach);
- ✧ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych – 31 rodzin (180 osób w rodzinach);
- ✧ długotrwała lub ciężka choroba - 29 rodzin (90 osób w rodzinach);
- ✧ niepełnosprawność – 25 rodzin (70 osób w rodzinach).

Świadczenia rodzinne obejmują zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze, zasiłki dla opiekunów, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- ✧ urodzenia dziecka,
- ✧ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- ✧ samotnego wychowywania dziecka,
- ✧ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- ✧ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- ✧ rozpoczęcia roku szkolnego,
- ✧ podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Tabela 24. Korzystający ze świadczeń rodzinnych w latach 2012-2021 r.

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci</i>	270	249	229	214	222	237	227	207	160	129
<i>dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem</i>	571	532	493	470	491	511	500	463	384	338
<i>dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny</i>	514	484	458	438	451	470	462	434	361	316
<i>udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku (%)</i>	52,1	49,9	49,7	48,5	51,3	54,9	55,2	52,5	44,5	39,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Z tabeli powyżej wynika, że spada liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na przestrzeni lat 2012-2021. W 2021 roku w porównaniu do 2012 roku spadła liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny oraz odnotowano niższy udział procentowy dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Spadek spowodowany jest niższą liczbą urodzeń w gminie Dąbrówno oraz ujemnym przyrostem rzeczywistym. Informacje z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie (GOPS), znajdujące się w tabeli poniżej potwierdzają wyniki powyższej analizy oraz przedstawiają szczegółowy obraz sytuacji społecznej mieszkańców gminy Dąbrówno. Z tabeli poniżej wynika również, że rośnie liczba osób korzystających z usług opiekuńczych. Rodzaje świadczeń pieniężnych w gminie odzwierciedlają tendencje starzejącego się społeczeństwa.

Tabela 25. Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2017-2021 r.

Lp.	Dane dotyczące:	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1.	- liczba rodzin korzystających z różnych form pomocy, - liczba osób w rodzinach	242 1 006	248 999	206 839	174 665	139 733
2.	- liczba rodzin korzystających z zasiłku stałego, - kwota wypłaconych świadczeń	41 210 454,48	41 175 802,53	29 140 916,60	28 125 840,68	23 110 169,37
3	- liczba rodzin korzystających z zasiłku okresowego, - kwota wypłaconych świadczeń	133 221 185,08	105 188 235,71	76 128 998,74	53 85 707,81	38 85 467,12
4.	- liczba rodzin/dzieci korzystających z posiłku i z dożywiania w szkole, - kwota wypłaconych świadczeń	93 rodziny/260 dzieci 202 000,00	126 rodzin/ 217 dzieci 201 850,00	109 rodzin/ 169 dzieci 130 000,00	89 rodzin/124 dzieci 100 000,00	86 rodzin/ 101 dzieci 125 000,00
5.	- liczba rodzin korzystających z zasiłku celowego (żywność, odzież, obuwie, opał, środki czystości, zdarzenie losowe, specj. zas. celowy, itp.) - kwota wypłaconych świadczeń	202 25 190,00	190 40 941,31	145 51 903,32	54 33 298,68	43 17 625,00

Lp.	Dane dotyczące:	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
6.	- liczba osób korzystających z Domu Pomocy Społecznej, - kwota odpłatności za DPS	5 75 074,96	4 98 724,22	4 104 499,83	2 46 336,22	4 117 321,75
7.	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych, - kwota wydatkowanych środków	2 58 944,87	8 1 628,08	8 46 014,49	8 76 029,72	8 97 181,43
8.	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, - kwota wypłaconych świadczeń	243 2 916 878,49	276 2 792 081,66	253 2 609 850,67	194 2 476 623,14	159 2 575 951,56
9.	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych, - kwota wypłaconych świadczeń	351 3 746 910,62	362 3 580 282,06	438 3 949 550,83	428 4 400 508,80	436 4 374 428,29
10.	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Dobry Start”, - kwota wypłaconych świadczeń	0 0	dla 565 dzieci 174 280,00	dla 558 dzieci 172 980,00	dla 539 dzieci 166 810,00	Od 01 lipca 2021 r. realizację tego zadania przejął ZUS
11.	- liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Za Życiem”, - kwota wypłaconych świadczeń	0 0	0 4 120,00	0 0	0 0	0 0
12.	- liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego, - kwota wypłaconych świadczeń	56 95 615,09	43 80926,74	36 37 966,29	6 6 257,81	3 1 666,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrównie

6.15 ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI, ZGODNIE Z UNIWERSALNYM PROJEKTOWANIEM

Zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, projektowanie przestrzeni, miejsc publicznych i budynków powinno uwzględniać potrzeby osób o ograniczonej mobilności i percepcji, w taki sposób,

by były one użyteczne dla wszystkich, możliwie w największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Wdrażanie idei projektowania uniwersalnego powinno odbywać się poprzez podejmowanie działań zmierzających do stworzenia otoczenia fizycznego i dostępności środków transportu, usług, w tym dostępności do przestrzeni cyfrowej w taki sposób, aby jak największa liczba osób mogła z nich korzystać w sposób samodzielny i niezależny.

7 POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY DĄBRÓWNO

7.1 ANALIZY SPOŁECZNE, ŚRODOWISKOWE, EKONOMICZNE

Analizy środowiskowe

Gmina Dąbrówno położona jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego w powiecie ostródzkim. Zajmuje powierzchnię 165 km², na której położonych jest 28 miejscowości oraz 17 sołectw. Jest to siódma pod względem obszarowym gmina powiatu ostródzkiego, zajmująca 9,4% jego powierzchni.

Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego gminy Dąbrówno, sporządzoną na potrzeby bilansu terenów. Szerszy opis komponentów środowiska zawarty został we wcześniejszych rozdziałach studium.

Budowa geologiczna, rzeźba terenu, gleby

Obszar gminy (według podziału fizycznogeograficznego Kondrackiego) położony jest w obrębie Garbu Lubawskiego, który to mezoregion wchodzi w skład makroregionu Pojezierza Chełmińsko - Dobrzyńskiego.

Obszar gminy położony jest w syneklizie perybałtyckiej platformy wschodnioeuropejskiej, w pobliżu niecki brzeźnej paleozoicznej platformy zachodnioeuropejskiej. Budowa geologiczna w północno-zachodniej części gminy charakteryzuje się dużą zmiennością osadów; obok osadów niespoistych (piasków, żwirów, gładów) występują spoisłe utwory gliniaste. Podłoże pozostałych terenów stanowią gliny zwałowe, a w części południowej i wschodniej terenu gminy - w większości jest to morena przemyta zbudowana od powierzchni z piasków i żwirów lodowcowych.

Na terenie gminy występuje dość znaczna ilość drobnych form wytopiskowych, które w dużej części wypełnione są osadami organicznymi.

Powierzchnia gminy przecięta jest dwiema podłużnymi głębokimi strukturami o rozciągłości południkowej. Są to subglacjalne rynny jezior Mała Dąbrowa i Wielka Dąbrowa. W rynnie Małej Dąbrowy płynie od północy Mała Wkra, a na południe od jeziora - rzeka Wel.

Użytki rolne zajmują około 70% powierzchni gminy. Przeważają wśród nich zdecydowanie grunty orne nad użytkami zielonymi.

Kompleksami przeważającymi na terenie gminy, a dominującymi na wysoczyźnie morenowej są: głównie żytni bardzo dobry (pszenno – żytni), a także pszenny dobry, na ogół IV klasy bonitacyjnej.

W ich składzie gatunkowym przeważają piaski gliniaste mocne lub piaski gliniaste lekkie zalegające na glinie lekkiej, lub wypełniające cały profil glebowy. Są to gleby o średniej urodzajności, średnio zwarte i średnio zasobne w składniki pokarmowe.

Wody powierzchniowe

Udział wód powierzchniowych (jezior i cieków) w ogólnej powierzchni Gminy Dąbrówno wynosi ok. 6,0%. Pod względem hydrograficznym rzeki występujące na terenie gminy należą do zlewni rzeki Wkry. Tylko wschodni fragment gminy należy do innych dorzeczy - część północna tego fragmentu odwadniana jest źródłisko i górny bieg Marózki (dorzecze Pregoty), a część południowa przez rzekę Szkotówka (dorzecze Wkry). Garb Lubawski wraz z kulminacją Wzgórz Dylewskich jest węzłowym obszarem hydrograficznym, z którego rzeki biorą początek i odpływają we wszystkich kierunkach.

Wszystkie cieką charakteryzuje śnieżno-deszczowy system zasilania, z dwoma wysokimi stanami wody w ciągu roku oraz jednym minimum. Po osiągnięciu wiosennego maksimum (w okresie pomiędzy styczniem a kwietniem), stany wody i przepływy rzek zmniejszają się. Wezbrania letnie (lipiec, sierpień) są zdecydowanie mniejsze od wiosennych. Minimum przypada pomiędzy lipcem i październikiem.

Na terenie gminy Dąbrówno znajduje się 10 jezior o łącznej powierzchni ponad 914 ha, co stanowi 5,5 % ogólnej powierzchni gminy. Zdecydowana większość jezior jest pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego.

Wody podziemne

Wody podziemne użytkowego poziomu wodonośnego, ujmowane studniami wierconymi, na terenach gminy zalegają generalnie na głębokościach rzędu od kilkunastu metrów do około 80 m pod powierzchnią terenu. Jest to czwartorzędowy poziom wodonośny.

Warstwy wodonośne tego poziomu występują na różnych głębokościach nawet na jednym ujęciu. Są to w przewadze piaski i żwiry między morenowe. Lokalnie w południowej części gminy użytkowym poziomem wodonośnym jest także poziom trzeciorzędowy. Warstwy wodonośne od powierzchni terenu posiadają na ogół naturalną izolację z warstw o słabej przepuszczalności. Użytkowy poziom wodonośny o zróżnicowanej izolacji od powierzchni, lokalnie narażony na zanieczyszczenia z powierzchni terenu, zalega w południkowo rozciągniętym pasie środkowym gminy – w rejonie rynien jezior Dąbrowskich.

Na obszarze gminy nie zostało zidentyfikowane występowanie głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce (GZWP).

Zgodnie z nowym podziałem na 172 jednolite części wód podziemnych, gmina Dąbrówno leży w znacznej większości w JCWPd nr 39. Niewielkie obszary we wschodniej części gminy znajdują się w JCWPd nr 20 i 49.

Ocena stanu JCWPd na terenie gminy Dąbrówno:

- stan ilościowy – dobry,
- stan chemiczny – dobry,
- ogólna ocena stanu JCWPd – dobry
- ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych – niezagrażona.

Klimat

Według podziału Polski na dzielnice klimatyczne, tereny gminy Dąbrówno leżą w dzielnicy mazurskiej. Należy ona do najchłodniejszych obszarów w Polsce. W porównaniu do innych obszarów dzielnicy mazurskiej klimat jest stosunkowo łagodniejszy, głównie dzięki wpływowi morza. Średnia z wielolecia temperatura wynosi 7,1°C. Najchłodniejszymi miesiącami są styczeń i luty, których średnie temperatury wynoszą odpowiednio: -3,5°C i -3,6°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (17,9°C). Średnia długość okresu wegetacji wynosi około 204 dni w roku.

Hałas

Największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj komunikacja i przemysł. Na terenie gminy Dąbrówno głównym źródłem hałasu jest komunikacja kołowa. Wraz ze wzrostem natężenia ruchu obserwuje się coroczny przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego. Pewne lokalne uciążliwości w zakresie hałasu mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych oraz usługowych w gminie.

Fauna i flora

Gmina Dąbrówno charakteryzuje się niską lesistością wynoszącą 15,38% (dane UG na 2022 rok), co sprawia, że gmina należy do gmin o najniższej lesistości w województwie. Lasy występują na terenie całej gminy w postaci rozproszonych enklaw, o niewielkich powierzchniach oraz jednego zwartej kompleksu w północno-zachodniej części gminy, który należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich.

Fauna gminy, w związku z występowaniem terenów leśnych, akwenów wodnych, terenów bagiennych i rozlewisk, a także pól i łąk, jest stosunkowo bogata.

Płazy i gady na obszarze gminy występują dość licznie, reprezentowane są przez takie gatunki jak traszka zwyczajna, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha zielona, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba moczarowa, żaba śmieszka, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworódka, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata.

Awifauna regionu również jest bogata. Między innymi znajdują się tu miejsca bytowania: żurawia, perkoza dwuczubego i rdzawoszyjnego, perkozka, bociana białego, orlika krzykliwego, bielika, rybołowa, kaczki: krzyżówka, głowienka, czernica, krakwa, gągoł.

Ssaki najliczniej reprezentowane są przez sarny i jelenie. Występują także gatunki objęte ochroną, w tym jeż wschodni, ryjówka aksamitna i malutka, wydra, gronostaj.

Złóża kopalin

Obszar gminy Dąbrówno jest zasobny w złoża kruszywa naturalnego. Znaczenie ich jest ponadlokalne. Są to w większości złoża osadów wodnolodowcowych. Występują one w obrębie sandru, utworzonego przez wody lodowcowe wypływające bramą z rejonu Wzgórz Dylewskich. Wśród nich zostały udokumentowane duże złoża kruszywa naturalnego w południowej części gminy. Ich eksploatacja w ostatnich latach została zaniechana.

Część złóż ma genezę lodowcową- są to głównie złoża zalegające we wschodniej części obszaru gminy. W ostatnich latach część z nich była dość intensywnie eksploatowana.

Na obszarze gminy występują też torfy. Z rozpoznania przeprowadzonego w ramach Inwentaryzacji surowców mineralnych na terenie gminy Dąbrówno wynika, że wstępnie rozpoznano 27 złóż tego surowca. Torfy mogą być przydatne do celów rolniczych i ogrodniczych, a także w lecznictwie – jako borowiny.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Dąbrówno występują następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich,
- obszary chronionego krajobrazu:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich
 - Dąbrówieński Obszar Chronionego Krajobrazu,
 - Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno,
- obszary Natura 2000:
 - Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Dylewskie Wzgórz,
 - Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Welska,
- pomniki przyrody,
- użytek ekologiczny „Brzeźno Mazurskie”.

Analizy ekonomiczne

Finanse publiczne gminy obejmują dochody i wydatki określone w budżecie gminy. Gmina realizuje określone zadania publiczne, zgodnie z przyjmowanym corocznie budżetem oraz w oparciu o wieloletnią prognozę finansową. Kondycja finansowa zależy m.in. od wysokości dochodów własnych, dotacji celowych (zarówno z budżetu państwa, jak i pozyskiwanych ze środków europejskich) i subwencji ogólnych z budżetu państwa.

Na całkowitą wartość dochodów własnych w dużej mierze ma wpływ liczba mieszkańców oraz liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Analiza struktury gospodarczej gminy pozwala ocenić kierunek rozwoju sektorów gospodarczych. Aspekty te mają dalsze przełożenie na określanie dominujących kierunków rozwoju gminy, a dalej – przeznaczanie terenów na poszczególne funkcje, zgodne z realnym zapotrzebowaniem dopasowanym do specyfiki analizowanego obszaru.

Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, a także osób prawnych, stanowią podstawowe źródło dochodów własnych gminy.

Suma wydatków z budżetu gminy Dąbrówno wyniosła w 2021 roku 26,5 mln złotych, co daje 6,3 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 5,7% w porównaniu do roku 2020.

Największa część budżetu gminy Dąbrówno – 30,9% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Duża część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 750 - Administracja publiczna (13,5%) oraz na Dział 852 - Pomoc społeczna (5,4%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 2,8 mln złotych, czyli 10,7% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Dąbrówno wyniosła w 2021 roku 27,4 mln złotych, co daje 6,5 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 8,2% w porównaniu do roku 2020.

Największą część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (31,8%). Duża część wpływów pochodzi z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (23%) oraz z Działu 851 - Ochrona zdrowia (3,7%).

Tabela 26. Dochody i wydatki budżetu Gminy Dąbrówno wg działów klasyfikacji budżetowej w latach 2019-2021 r.

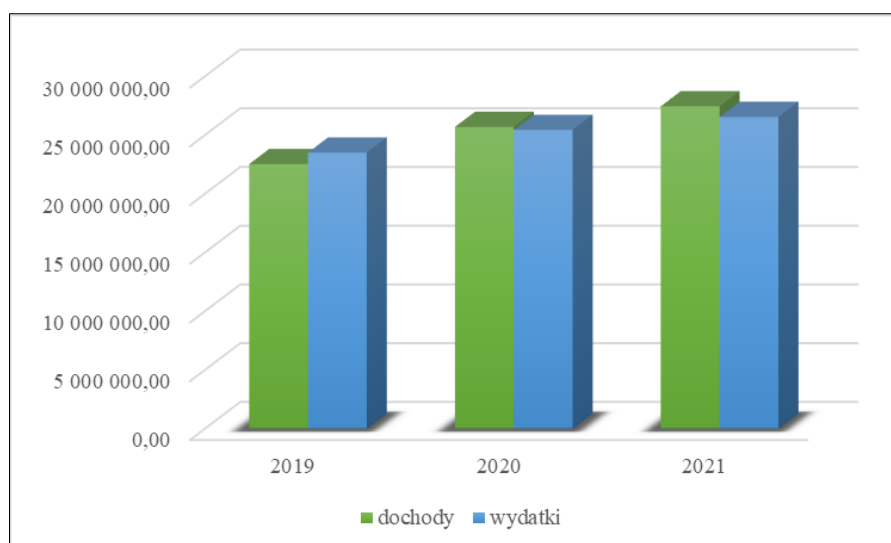
Wyszczególnienie wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Dochody			Wydatki		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	637 144,46	691 889,47	705 345,69	651 976,45	765 330,81	838 399,24
Dział 020 - Leśnictwo	6 591,17	7 477,99	7 490,03	0	0	0
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	500 046,1	511 181,24	463 628,32	531 756,35	647 208,02	573 161,11
Dział 600 - Transport i łączność	19 935,38	499 604,66	923 114,63	197 746,76	989 456,55	1 350 769,71
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	229 921,32	424 402,66	974 309,46	71 890,59	963 666,10	527 237,16
Dział 710 - Działalność usługowa	2 600,00	2 000,00	2 000,00	24 572,17	24 967,58	26 210,93
Dział 750 - Administracja publiczna	72 616,55	133 487,61	118 432,51	2 615 801,68	2 814 681,52	3 585 264,35
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	44 710,00	39 668,00	900,00	44 710,00	39 668,00	900,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	31429,82	4744,21	15 000,00	298 496,24	647 717,35	460 931,68

Wyszczególnienie wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Dochody			Wydatki		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	4 881 415,83	5 750 171,51	6 310 330,91	0	0	0
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	0	0	0	235 301,49	308 918,28	206 199,94
Dział 758 - Różne rozliczenia	7 082 632,74	8 270 393,73	8 715 353,95	0	0	0
Dział 801 - Oświata i wychowanie	854 955,10	981 410,58	284 612,37	8 128 728,11	7 586 847,77	8 212 296,27
Dział 851 - Ochrona zdrowia	0	0	1021564	63 607,94	63 457,98	98 338,68
Dział 852 - Pomoc społeczna	515 876,12	595 784,59	472 193,74	1 366 201,12	1 384 419,99	1 434 747,96
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	91 680,24	90 197,10	0,00	98 865,39	96 640,82	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	166 992,00	137 280,00	107 364,73	222 400,96	171 600,00	134 205,91
Dział 855 - Rodzina	6779378,33	7 077 256,21	6 993 907,02	6805435,47	7 131 400,72	7 097 939,86
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	456 904,23	469 676,40	324 514,18	773 889,23	984 439,08	831 963,65
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	96684,99	0,00	0	1 205 686,97	746 693,22	1 097 112,41
Dział 926 - Kultura fizyczna	50 000,00	0	0	161 511,10	62 643,65	60 862,48
Razem	22 521 514,38	25 686 625,96	27 440 061,54	23 498 578,02	25 429 757,44	26 536 541,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Wykres 21. Dochody i wydatki budżetu gminy Dąbrówno w latach 2019-2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Budżet gminy Dąbrówno w 2019 roku charakteryzował się na nadwyżką wydatków nad dochodami. Sytuacja wygląda odwrotnie w roku 2020 i 2021. Obserwuje się również wyższe wpływy do budżetu niż w latach wcześniejszych. Wraz z przychodami zwiększają się także wydatki budżetowe.

Najwyższe dochody gminy w 2021 roku generowane były w pierwszej kolejności z rozliczeń różnych (Dział 758). Największe wydatki w 2021 roku generowała oświata i wychowanie (Dział 801).

Ogółem na wydatki inwestycyjne w 2021 roku planowano 6 356 363,55 zł wydatkowano 2 845 066,14 zł, co stanowi 44,76 %. Środki z dofinansowania to kwota 850 067,50 zł natomiast środki własne to kwota 1 994 998,64 zł. Z uwagi na niepewną sytuację związaną z pandemią COVID-19 wydatki inwestycyjne ograniczono do niezbędnych i możliwych do zrealizowania w trudnym okresie pandemii.

Tabela 27. Inwestycje gminy Dąbrówno w 2021 r.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa inwestycji</i>	<i>Kwota</i>
1	Opracowanie dokumentacji projektowej budowy kanalizacji w miejscowości Fiugajki – dokumentacja projektowa	25 115,00
2	Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Lewaład Wielki – dokumentacja projektowa	43 089,43
3	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków Lewaład Wielki – przygotowanie dokumentacji	7 000,00
4	Budowa i przebudowa sieci wodociągowej na odcinku Elgnowo – Lewaład Wielki – dokumentacja projektowa	24 000,00
5	Przebudowa drogi gminnej w m. Brzeźno Mazurskie – przygotowanie dokumentacji	34 750,00
6	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Płachawy – przygotowanie dokumentacji	7 000,00
7	Budowa ciągu spacerowego Dąbrówno - zakupiono kostkę i obrzeża	17 566,15
8	Budowa parkingu Lewaład Wielki – zakup materiałów	15 000,00
9	Przebudowa ciągu pieszo- jezdnego Samin	97 030,12
10	Przebudowa ciągu pieszo- jezdnego Fiugajki	163 642,79
11	Przebudowa ciągu pieszo - jezdnego Lewaład Wielki	139 040,82
12	Przebudowa ciągu pieszo - jezdnego Wierzbica	243 358,85
13	Przebudowa ciągu pieszo – jezdnego w Elgnowie	265 517,05
14	Adaptacja pomieszczeń w GCKB - w ramach inwestycji wykonano remont pomieszczeń	34 332,69
15	Termomodernizacja budynku użyteczności publicznej w Dąbrównie GOPS	333 793,48
16	Zintegrowany system świadczenia e-usług publicznych Gminy Dąbrówno - w ramach inwestycji sfinansowano studium wykonalności, zakupiono tablicę informacyjną, opłacono Inżyniera Projektu, zakupiono sprzęt komputerowy oraz wykonano modernizację okablowania	584 424,70
17	Elewacja budynku Urzędu Gminy	8 000,00
18	Modernizacja budynku świetlicy i OSP Dąbrówno - w ramach inwestycji wykonano mycie i malowanie elewacji	18 031,25
19	Zagospodarowanie placu przy budynku OSP Jagodziny	5 523,98
20	Modernizacja OSP Gardyny - w ramach inwestycji zakupiono i zamontowano bramę garażową	15 666,26
21	Zagospodarowanie terenu wokół Jeziora Piekiełko w Saminie - w ramach inwestycji zakupiono kosze, stojaki rowerowe, donice, huštawki, ławo-stoły, tzw. mała architektura oraz kruszywo	16 819,56
22	Budowa placu w Lewaładzie Wielki - wykonano ogrodzenie palcu zabaw	6 200,00
23	Budowa placu zabaw Leszcz - zakupiono grill oraz siłownię	19 491,00
24	Ogrodzenie Placu zabaw w miejscowości Płachawy	2 349,79
25	Zagospodarowanie terenu nad jeziorem Gardejki w Gardynach	4 000,00
26	Budowa altany Samin	19 070,64
27	Budowa placu zabaw Elgnowo - w ramach inwestycji ogrodzono oraz zakupiono wyposażenie placu zabaw	7 524,35
28	Ogrodzenie zbiornika p.poż Tułodziad - zakupiono materiały do ogrodzenia zbiornika przeciwpożarowego	16 069,54

Lp.	Nazwa inwestycji	Kwota
29	Modernizacja OSP i świetlicy w Marwałdzie - w ramach inwestycji wykonano modernizację oświetlenia oraz podwieszono sufit	15 298,86
30	Świetlica w miejscowości Ostrowite - opłacono zakup balustrady, materiałów i gresu	10 000,00
31	Budowa świetlicy Osiekowo - sfinansowano montaż centralnego ogrzewania, zakup materiałów elektrycznych, urządzeń sanitarnych, roboty wykończeniowe, montaż drzwi i rolet, schody oraz projekt przyłącza	104 773,13
32	Budowa budynku gosp. Brzeźno Mazurskie	24 304,96
33	Budynek gospodarczy Łogdowo	7 998,81
34	Modernizacja świetlicy Wądzyn	9 931,28
35	Budynek gospodarczy Saminek	8 000,00
36	Budowa boiska Marwałd - wydatkowano na zagospodarowanie i ogrodzenie boiska	9 999,98
37	Wyposażenie siłowni zewnętrznej Brzeźno Mazurskie - zakupiono wyposażenie siłowni	10 590,30
38	Zakup pompy SUW Samin	10 000,00
39	Zakup działki na potrzeby utworzenia strefy rekreacji w miejscowości Fiugajki	1 033,00
40	Zakup koparki na potrzeby Urzędu Gminy w Dąbrównie	11 204,95
41	Zakup rozpieracza kolumnowego dla OSP Marwałd	21 000,00
42	Zakup zestawu do cięcia pedałów Lukas dla OSP Dąbrówno	14 490,00
43	Zakup urządzenia wysokościowego WUKO	25 319,18
44	Zakup dwóch kosiarek, w tym jedna na potrzeby pracowników gospodarczych urzędu i druga zakupiona na potrzeby sołectwa Wierzbica	25 998,01
W ramach współpracy z innymi jednostkami przekazano dotacje dla:		
1	Państwowej Straży Pożarnej w Olsztynie - Zakup samochodu Ratowniczo – Gaśniczego	200 000,00
2	Zarządu Dróg Wojewódzkich - Budowę chodnika w m. Tułodziej z przeznaczeniem na dofinansowanie wykonania dokumentacji technicznej	37 515,00
3	Powiatu Ostródzkiego - Remont drogi Głądy – Tułodziej	87 000

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno.

W poniższej tabeli przedstawiono wysokość wydatków z budżetu gminy na infrastrukturę techniczną i drogową.

Tabela 28. Wydatki budżetowe gminy Dąbrówno na infrastrukturę techniczną i drogową w latach 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki na wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę [zł]	459 651,70	545 098,96	531 756,35	647 208,02	573 161,11
Wydatki na gminne drogi publiczne [zł]	1 085 767,94	219 403,45	197 746,76	902 456,55	317 665,08
Udział wydatków na drogi publiczne w wydatkach ogółem [%]	5,1	1,0	0,8	3,9	1,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Na podstawie powyższej tabeli stwierdzić można, że wydatki na infrastrukturę w gminie Dąbrówno w latach ubiegłych były zróżnicowane i wynikały z aktualnego zapotrzebowania. Jednakże co roku na infrastrukturę techniczną gmina przeznaczająca ok. 400-600 tys. złotych. Największe wydatki gmina poniosła na ten cel w 2020 r.

Wydatki budżetowe na drogi gminne w poszczególnych analizowanych latach różniły się dość znacząco. Największe poniesione były w 2017 r. oraz w 2020 r. Najmniej natomiast gmina przeznaczyła na drogi w roku 2019 r.

Analiza wydatków majątkowych w analizowanych latach wykazała, że sprawą priorytetową była realizacja zadań ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców i ich bezpieczeństwo.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy Dąbrówno na lata 2022-2035 przyjętą Uchwałą Nr XL/254/21 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 20 grudnia 2021 r., kilkakrotnie potem zmienianą, zestawienie przychodów i wydatków w budżecie gminy przedstawia się następująco:

Tabela 29. Wieloletnia prognoza finansowa gminy Dąbrówno na lata 2022-2035

	<i>Dochody</i>	<i>Wydatki</i>	<i>Wynik budżetu</i>
2023	26 648 196,41	29 257 196,41	-2 609 000,00
2024	26 817 744,00	25 835 744,00	982 000,00
2025	22 840 115,00	21 838 115,00	1 002 000,00
2026	23 125 616,00	22 187 616,00	938 000,00
2027	23 414 687,00	22 166 687,00	1 248 000,00
2028	23 707 370,00	22 427 370,00	1 280 000,00
2029	24 003 712,00	22 633 712,00	1 370 000,00
2030	24 303 758,00	22 743 758,00	1 560 000,00
2031	24 607 555,00	23 027 555,00	1 580 000,00
2032	24 915 150,00	23 515 150,00	1 400 000,00
2033	25 226 590,00	23 576 590,00	1 650 000,00
2034	25 541 922,00	23 641 922,00	1 900 000,00
2035	25 861 196,00	24 626 196,00	1 235 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie WPF gminy Dąbrówno

Zgodnie z powyższą wieloletnią prognozą finansową gminy, można stwierdzić, iż kondycja finansowa gminy pozwoli na kontynuowanie realizacji zadań ukierunkowanych na wyposażanie terenów gminy w sieci infrastruktury technicznej oraz komunikację drogową.

Analizy społeczne

Przeprowadzenie analiz społecznych jest konieczne przede wszystkim w kontekście określenia potrzeb mieszkańców, a także uwarunkowań wpływających na podejmowane przez nich decyzje odnoszące się do działań w przestrzeni.

Szczegółową analizę sytuacji społecznej w gminie Dąbrówno dotyczącą demografii, mieszkalnictwa i rynku pracy zawarto we wcześniejszych rozdziałach Studium. Dla potrzeb bilansu poniżej przedstawiono ich podsumowanie.

(źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Dabrownno).

Gmina Dąbrówno, według stanu na 2021 r., posiadała 4 216 mieszkańców, z czego 48,0% stanowiły kobiety, a 52,0% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 4,7%. Średni wiek mieszkańców wynosił 40,5 lat i był nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Mieszkańcy gminy Dąbrówno zawarli w 2021 roku 11 małżeństw, co odpowiada 2,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 28,4% mieszkańców gminy Dąbrówno było stanu wolnego, 51,4% żyło w małżeństwie, 8,8% mieszkańców było po rozwodzie, a 8,5% to wdowy/wdowcy.

Gmina Dąbrówno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -4. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,95 na 1000 mieszkańców gminy Dąbrówno. W 2021 roku urodziło się 46 dzieci, w tym 47,8% dziewczynek i 52,2% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,57 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2021 roku zarejestrowano 30 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 55 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Dąbrówno -25. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 5 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -5.

61,5% mieszkańców gminy Dąbrówno jest w wieku produkcyjnym, 18,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W 2021 roku w gminie Dąbrówno oddano do użytku 6 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,42 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Dąbrówno to 1 366 nieruchomości.

Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Dąbrówno to 6,17 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa warmińsko-mazurskiego. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w gminie Dąbrówno to 186,70 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 96,19% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 87,48% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 81,92% mieszkań posiada łazienkę, 61,27% korzysta z centralnego ogrzewania.

Bezrobocie rejestrowane w gminie Dąbrówno wynosiło w 2021 roku 10,0% (11,1% wśród kobiet i 9,2% wśród mężczyzn).

W 2021 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Dąbrówno wynosiło 4 851,18 PLN, co odpowiada 80,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Dąbrówno 272 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 110 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -162.

19,0% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Dąbrówno pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 40,7% w przemyśle i budownictwie, a 13,1% w sektorze

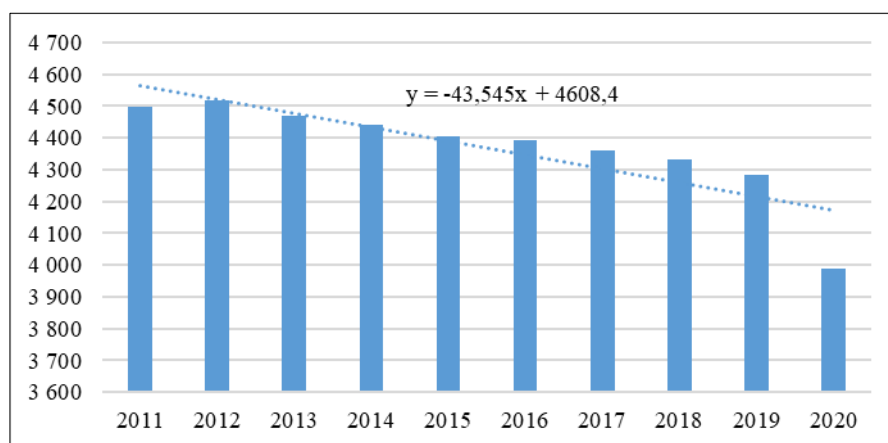

usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

7.2 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA, PROGNOZA MIESZKALNICTWA

Na podstawie analizy danych statystycznych z lat ubiegłych (2010-2020) pozyskanych z bazy danych Głównego Urzędu Statystycznego, wyznaczony został trend (wskaźnik) zmian liczby ludności, przedstawiony na poniższym wykresie.

Wykres 22. Trend zmiany liczby ludności w latach 2011-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wyznaczony trend posłużył do sporządzenia prognozy liczby ludności gminy Dąbrówno do roku 2043. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli (dla przejrzystości danych, w przedziałach czasowych co 5 lat):

Tabela 30. Prognoza liczby ludności gminy Dąbrówno do roku 2050.

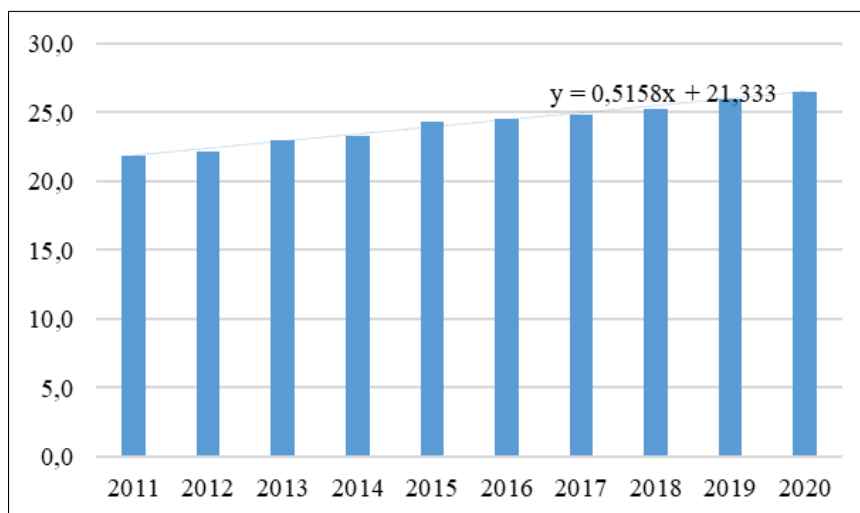
rok	2025	2030	2035	2040	2043
prognozowana liczba ludności	3999	3781	3563	3346	3215

Źródło: opracowanie własne

Istotnym wskaźnikiem dla przeprowadzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę jest średnia powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę. W związku z tym dokonano szacunkowego wyznaczenia tej liczby w przyjętej perspektywie czasu. Prognoza sytuacji mieszkaniowej została opracowana w sposób przyjęty dla prognozy liczby ludności – wykorzystano trend wyznaczony na poniższym wykresie.

Wykres 23. Trend zmiany liczby ludności w latach 2011-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniżej zamieszczono prognozę przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę, obliczoną na podstawie przedstawionego powyżej trendu.

Tabela 31. Prognoza powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę w gminie Dąbrówno do roku 2043.

	2025	2030	2035	2040	2043
prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę [m ²]	28,6	31,1	33,7	36,3	37,8

Źródło: opracowanie własne

7.3 BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

Procedura sporządzenia bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę określona została w art.10 ust.5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym określa się:

- formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w powyższym punkcie, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;

- porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy
- określa się możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy
- potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy

Określając zapotrzebowanie na nową zabudowę pod uwagę należy wziąć perspektywę nie dłuższą niż 30 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz nie więcej niż o 30%.

Na podstawie powyższych wartości dokonuje się porównania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę z możliwością jej lokalizowania na terenach dotychczas do tego wyznaczonych, określając w ten sposób, czy istnieje konieczność wyznaczania w studium nowych obszarów pod zabudowę.

W tym celu przeanalizowano prognozy demograficzne oraz dostępne dane dotyczące użytkowania i przeznaczenia terenów w gminie Dąbrówno.

Tereny zabudowy podzielono według rodzajów na: zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną oraz przemysłową.

Szczególne znaczenie może mieć charakter zamieszkiwania w gminie (stali mieszkańcy, zamieszkanie sezonowe oraz trudne do oszacowania zjawisko tzw. „drugich domów”, wynajmowanych również turystom).

7.3.1 ZAPOTRZEBOWANIE NA NOWĄ ZABUDOWĘ

Zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało opracowane w oparciu o analizy ekonomiczne, środowiskowe, społeczne i prognozy demograficzne oraz możliwości finansowe gminy. Ich szacunek jest oparty o pewne przyjęte założenia opisane poniżej, inne dla każdego rodzaju przeznaczenia. Maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę zostało opracowane z podziałem na funkcje zabudowy, a jej wartości zostały wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy. Prognozując zapotrzebowanie na nową zabudowę, wzięto pod uwagę perspektywę na kolejne 20 lat oraz niepewność procesów rozwojowych wyrażoną możliwością zwiększenia zapotrzebowania w stosunku do wyników analiz o 30%.

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową

Do obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową posłużono się analizami demograficznymi i analizami sytuacji mieszkaniowej w gminie Dąbrówno przeprowadzonymi na potrzeby bilansu.

Liczba ludności gminy Dąbrówno wykazuje tendencję spadkową, przy założeniach iż trend ten się utrzyma, zaprognozowano liczbę ludności gminy na rok 2043, która wyniosła 3215 osób.

Analiza wskaźników dotyczących mieszkalnictwa w gminie, wskazuje m.in. na stały wzrost powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na jedną osobę, wobec czego prognozuje się utrzymanie tej tendencji. Prognozowany wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę w roku 2043 wynosi 37,8 m².

Na podstawie prognozy liczby ludności w gminie Dąbrówno i prognozy przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę, wyliczono zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową zabudowy dla zabudowy mieszkaniowej w roku 2043, która wyniesie docelowo 121 659 m².

Zgodnie z danymi statystycznymi za rok 2020 ogólna powierzchnia mieszkań w gminie Dąbrówno wynosiła 112 419 m².

Wobec powyższego, w przyjętej perspektywie czasu, zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową budynków mieszkaniowych wyniesie 9 230 m². Prognozowane zapotrzebowanie zwiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyniesie ok. **12 000 m²** powierzchni użytkowej.

Przy założeniach, iż średnia powierzchnia budynku mieszkalnego wyniesie w roku 2043 ok. 96 m², a budynek taki powstanie na działce o powierzchni ok. 1200 m², powierzchnia terenu przeznaczona pod nową zabudowę mieszkaniową wyniesie ok. 11,5 ha.

Zapotrzebowanie na zabudowę usługową

Zabudowa usługowa stanowi uzupełnienie struktur zabudowy mieszkaniowej. Są to przede wszystkim usługi związane z codziennym życiem mieszkańców, zarówno usługi komercyjne, jak i publiczne, oświatowe oraz związane z kultem religijnym. Obecne tereny usługowe w większości przypadków obejmują tereny już zainwestowane i wykorzystywane na potrzeby usług zarówno komercyjnych, jak i publicznych. Dla rozwoju gminy istotna jest rozbudowa struktur usługowych w celu przyciągania większej grupy ludzi do zamieszkania w jej granicach oraz, dzięki temu, stworzenie nowych miejsc pracy i nowych ośrodków usługowych I rzędu. W chwili obecnej największe zagęszczenie usług znajduje się w miejscowości Dąbrówno.

Na potrzeby bilansu zakłada się, że funkcja usługowa powinna stanowić ok. 20% powierzchni terenu nowej zabudowy mieszkaniowej. Przyjmując, iż powierzchnia pod nową zabudowę mieszkaniową wyniesie ok. 11,5 ha, średnia powierzchnia działki pod zabudowę usługową to 1000 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa budynku usługowego to 150 m², zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową do roku 2043 w gminie Dąbrówno prognozuje się na ok. 3 460 m².

Biorąc pod uwagę niepewność procesów rozwojowych wyrażającą się możliwością zwiększenia zapotrzebowania na nową zabudowę w stosunku do wyników analiz o 30%, zapotrzebowanie wyniesie ok. **4 500 m²** powierzchni użytkowej zabudowy usługowej.

Zapotrzebowanie na zabudowę rekreacyjną

Na podstawie ogólnych tendencji związanych z rozwojem funkcji turystycznych i rekreacyjnych obserwowanych na terenie gminy Dąbrówno, przewiduje się dalszy wzrost zainteresowania terenami pod ten rodzaj zabudowy.

Zapotrzebowanie na zabudowę rekreacyjną określono łącznie dla zabudowy rekreacji indywidualnej i usług turystycznych obejmujących m.in. zabudowę hotelową i pensjonatów.

Aktualne zagospodarowanie terenów w gminie wskazuje, że tereny rekreacyjne stanowią ok. 15% powierzchni terenu przeznaczonego pod zabudowę mieszkaniową. Na podstawie danych dotyczących turystyki w gminie, ogólnych tendencji związanych z rozwojem funkcji turystycznych w regionie oraz w związku ze zgłaszanym zapotrzebowaniem mieszkańców gminy i potencjalnych inwestorów na tereny inwestycyjne przeznaczone pod rekreację, przewiduje się ciągłe zainteresowanie terenami pod zabudowę turystyczną i rekreacyjną, na poziomie aktualnym lub nawet większym.

Zakłada się, iż powierzchnia nowej zabudowy turystycznej i rekreacyjnej w gminie Dąbrówno powinna stanowić przynajmniej 25% nowej powierzchni zabudowy mieszkaniowej, czyli ok. 28 ha, z czego zakłada się, iż w większości będzie to zabudowa rekreacji indywidualnej.

Przyjmując średnią powierzchnię działki dla zabudowy rekreacji indywidualnej na poziomie 800 m² i średnią powierzchnię budynku na poziomie 70 m², szacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę turystyczno-rekreacyjną wynosić będzie ok. 2 520 m² powierzchni użytkowej zabudowy. Prognozowane zapotrzebowanie zwiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyniesie ok. **3 280 m²** powierzchni użytkowej.

Zapotrzebowanie na zabudowę przemysłową

Istotne jest, aby gmina posiadała atrakcyjne tereny umożliwiające lokalizację zabudowy produkcyjnej, zapewniając jej rozwój, poprzez kreowanie miejsc pracy. W chwili obecnej na terenie gminy znajdują się pojedyncze działalności produkcyjne zajmujące się przede wszystkim przetwórstwem produktów rolnych. W celu umożliwienia dalszego rozwoju funkcjonujących działalności i przyciągnięcia do gminy kolejnych inwestorów, gmina powinna zapewnić rezerwy terenów pod zabudowę przemysłową.

Obecnie w gminie Dąbrówno stosunek terenów przemysłowych do terenów mieszkaniowych wynosi ok. 5%. Zakłada się, że w perspektywie do roku 2043 stosunek ten powinien wynosić ok. 10%, czyli ok. 1,15 ha.

Przyjmując średnią powierzchnię działki pod zabudowę przemysłową na poziomie 2000 m² i średnią powierzchnię użytkową budynku na poziomie 1200 m², szacowane zapotrzebowanie na nową zabudowę przemysłową wyniesie ok. 6 900 m² powierzchni użytkowej zabudowy. Prognozowane zapotrzebowanie zwiększone o 30% w związku z niepewnością procesów rozwojowych wyniesie ok. **8 970 m²** powierzchni użytkowej.

7.3.2 CHŁONNOŚĆ TERENÓW

Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostek osadniczych.

Granice jednostek osadniczych wyznaczone na potrzeby bilansu obejmują przede wszystkim swym zasięgiem tereny zabudowane oraz takie, na których możliwa jest kontynuacja rozpoczętego już rozwoju inwestycyjnego, przy wykorzystaniu istniejącej lub projektowanej infrastruktury technicznej i drogowej, o występującym ruchu budowlanym oraz takich, które wzbudzają zainteresowanie potencjalnych inwestorów. Wyznaczenia granic dokonano w sposób subiektywny w oparciu o dane mapowe, mając na względzie kierunki rozwoju gminy wyznaczone w dotychczas obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Taki zabieg pozwoli zniwelować liczne procesy odszkodowawcze z tytułu zmiany przeznaczenia terenów.

W celu wyznaczenia chłonności obszarów dla poszczególnych rodzajów zabudowy, przyjęto powierzchnię wolnego terenu w jednostkach osadniczych o możliwości zainwestowania oraz przeciętne wielkości parametrów i wskaźników dotyczących zabudowy i zagospodarowania terenu ustalone dla gminy Dąbrówno.

Tabela 32. Powierzchnia terenów w granicach jednostek osadniczych w gminie Dąbrówno

<i>Funkcja zabudowy</i>	<i>Jednostka osadnicza o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej</i>	
	<i>powierzchnia terenów już zainwestowanych [m²]</i>	<i>powierzchnia terenów wolnych, możliwych do zainwestowania [m²]</i>
<i>zabudowa mieszkaniowa</i>	1 318 790	2 389 070
<i>zabudowa rekreacyjna</i>	222 000	61 270
<i>zabudowa usługowa</i>	232 730	421 600
<i>zabudowa przemysłowa</i>	433 530	196 380

Źródło: opracowanie własne

Wyliczone powierzchnie (zaokrąglone do pełnych dziesiątek) stanowią powierzchnie terenu, natomiast zgodnie z ustawowym wymogiem w bilansie terenów przedstawia się chłonność terenów w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej zabudowy. Poniżej przedstawione zostały wyliczenia obrazujące chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej zabudowy.

Tabela 33. Chłonność terenów w granicach jednostek osadniczych w gminie Dąbrówno

<i>Funkcja zabudowy</i>	<i>Powierzchnia wolnego terenu, możliwa do zainwestowania [m²]</i>	<i>Średnia powierzchnia działki budowlanej [m²]</i>	<i>Liczba działek możliwych do wydzielenia</i>	<i>Średnia powierzchnia budynku [m²]</i>	<i>Powierzchnia użytkowa zabudowy - chłonność [m²]</i>
	[1]	[2]	[3=1/2]	[4]	[5=3x4]
<i>zabudowa mieszkaniowa</i>	2 389 070	1 200	1991	96	191 126
<i>zabudowa rekreacyjna</i>	61 270	800	77	70	5 361
<i>zabudowa usługowa</i>	421 600	1 000	422	150	63 240
<i>zabudowa przemysłowa</i>	196 380	2 000	98	1 200	117 831

Źródło: opracowanie własne

Chłonność terenów w granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Uwzględniając powierzchnie wyznaczonych funkcji zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy Dąbrówno, poza granicami jednostek osadniczych, oraz metodologii, jak wcześniej, obliczono chłonność „planistyczną”.

Poniżej znajduje się zestawienie powierzchni możliwych do zainwestowania na podstawie obowiązujących w gminie Dąbrówno miejscowych planów.

Tabela 34. Chłonność terenów w granicach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Dąbrówno, poza jednostkami osadniczymi

<i>Funkcja zabudowy</i>	<i>Powierzchnia wolnego terenu, możliwa do zainwestowania [m²]</i>	<i>Średnia powierzchnia działki budowlanej [m²]</i>	<i>Liczba działek możliwych do wydzielenia</i>	<i>Średnia powierzchnia budynku [m²]</i>	<i>Powierzchnia użytkowa zabudowy - chłonność [m²]</i>
	[1]	[2]	[3=1/2]	[4]	[5=3x4]
<i>zabudowa mieszkaniowa</i>	700 710	1 200	584	96	56 057
<i>zabudowa rekreacyjna</i>	1 687 950	1 500	1125	70	78 771
<i>zabudowa usługowa</i>	20 960	1 000	21	150	3 144
<i>przemysłowa</i>	41 030	2 000	21	1 200	24 618

Źródło: opracowanie własne

7.3.3 Podsumowanie bilansu

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością terenów ma na celu wskazanie priorytetów w zakresie wyznaczania nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę, ewentualnie zapobieganie nadmiernemu wyznaczaniu terenów, dla których ustalenia Studium przewidują już wystarczającą do rozwoju powierzchni zabudowy.

Tabela 35. Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę z chłonnością obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

<i>Rodzaj zabudowy</i>	<i>Zapotrzebowanie [w m2 powierzchni użytkowej zabudowy]</i>	<i>Łączna chłonność [w m2 powierzchni użytkowej zabudowy]</i>	<i>Wynik bilansu [w m2 powierzchni użytkowej zabudowy]</i>
[1]	[2]	[3]	[4=2-3]
<i>zabudowa mieszkaniowa</i>	12000	247 182	-235182
<i>zabudowa rekreacyjna</i>	3280	84 132	-80852,1
<i>zabudowa usługowa</i>	4500	66 384	-61884
<i>zabudowa przemysłowa</i>	8970	142 446	-133476

Źródło: opracowanie własne

Ujemny wynik bilansu (porównania) oznacza, że zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, nie ma możliwości wyznaczenia w Studium nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, rekreacyjną i przemysłową poza terenami, które zostały wzięte pod uwagę w bilansie, tj. obszarami w ramach istniejącej zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej i wynikających z obowiązujących dokumentów planistycznych.

Istniejące obszary inwestycyjne zlokalizowane na terenie gminy Dąbrówno są zatem wystarczające, aby pokryć prognozowane zapotrzebowanie na nową zabudowę.

7.3.4 MOŻLIWOŚCI FINANSOWE GMINY

Z analizy sytuacji finansowej gminy Dąbrówno, przedstawionej na początku rozdziału, wynika, iż kondycja finansowa gminy jest dobra i pozwoli na realizację działań związanych z utrzymaniem pożądanego poziomu rozwoju gminy.

Możliwości finansowe gminy należy uznać za wystarczające dla zapewnienia realizacji nowej infrastruktury. Dalszy rozwój osadnictwa powinien przede wszystkim polegać na uzupełnianiu i intensyfikacji istniejącego zagospodarowania lub na dodawaniu nowych terenów, tak, aby bezpośrednio przylegały do granic istniejących układów osadniczych, co znacznie ograniczy koszty realizacji przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Ponadto można przyjąć, iż zadania własne będą finansowane z różnych źródeł:

- 1) z budżetu gminy;
- 2) ze środków własnych przedsiębiorstw działających w imieniu gminy;
- 3) współfinansowane ze środków zewnętrznych, w tym pozyskiwanych z funduszy Unii Europejskiej;
- 4) z udziału inwestorów zewnętrznych na podstawie zawartych porozumień;
- 5) dotacji, pożyczek, kredytów, obligacji komunalnych;
- 6) innych środków zewnętrznych;
- 7) poprzez udział inwestorów prywatnych w finansowaniu zadań publicznych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Intensyfikacja rozwoju zabudowy wiąże się ze zwiększeniem wpływów do budżetu gminy, w związku z opłatami planistycznymi, adiacenckimi czy podatkami od nieruchomości, od środków transportowych i czynności cywilnoprawnych.

Mając na uwadze kondycję finansową gminy i prognozy przedstawiane w wieloletniej prognozie finansowej, uznaje się, iż przy obowiązujących kierunkach polityki przestrzennej i dalszej „konsumpcji” terenów pod zabudowę, nie wynikną dodatkowe wydatki w istotny sposób odbiegające od dotychczasowych zadań określonych w corocznym budżecie gminy Dąbrówno.

8 STAN PRAWNY GRUNTÓW W GMINIE DĄBRÓWNO

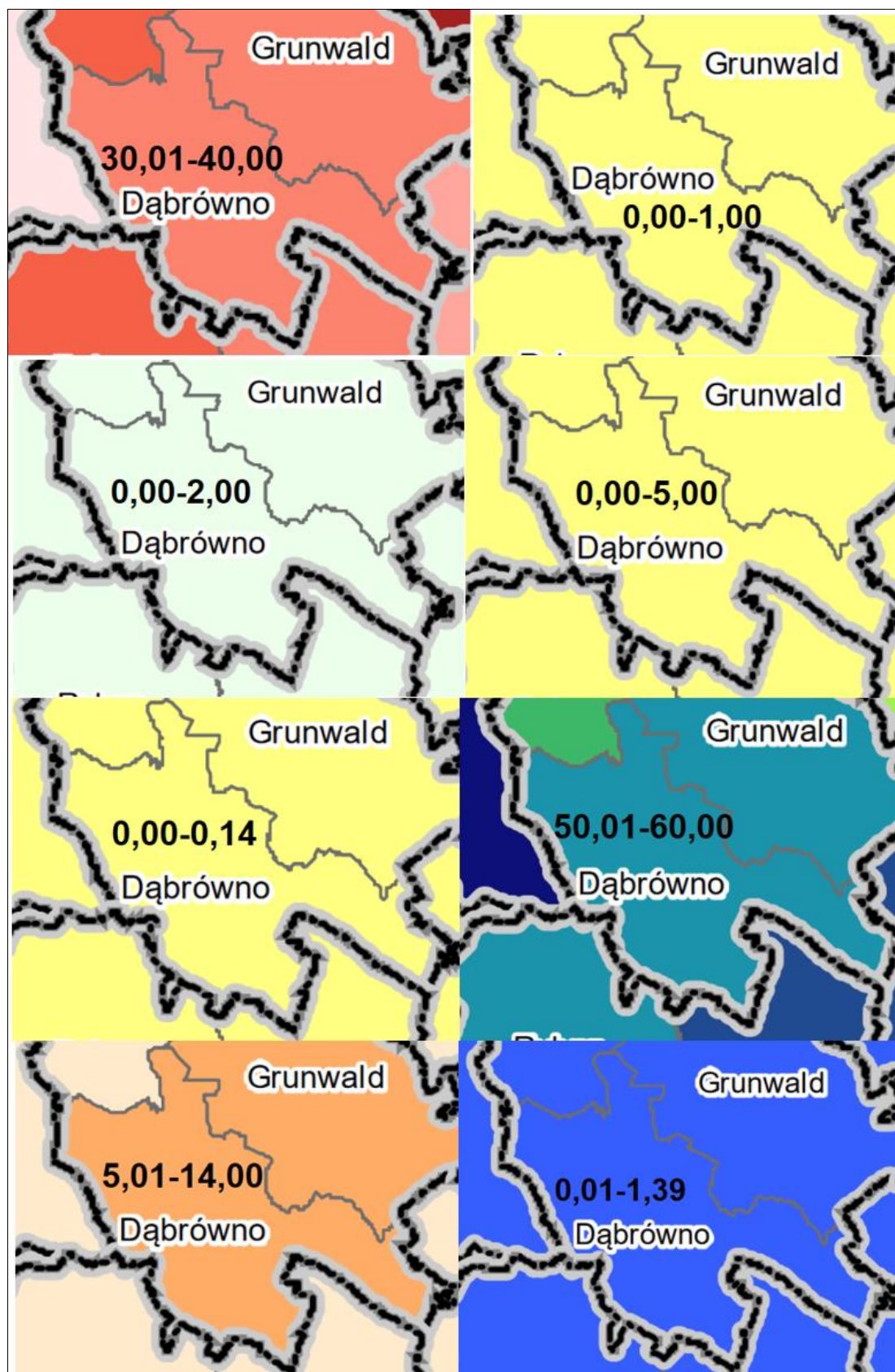
Właściciele nieruchomości i władających dla celów ewidencji gruntów i budynków zalicza się do jednej z 15 grup rejestrowych. Rozróżnia się następujące grupy rejestrowe właścicieli nieruchomości władających (zwanymi „podmiotami ewidencyjnymi”):

- ✧ grupa 1 - Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 2 - Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 3 - jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne;
- ✧ grupa 4 - gminy i związki międzygminne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 5 - gminy i związki międzygminne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 6 - jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- ✧ grupa 7 - osoby fizyczne;
- ✧ grupa 8 - spółdzielnie;
- ✧ grupa 9 - kościoły i związki wyznaniowe;
- ✧ grupa 10 - wspólnoty gruntowe;
- ✧ grupa 11 - powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 12 - powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 13 - województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 14 - województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- ✧ grupa 15 - spółki prawa handlowego;
- ✧ grupa 16 – inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1–15.

W celu większej przejrzystości opracowania przedstawione 15 grup rejestrowych zostało zgeneralizowane do 6 grup podmiotów ewidencyjnych przedstawionych na rysunkach poniżej.

Rysunek 5. Udział % gruntów stanowiących własność (od lewej) Skarbu Państwa, Województwa Warmińsko-Mazurskiego, powiatów, gmin, jednoosobowych spółek samorządu terytorialnego i innych osób prawnych, którymi organami założycielskimi są JST, osób fizycznych, spółek prawa handlowego i innych podmiotów ewidencyjnych w ogólnej powierzchni gminy Dąbrówno 1 stycznia 2022 roku.

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Powyższe rysunki pochodzą z analizy sposobu użytkowania gruntów w województwie Warmińsko-Mazurskim na dzień 01.01.2022 r. Ww. opracowanie ukazuje udział procentowy poszczególnych grup rejestrowych w gminie Dąbrówno wg danych GUS. Natomiast Poniżej zamieszczono szczegółowe zestawienie gruntów gminy Dąbrówno w podziale ze względu na stan prawny.

Gmina Dąbrówno obejmuje powierzchnię 16 573 ha, w tym mienie gminy na styczeń 2023 r. stanowi 351,88 ha (2,12% ogólnej powierzchni gminy). Największa część wszystkich gruntów gminy Dąbrówno należy do osób fizycznych (56,59%), następnie do Skarbu Państwa 33,02%, spółek prawa handlowego 6,74 %. Najmniejszymi właścicielami ziemskimi są gmina Rybno (0,001%), zarządy dróg wojewódzkich (0,28%) i powiatowych (0,62%) oraz powiat ostródzki (0,62%).

Tabela 36. Stan prawny gruntów w gminie Dąbrówno

<i>Własność</i>	<i>Udział procentowy</i>
Gmina Dąbrówno	2,12%
Gmina Rybno	0,001%
Powiat Ostródzki	0,62%
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie	0,28%
Zarząd Dróg Powiatowych	0,62%
Skarb Państwa	33,02%
Osoby fizyczne	56,59%
Spółki prawa handlowego	6,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Dąbrówno

9 STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

9.1 KOMUNIKACJA

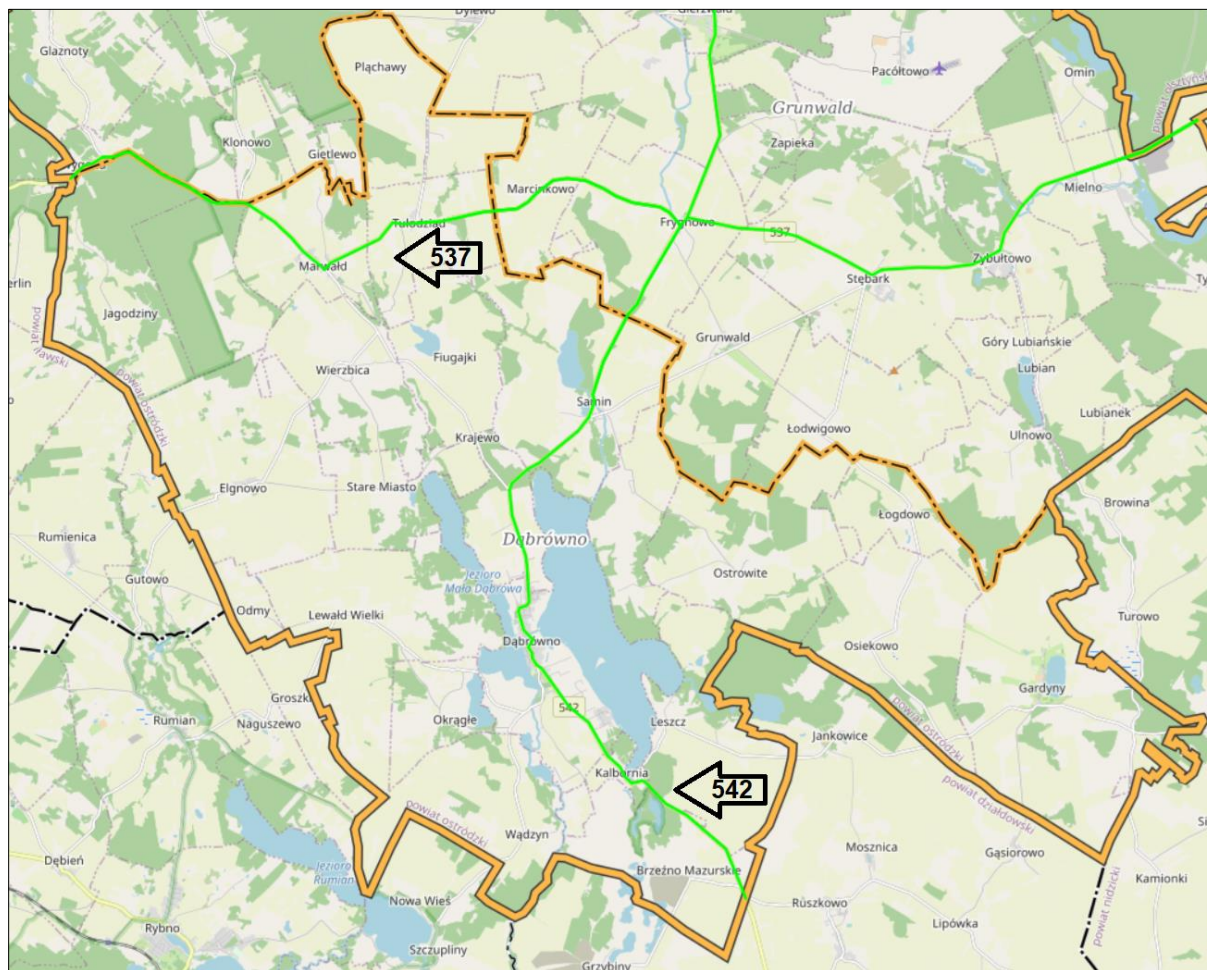
9.1.1 UKŁAD DROGOWY

Układ komunikacji drogowej w gminie Dąbrówno tworzą drogi publiczne – wojewódzkie, powiatowe i gminne:

- ✧ drogi wojewódzkie 537, 542 (oznaczone kolorem zielonym na rysunku 6) – uzupełniają one sieć dróg krajowych i pełnią ważną funkcję komunikacyjną łącząc gminę z innymi ośrodkami, ich łączna długość na terenie gminy wynosi 21 025 m:
- ✧ droga wojewódzka nr 537 Lubawa - Frygnowo – Pawłowo, o długości 6 827 m,
- ✧ droga wojewódzka nr 542 Rychnowo – Działdowo, o długości 14 198 m,

Rysunek 6. Przebieg dróg wojewódzkich.

Źródło: <https://powiatostroda.lp-portal.pl/#>

- ✧ drogi powiatowe – stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą, zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela 37. Drogi powiatowe w granicach gminy Dąbrówno

LP.	Numer drogi powiatowej	Przebieg drogi powiatowej	Klasa	Długość
1	1243N	Ostróda - Tułodziad	Z	3027
2	1257N	dr P 1235N - Marwałd - Jabłonowo	Z	7265
3	1265N	Gardyny - Lipówka - dr P 1542N	Z	2110
4	1220N	Prątnica - Jagodziny	L	215
5	1226N	Napromek - Czerlin - Jagodziny	L	1317
6	1253N	Rychnowo – Pacóltowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Kłęczkowo - Komorniki	L	2390
7	1255N	Dąbrówno - Tuczki - Płośnia - Gródkki	L	4485
8	1957N	dr W 537 - Jagodziny - Elgnowo	L	7815

<i>LP.</i>	<i>Numer drogi powiatowej</i>	<i>Przebieg drogi powiatowej</i>	<i>Klasa</i>	<i>Długość</i>
9	1258N	Elgnowo - dr P 1257N	L	4457
10	1259N	dr P 1257N - Samin - Leszcz - dr W 542	L	13773
11	1261N	Frygnowo - Łodwigowo - dr P 1264N	L	7305
12	1263N	Brzeźno Mazurskie - Grzybiny - Myślęta - Turza Wlk.	L	1905
13	1264N	Leszcz - Jankowice - Rączki - Moczysko	L	7553
14	1266N	Samin - Stębark	L	1691
15	1267N	Wierzbica - Gutowo - Rybno	L	5495

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powiatostroda.lp-portal.pl/#>

- ❖ drogi gminne – stanowiące uzupełniający układ drogowy gminy, o znaczeniu lokalnym służące miejscowym potrzebom.

Drogi asfaltowe na terenie Gminy Dąbrówno stanowią 6,2% wszystkich dróg. Pozostałe odcinki dróg pokryte są nawierzchnią brukową (kostka betonowa lub kamienna – 3 km) oraz gruntową wzmocnioną i naturalną (78,6 km).

Drogi gminne jedynie na większości ulic zlokalizowanych w Dąbrównie oraz niewielkich odcinkach przebiegających przez wsie Samin, Wierzbica, Gardyny, Marwałd, Wądzyn, Ostrowite posiadają nawierzchnie utwardzone (bitumiczne lub z kostki betonowej). Pozostałe drogi gminne (przeważnie gruntowe) powinny być w miarę możliwości modernizowane, w szczególności poprzez ich utwardzanie.

Na terenie Dąbrówna w ciągach ulic są wykonane chodniki z kostki Polbruk na podbudowie cementowo – piaskowej i warstwie ubitego betonu. Szerokość chodników wynosi od 1,20 do 1,50 m. Budowa chodników przy drogach wojewódzkich i powiatowych jest realizowana w porozumieniu z Urzędem Gminy.

Parkingi są zlokalizowane: w Dąbrównie - przy kościele i przy bożnicy, w Marwałdzie - przy przystanku PKS.

9.2 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

9.2.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Gmina Dąbrówno jest zaopatrywana w wodę układem sieci magistralnych i rozdzielczych wyposażonych w niezbędne oprzyrządowanie, w tym: zasuwy, hydranty przeciwpożarowe, odwadniacze i odpowietrzacze. Wchodzące w ich skład wodociągi są wyposażone w ujęcia wody, stacje uzdatniania wody i sieć rozprowadzającą. Na obszarze gminy zarówno do celów komunalnych jak i gospodarczych wodę pozyskuje się głównie z ujęć podziemnych (studnie głębinowe).

Tabela 38. Sieć wodociągowa w gminie Dąbrówno w latach 2015-2021

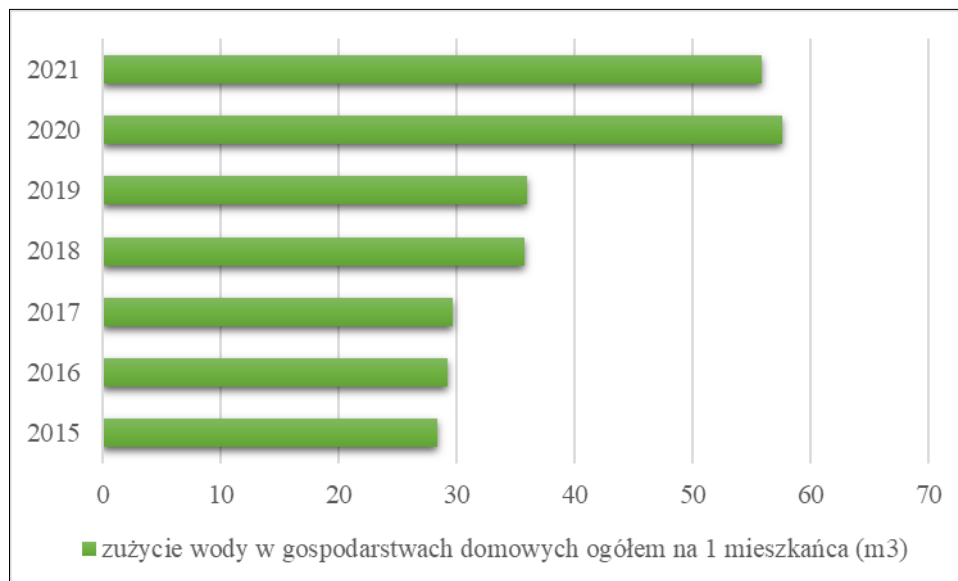
Nazwa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej [%]	94,2	94,2	94,2	98,9	98,9	98,9	98,0
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	96,5	96,5	96,0	96,0	96,0	96,1	96,1
korzystający z instalacji w % ogółu ludności	95,2	95,2	95,0	95,2	95,2	95,2	95,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	4 193	4 184	4 145	4 121	4 077	4 033	4 018
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	873	877	839	860	869	879	894

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Łączna długość sieci wodociągowej w gminie Dąbrówno w 2021 r. wyniosła 96,1 km. Do sieci wodociągowej podłączonych było 98% budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzystało 4018 mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat 2015-2021 zauważalny jest wzrost udziału budynków podłączonych do wodociągowej i związana z tym liczba przyłączy, przy czym liczba korzystających z sieci wodociągowej osób spadał, co świadczy o tzw. „rozgęszczeniu” ludności i związane jest ze spadkiem liczby osób przypadających na 1 mieszkanie.

Wykres 24. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w latach 2015-2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

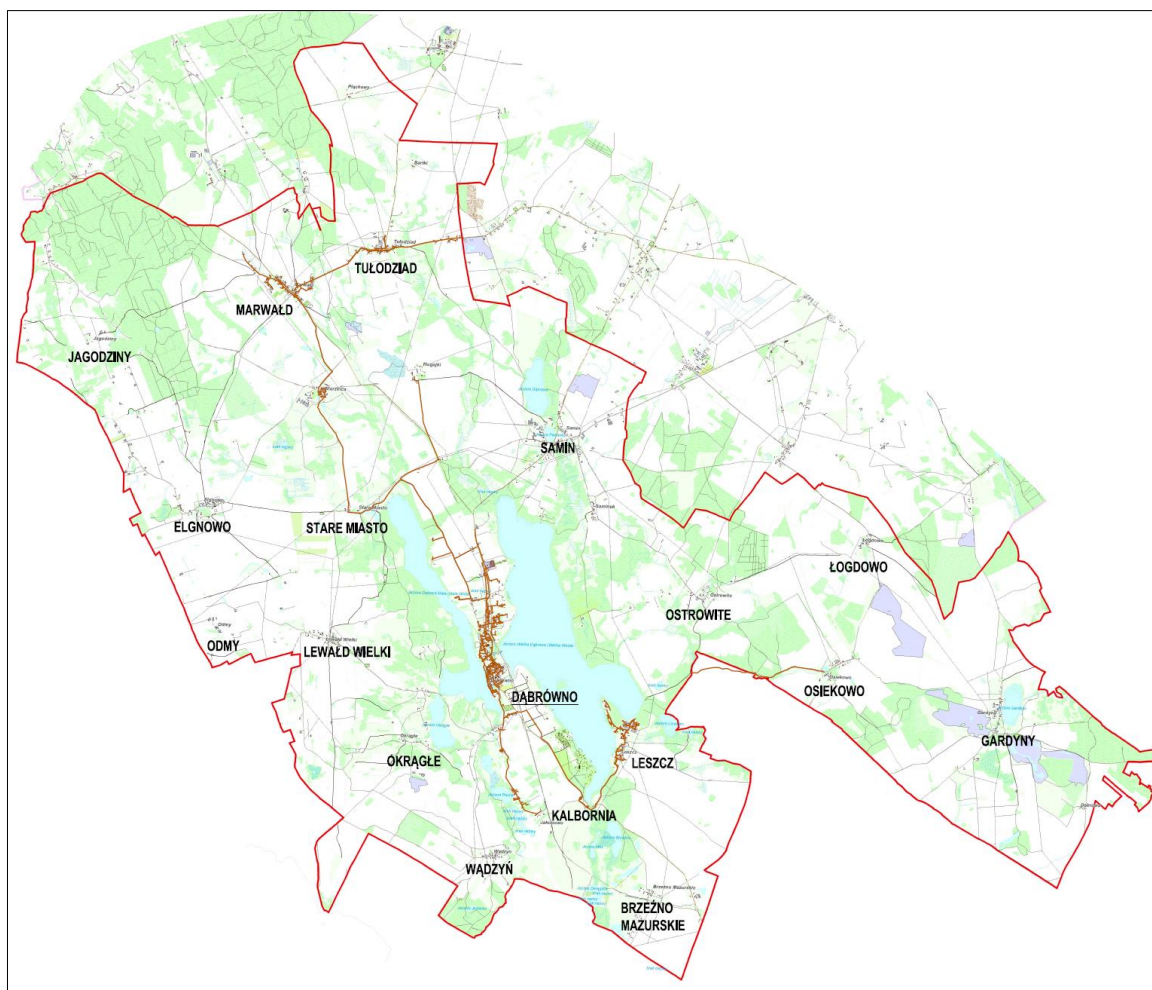
Wykres przedstawia poziom zużycia wody (m3) w gminie w latach 2015-2021. Z danych wynika, że w ostatnich dwóch latach wzrosło o ponad 35% zużycie wody w porównaniu do 2019 roku i prawie o 50% w porównaniu do 2015 roku.

9.2.2 SIĘĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Na terenie Gminy Dąbrówno funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu Bioblok BIS-600 o docelowej przepustowości 600 m³/dobę. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Dąbrówno, przy ul. Przemysłowej. Oczyszczalnia ścieków przyjmuje ścieki poprzez urządzenia kanalizacyjne z 9 miejscowości położonych w aglomeracji – Dąbrówno, Marwałd Tułodział, Wierzbica, Kalbornia, Leszcz, Jabłonowo, Jakubowo, Stare Miasto. Oczyszczalnia zaspokaja obecne i planowane potrzeby gminy w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków.

Rysunek 7. Sieć kanalizacji sanitarnej.

Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS na 2021 rok 59,9% mieszkańców gminy Dąbrówno podłączonych było do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 39. Sieć kanalizacyjna w gminie Dąbrówno w latach 2015-2021

Nazwa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych</i>	58,4	58,1	56,9	59,7	59,7	59,7	58,7
<i>długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]</i>	42,8	42,8	43,0	43,0	43,0	96,1	96,1
<i>korzystający z instalacji w % ogółu ludności</i>	59,9	59,9	58,1	58,3	59,2	59,8	59,9
<i>ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej</i>	2 638	2 631	2 536	2 526	2 537	2 531	2 527
<i>ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną</i>	39,7	41,4	50	62,3	62,5	67	69
<i>przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]</i>	538	538	498	502	521	532	536
<i>ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w relacji do ludności korzystającej z sieci wodociągowej</i>	59,9	59,9	58,1	58,3	59,2	59,8	59,9

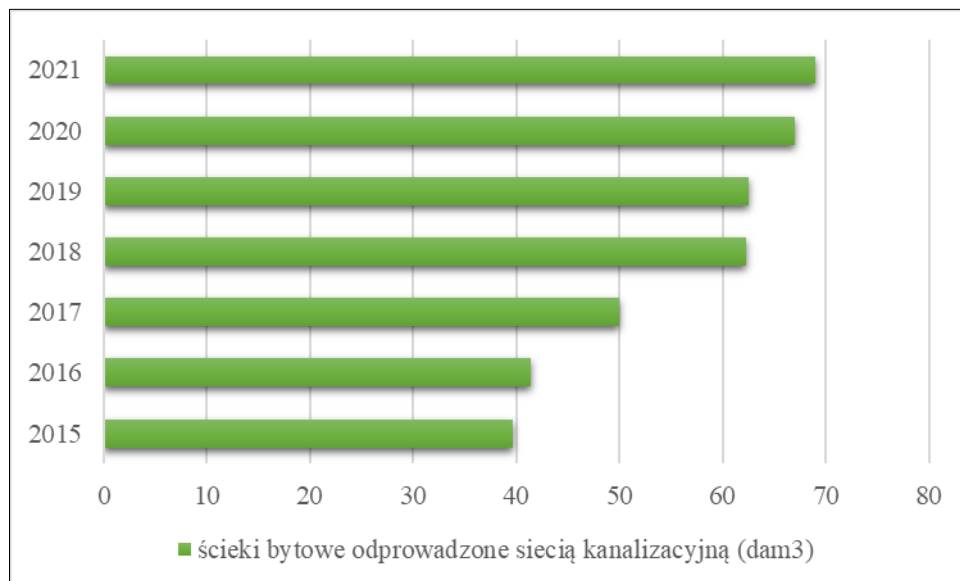
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie Dąbrówno w 2021 r. wyniosła 96,1 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 58,7% budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 2 527 mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat 2015-2021 zauważalny jest wzrost liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego. Udział korzystających z sieci kanalizacyjnej w liczbie ludności gminy w analizowanym okresie zmieniał się nieznacznie. W 2021 roku udział ten wynosił 59,9% tak samo jak w 2016 roku. Najniższy wskaźnik wystąpił w 2017 roku i wynosił 58,1%.

Wykres 25. Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną (dam³) w latach 2015-2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://stat.gov.pl/>

W latach 2015 – 2021 nastąpił wzrost wyprodukowanych ścieków bytowych w gminie. W porównaniu do pierwszego roku analizy, w 2021 roku odprowadzono o 42,5% ścieków więcej.

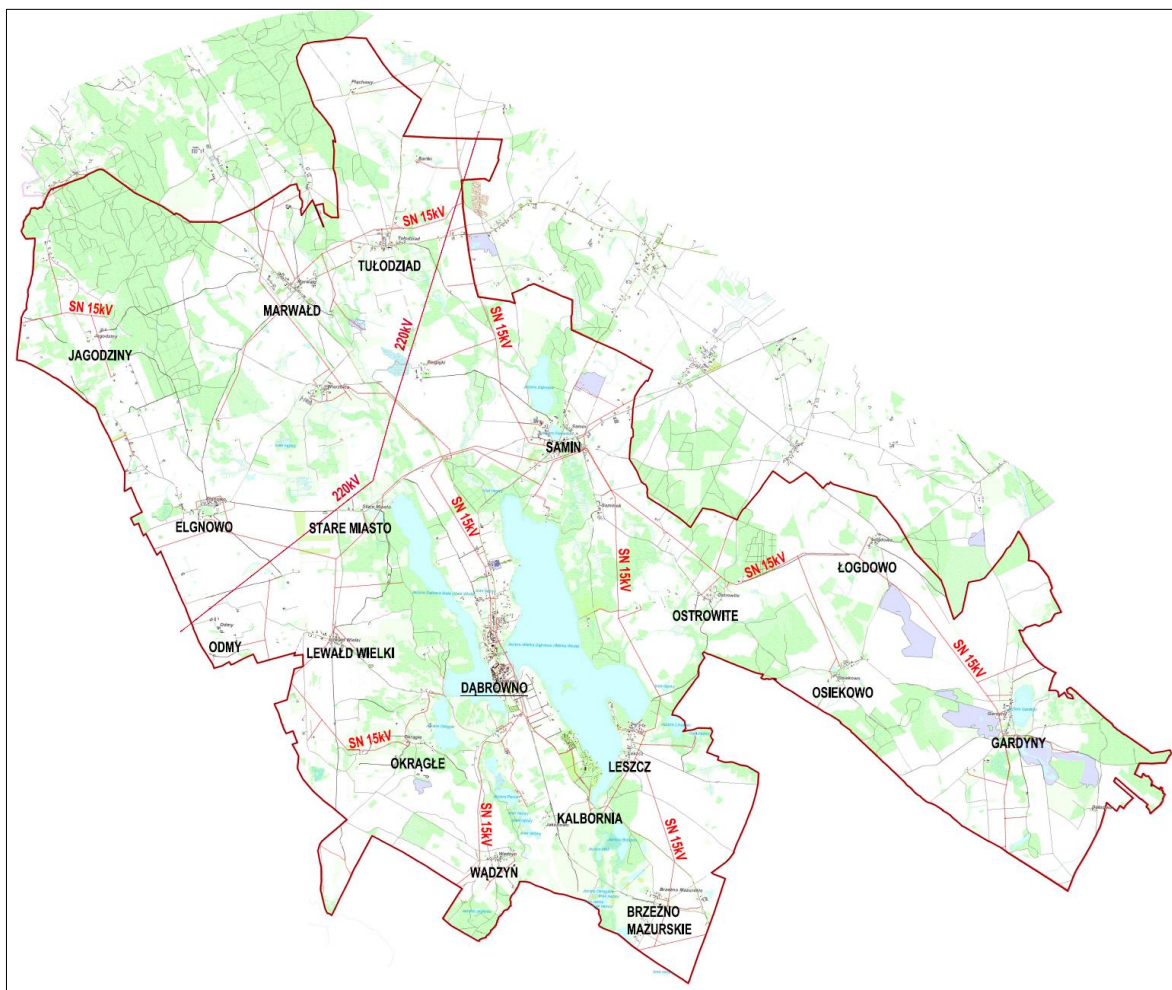
9.2.3 SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się następujące sieci elektroenergetyczne:

- ✧ napowietrzna elektroenergetyczna linia przesyłowa o napięciu 220kV relacji Olsztyn I – Włocławek Azoty,
- ✧ linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV,
- ✧ linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4kV.

Rysunek 8. Linie elektroenergetyczne.

Źródło: opracowanie własne

Rysunek powyżej przedstawia lokalizację napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 220kV oraz linii elektroenergetycznych SN 15kV.

W obszarze gminy Dąbrówno dostawa energii elektrycznej odbywa się siecią średniego napięcia i liniami SN15kV zasilanymi ze stacji 110/15kV położonymi w Olsztynku, Ostródzie i Nidzicy. Podstawowe znaczenie ma węzeł 15/15kV PZ Samin. Sieć średniego napięcia zasila poszczególne stacje 15/0,4kV oraz sieć linii niskiego napięcia 0,4kV.

9.2.4 SIEĆ GAZOWA

Według danych Polskiej Spółki Gazownictwa na terenie gminy Dąbrówno nie występuje sieć gazowa. Obecnie mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania jedynie z gazu butlowego propan-butan poprzez punkty dystrybucji zlokalizowane na terenie gminy. W perspektywie zakłada się możliwość przystąpienia do gazyfikacji gminy. Gazyfikacja gminy jest możliwa tylko od strony Pawłowa poprzez gminę Grunwald.

9.2.5 SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Dąbrówno jest skomunikowana poprzez sieć telekomunikacyjną stacjonarną, ale przede wszystkim dzięki telefonii komórkowej. Obecna technologia umożliwia użytkownikom m.in.: niezwykle szybki, jak na sieci radiowe, dostęp do Internetu, zindywidualizowaną telefonię, dostęp do nowoczesnych serwisów z multimediami.

9.2.6 GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Na terenie Gminy Dąbrówno nie ma składowiska odpadów. Odpady komunalne i komunalno-podobne składowane są na wysypisku w Rudnie. Gmina jest członkiem Związku Gmin „Czyste Środowisko”, do którego należy 19 gmin.

W celu oczyszczenia Gminy Dąbrówno z niebezpiecznego odpadu zawierającego azbest, uchwałą Nr XXIV/212/13 z dnia 14 lutego 2013r. Rada Gminy Dąbrówno przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dąbrówno” na lata 2012- 2032. Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają te wyroby, powinny zostać usunięte z wszystkich obiektów budowlanych z terenu gminy, do końca 2032 roku.

9.2.7 CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy gospodarka ciepła opiera się na kotłowniach lokalnych i indywidualnych, które wykorzystują przede wszystkim paliwa stałe, rzadziej olej opałowy. Węgiel kamienny jako podstawowe paliwo stosowany jest przez większość mieszkańców i zakładów produkcyjnych. Kotłownie opalane węglem są często w dużym stopniu wyeksploatowane i stanowią tym samym istotne źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Stan techniczny kotłowni jest bardzo zróżnicowany.

Duża część sieci ciepłowniczej została zbudowana wiele lat temu, z wykorzystaniem dziś już przestarzałych technologii i materiałów izolacyjnych, których jakość i stan decydują w głównej mierze o wysokości strat ciepła podczas przesyłania.

10 WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Dąbrówno zidentyfikowano następujące obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych:

- ✧ na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) prawne formy ochrony przyrody – pkt. 4.10. Studium;
- ✧ na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.) prawne formy ochrony zabytków – pkt. 5 studium;

- ✧ na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2409 z późn. zm.): grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I – III to najbardziej urodzajne gleby, dla których wskazane jest użytkowanie rolnicze. Zmiany przeznaczenia gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I – III dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (sporządzanym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Zmiany przeznaczenia gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa oraz pozostałych gruntów leśnych dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (sporządzanym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw środowiska lub marszałka województwa wyrażanej po uzyskaniu opinii izby rolniczej;
- ✧ na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2022 r., poz. 1072 z późn. zm.) – udokumentowane złoża surowców - pkt. 4.6 Studium.

11 WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Gmina Dąbrówno nie posiada kompleksowego opracowania obszarów zagrożonych ruchami osuwiskowymi. Na podstawie Mapy Geośrodowiskowej Polski przedstawiono, że na terenie gminy Dąbrówno występują osuwiska i obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk. Ze względu na niewielkie rozmiary nie zostały zaznaczone na mapie.

12 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się udokumentowane złoża kopalin – więcej informacji w pkt. 4.5 Studium.

Informacje na temat wód podziemnych w gminie znajdują się w pkt. 4.6 Studium.

Na terenie gminy Dąbrówno nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

13 WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

Pojęcie obszaru górniczego i terenu górniczego definiuje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2022 r., poz. 1072 z późn. zm.). W myśl art. 6 przywołanego aktu prawnego:

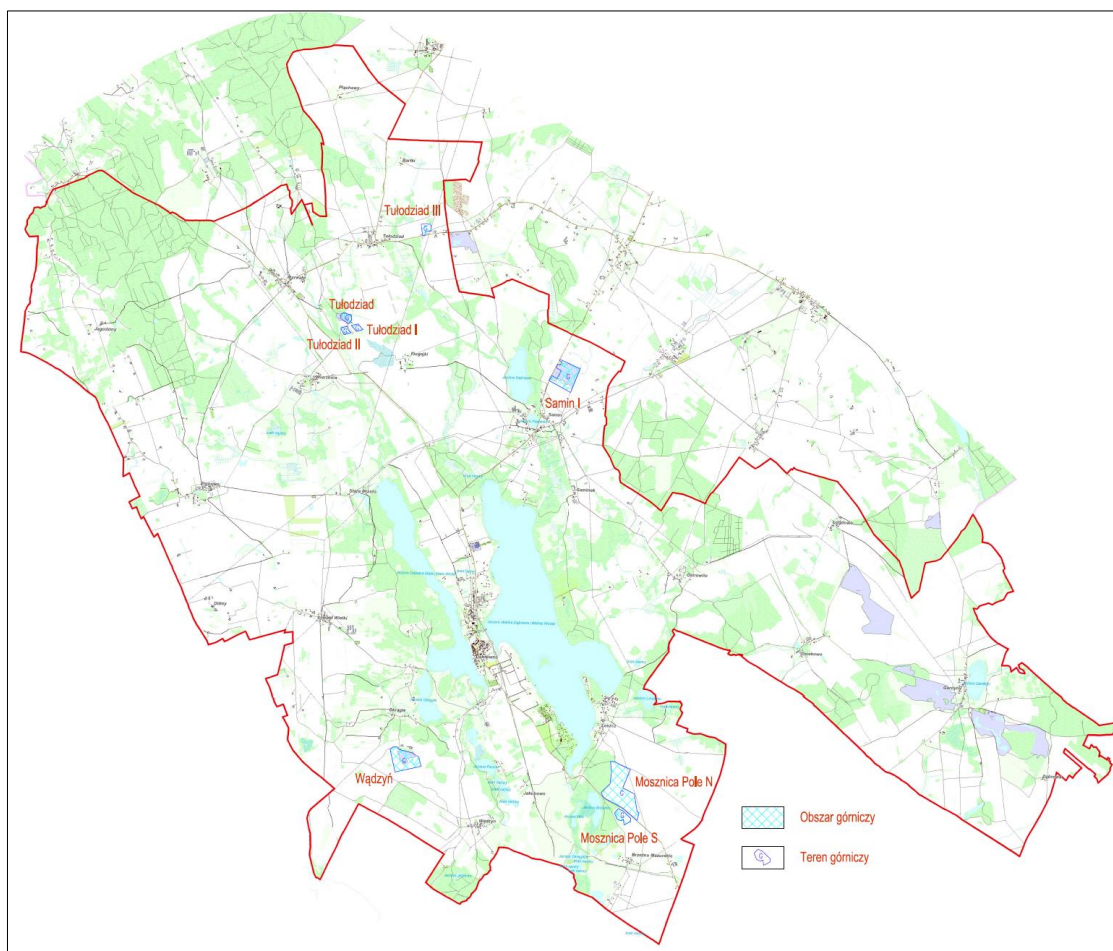

- ❖ obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny, podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji, podziemnego składowania odpadów, podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz prowadzenia robót górniczych niezbędnych do wykonywania koncesji;
- ❖ terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Na terenie gminy Dąbrówno wyznaczone są tereny górnicze i obszary górnicze (Rys. 8):

- ❖ Tułodziad,
- ❖ Tułodziad I,
- ❖ Tułodziad II,
- ❖ Tułodziad III,
- ❖ Samin I,
- ❖ Wądryń,
- ❖ Mosznica pole S,
- ❖ Mosznica pole N.

Rysunek 9. Lokalizacja terenów i obszarów górniczych.

Źródło: opracowanie własne

14 ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, z zakresu infrastruktury technicznej, należeć będą:

- ✧ przebudowa drogi krajowej DK 53 Leleszki – Jęcznik do parametrów 2+1. „Kontrakt Terytorialny dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego” – Uchwała Nr 225 Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2014 r. w sprawie zatwierdzenia Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego (M.P. z 2004 r. poz. 1070). Aneks Nr 2 do Kontraktu Terytorialnego, Uchwała Nr 65 Rady Ministrów z dnia 5 maja 2017 r. w sprawie zatwierdzenia zmiany Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego;
- ✧ prace na linii kolejowej nr 219 na odcinku Ełk – Dąbrówno (projekt o znaczeniu makroregionalnym) - „Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku” – Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Minister Infrastruktury i Budownictwa – Listopad 2016 r. Załącznik do Uchwały Rady Ministrów Nr 144/2016 z dnia 23 listopada 2016 r.;
- ✧ budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej - „Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych” – Załącznik nr 2 – Wykaz aglomeracji oraz przedsięwzięć ujętych w aktualizacji programu, w dniu 31 lipca 2017 r. Rada Ministrów przyjęła piątą aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (AKPOŚK 2017).

15 WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

W świetle art. 16 pkt. 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 z późn. zm.) przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się:

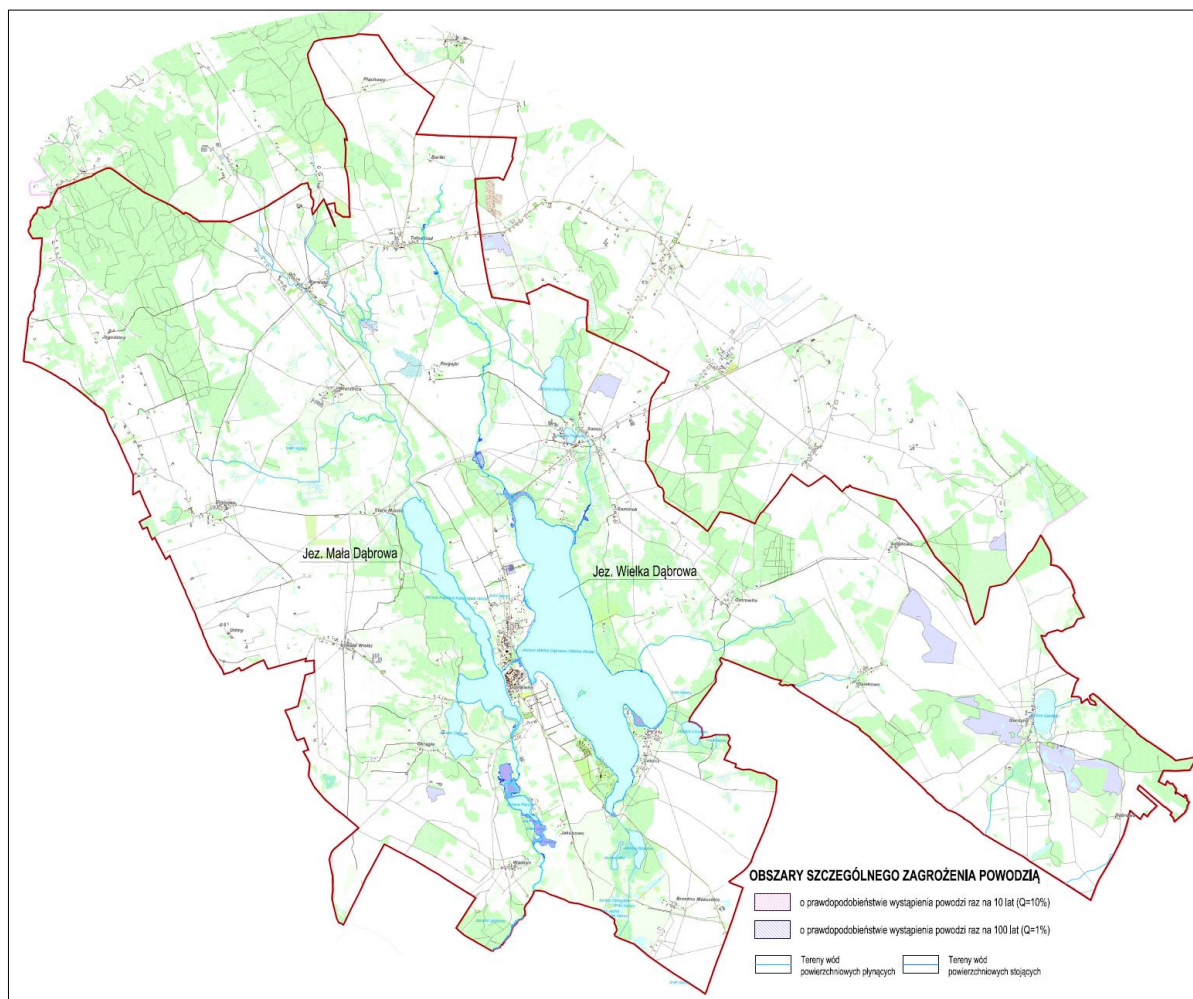
- ✧ obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- ✧ obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
- ✧ obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 244 przytoczonej ustawy (*Wyspy, przymuliska oraz odsypy żwirowe, powstałe w sposób naturalny na gruntach pokrytych wodami powierzchniowymi, stanowią własność właściciela tych gruntów*), stanowiące działki ewidencyjne;
- ✧ pas techniczny.

Na podstawie analizy ustaleń map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej (tj. dla obszarów, dla których nie zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego) stwierdza się, czy na obszarze objętym opracowaniem występują

obszary zagrożone powodzią. Na podstawie map zagrożenia powodziowego opracowanych w ramach projektu "Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" (ISOK) przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB, ustalono, że na terenie gminy Dąbrówno znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) oraz średnie, wynoszące raz na 100 lat (Q1%).

Rysunek 10. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Źródło: opracowanie własne

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr ...
Rady Gminy Dąbrówno
z dnia ...

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĄBRÓWNO**

**CZEŚĆ II
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Dąbrówno, 2023 r.

OPRACOWANIE WYKONANE PRZEZ:

**PRZEDSIĘBIORSTWO
GOSPODARKI GRUNTAMI**

PLUSKI, UL. PLUSZNA 19, 11-034 STAWIGUDA

SKŁAD ZESPOŁU AUTORSKIEGO:

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka

mgr inż. Marta Witkowska

SPIS TREŚCI

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO.....	6
1.1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY	6
1.1.1. CEL GŁÓWNY	6
1.1.2. CELE SZCZEGÓŁOWE	6
1.2. ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ SŁUŻĄCE REALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW	7
1.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	8
1.3.1. OGÓLNE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ	9
1.3.2. SZCZEGÓŁOWE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ	10
2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY.....	14
2.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DOTYCZĄCE ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW	14
2.2. WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH POLITYKI PRZESTRZENNEJ	16
2.3. TERENY PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM I ZAKAZOM ZABUDOWY	18
3. OBSZARY I OBIEKTY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	20
3.1. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	20
3.2. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH	32
3.3. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH	34
3.4. OCHRONA POWIETRZA	35
3.5. OCHRONA PRZED HAŁASEM	36
3.6. OCHRONA GRUNTÓW	37
4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	39
4.1. OBSZARY I OBIEKTY ZABYTKOWE OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ	39
4.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	43
5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	45
5.1. KOMUNIKACJA DROGOWA	45
5.2. KOMUNIKACJA ROWEROWA	50
5.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	51
5.3.1. SIEĆ WODOCIĄGOWA	51
5.3.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW	53
5.3.3. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	55
5.3.4. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA	56
5.3.5. SIEĆ GAZOWA	57
5.3.6. SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA	57
5.3.7. CIEPŁOWNICTWO	58
5.3.8. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	58
6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM	59
7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTAŁENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA.....	60
8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU	60

NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	61
8.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	61
8.2. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI	61
8.3. OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 M ²	61
8.4. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	61
9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE	62
10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	63
10.1. TERENY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	63
10.2. TERENY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	64
11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	66
11.1. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	66
11.2. OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH.....	66
12. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SUROWCÓW NATURALNYCH, W TYM OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	67
13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	70
14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENIE, REHABILITACJI REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI, OBSZARY ZDEGRADOWANE	70
15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	71
16. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ ELEKTRYCZNA Z OZE O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU	71
17. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM	71

WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno stanowi dokument określający zasady polityki przestrzennej gminy, wyznacza kierunki przekształceń struktury przestrzennej gminy oraz kierunki zmian w zagospodarowaniu i przeznaczeniu terenów.

Do opracowania dokumentu studium przystąpiono na podstawie Uchwały Nr XL/261/2021 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno składa się z następujących części:

CZEŚĆ I. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno, zatytułowana „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”, w której skład wchodzi:

- tekst studium pt. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”,
- rysunek studium w skali 1:25000 pt. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno – Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”

CZEŚĆ II. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno, zatytułowana „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, w której skład wchodzi:

- ustalenia studium pt. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno – Kierunki zagospodarowania przestrzennego”,
- rysunek studium w skali 1:25000 pt. „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno – Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

Studium zostało sporządzone w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zmianami) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (t.j. Dz. U. z 2004 r. nr 118 poz. 1233).

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

1.1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1.1. CEL GŁÓWNY

Głównym celem polityki przestrzennej gminy Dąbrówno jest zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy, polegający na:

- zachowaniu i ochronie walorów przyrodniczych i krajobrazowych stanowiących ważny potencjał gminy, podnoszących atrakcyjność turystyczną gminy,
- podnoszeniu poziomu życia mieszkańców i atrakcyjności zamieszkania,
- umożliwieniu rozwoju różnych funkcji gospodarczych na terenie gminy, także poprzez minimalizowanie konfliktów między nimi.

1.1.2. CELE SZCZEGÓŁOWE

Osiągnięcie celu głównego będzie realizowane poprzez wypełnienie celów szczegółowych, które stanowiąc będą podstawę rozwoju gminy Dąbrówno. Wśród tych celów wyróżnia się:

- a) *cele społeczno-ekonomiczne* – tworzenie niezbędnych mechanizmów wpływających na rozwój gospodarczy gminy, zapewniających stały spadek bezrobocia, a co za tym idzie podnoszenie zamożności mieszkańców, uruchamianie procesów zapobiegających emigracji ludności z terenu gminy, zapewnienie dogodnych warunków życia oraz odpowiedniego standardu dostępu do usług publicznych (oświata, ochrona zdrowia, sport i rekreacja, kultura), a także dostępu do usług komercyjnych i handlu, integracja mieszkańców gminy poprzez wyznaczenie i urządzenie obszarów przestrzeni publicznych. Kształtowanie struktury osadniczej wraz z wyposażaniem terenów w niezbędne sieci infrastruktury technicznej tak, aby tworzyły interesującą ofertę mieszkaniową, turystyczną, a także inwestycyjną związaną z różnego rodzaju formami działalności gospodarczej,
- b) *cele przyrodnicze* – prowadzenie działań mających na uwadze ochronę cennych obszarów i obiektów znajdujących się w granicach gminy, zachowanie, ochronę i poprawę jakości zasobów środowiska przyrodniczego poprzez egzekwowanie obowiązujących zasad użytkowania i zagospodarowania terenów, ochrona walorów krajobrazowych,
- c) *cele kulturowe* – dążenie do zachowania dziedzictwa kulturowego, zabytków, obiektów i obszarów archeologicznych. Podejmowanie działań wpływających na poprawę stanu cennych obiektów zabytkowych,
- d) *cele przestrzenne* – kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy zgodnie z zasadami ładu przestrzennego. Wspomaganie działań planistycznych mających na celu lokalizowanie w formie bezkonfliktowej zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej, obiektów usługowych i produkcyjnych oraz terenów rolniczych.

1.2. ZADANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ SŁUŻĄCE RALIZACJI ZAŁOŻONYCH CELÓW

Podstawowymi zadaniami polityki przestrzennej dla realizacji założonych celów będą:

- 1) dla zachowania i ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych:
 - pełne zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną większych miejscowości w gminie,
 - respektowanie zasad obowiązujących w granicach prawnych form ochrony przyrody,
 - ograniczenie lokalizacji funkcji osadniczych oraz gospodarczych (poza wydobyciem kopalin lokalizowanym w miejscu ich występowania oraz lokalizacją odnawialnych źródeł energii) do istniejących jednostek osadniczych oraz ich bezpośredniego sąsiedztwa,
 - położenie nacisku na rekultywację terenów powyrobiskowych.
- 2) dla podniesienia poziomu życia mieszkańców i atrakcyjności zamieszkania na terenie gminy oraz jej atrakcyjności turystycznej:
 - poprawa dostępności komunikacyjnej poprzez polepszenie stanu dróg w gminie, realizację ścieżek rowerowych,
 - poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną wszystkich jednostek osadniczych,
 - wzmocnienie wyposażenia jednostek osadniczych w usługi publiczne i tereny rekreacyjne, w tym boiska i świetlice,
 - lokalizacja na terenach zabudowy mieszkaniowej wyłącznie usług nieuciążliwych, służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców,
 - stwarzanie odpowiednich warunków do rozwoju zabudowy turystycznej,
 - wyznaczenie nowych lokalizacji dla inwestycji produkcyjnych generujących miejsca pracy, w odpowiedniej separacji od zabudowy mieszkaniowej,
- 3) dla umożliwienia rozwoju różnych funkcji gospodarczych na terenie gminy, także poprzez minimalizowanie konfliktów między nimi:
 - poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz gminy,
 - poprawa zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną,
 - położenie nacisku na ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych, niezbędnych do rozwoju turystyki,
 - stosowanie separacji przestrzennej lub zieleni izolacyjnej pomiędzy uciążliwymi funkcjami usługowymi lub przemysłowymi a zabudową mieszkaniową i rekreacyjną,
 - realizowanie instalacji do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł głównie poza obszarami prawnych form ochrony przyrody.

1.3. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

W celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju, na podstawie analizy uwarunkowań wynikających z charakteru środowiska przyrodniczego, stanu zabudowy i zagospodarowania oraz wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną, obszar gminy Dąbrówno został podzielony na trzy strefy polityki przestrzennej (ich granice wyznaczone zostały na rysunku studium) o zróżnicowanych predyspozycjach rozwojowych, dla których określa się skalę rozwoju gospodarczego, w tym także rozwoju zabudowy, przy zachowaniu wartości środowiskowych, przyrodniczych i kulturowych. Są to następujące strefy:

TABELA 1

<p>I przyrodniczo- krajobrazowa</p>	<p>Strefa obejmująca północno-zachodnią część gminy, znajdująca się w granicach form ochrony przyrody: Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich, obszaru Natura 2000 Ostoja Dylewskie Wzgórze oraz częściowo Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich wraz z największym w gminie zwartym kompleksem leśnym.</p> <p>W granicach strefy dopuszcza się kontynuację funkcji aktualnie realizowanych oraz rozwój w kierunkach zabudowy turystyki i rekreacji oraz zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w miejscach wskazanych na rysunku studium.</p> <p>Zakłada się tworzenie turystycznych ścieżek pieszych i rowerowych, a także lokalizację obiektów związanych z obsługą turystyki.</p> <p>Wszelkie inwestycje na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi tych obszarów.</p>
<p>II mieszkaniowo- rekreacyjna</p>	<p>Strefa centralna, obejmująca środkową część gminy z głównym ośrodkiem osadniczym, usługowym i gospodarczym – miejscowością Dąbrówno oraz sąsiadującymi ośrodkami pomocniczymi, w większości znajdująca się w granicach Dąbrówieńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, ze znacznym udziałem akwenów wodnych i kompleksów leśnych.</p> <p>Obszar predysponowany do rozwoju funkcji mieszkaniowej wraz z towarzyszącymi usługami, w tym usługami publicznymi w zakresie administracji, oświaty, zdrowia itp., jak również funkcji turystycznych i rekreacyjnych, realizowanych w głównej mierze w pobliżu jezior.</p> <p>Dogodną komunikację obszaru zapewnia przebiegająca przez teren strefy droga wojewódzka nr 542.</p> <p>W granicach strefy dopuszcza się kontynuację funkcji aktualnie realizowanych oraz rozwój w kierunkach wskazanych na rysunku studium.</p> <p>Wszelkie inwestycje na terenach objętych prawnymi formami ochrony przyrody</p>

	należy realizować zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi tych obszarów.
III rolniczo- gospodarcza	<p>Strefa okalająca strefę centralną, obejmująca skrajne części gminy- na wschodzie, południu, zachodzie i północy, o dobrych predyspozycjach do rozwoju rolnictwa, w tym zabudowy zagrodowej, jak również mieszkaniowej, a także zabudowy związanej z szeroko pojętą działalnością gospodarczą, w tym przemysłową i wydobywczą ze względu na występowanie złóż kopalin naturalnych.</p> <p>Obszar predysponowany również do realizacji instalacji wytwarzających energię z odnawialnych źródeł (ze względu na położenie w większości poza formami ochrony przyrody). Na rysunku studium wyznaczone zostały obszary przeznaczone pod realizację farm fotowoltaicznych o mocy powyżej 500 kW.</p> <p>W granicach strefy dopuszcza się kontynuację funkcji aktualnie realizowanych oraz rozwój w kierunkach wskazanych na rysunku studium.</p>

1.3.1. OGÓLNE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego dla wszystkich stref polityki przestrzennej:

- a) w zakresie lokalizacji nowej zabudowy, w pierwszej kolejności powinny zostać zainwestowane tereny położone w granicach oznaczonych na rysunku studium jako stan istniejący- istniejąca zabudowa, a następnie zabudowa powinna być kontynuowana na terenach oznaczonych jako kierunki rozwoju zabudowy,
- b) ustala się konieczność przeciwdziałania tendencjom do rozpraszania zabudowy;
- c) działalność usługowa i produkcyjna lokalizowana w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i turystycznej nie może powodować pogorszenia warunków zamieszkania i użytkowania sąsiednich budynków lub lokali przeznaczonych na pobyt ludzi,
- d) w ramach poszczególnych kierunków rozwoju i terenów istniejącej zabudowy dopuszcza się realizację zieleni towarzyszącej, terenów służących rekreacji i wypoczynkowi społeczności lokalnej oraz dróg i terenów infrastrukturalnych niezbędnych do zapewnienia obsługi istniejącej i projektowanej zabudowy,
- e) dopuszcza się realizację dróg publicznych na terenie całej gminy, bez określania ich przebiegu w dokumencie studium, jeśli nie powodują one zakłócenia podstawowej funkcji terenu i nie naruszają przepisów odrębnych,
- f) na terenach określonych jako rolnicza przestrzeń produkcyjna ustala się możliwość tworzenia nowej zabudowy zagrodowej dla potrzeb gospodarstw rolnych;

- g) wskazane jest kształtowanie pasów zieleni izolacyjnej między terenami mieszkaniowymi i terenami działalności gospodarczej lub stosowanie separacji przestrzennej, zapewniającej ograniczenie uciążliwości,
- h) na terenie całej gminy zabrania się lokalizacji elektrowni wiatrowych,
- i) należy dążyć do ograniczenia do minimum przekształcania gruntów rolnych na cele niezwiązane z działalnością rolniczą w szczególności gruntów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
- j) dopuszcza się na terenie gminy realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW, w miejscach wskazanych na załączniku nr 2A. Obszary określone zostały wraz ze strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- k) nie należy lokalizować zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnych awarii,
- l) nowe zagospodarowanie należy dostosować do uwarunkowań środowiskowych, ekonomicznych i społecznych, z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, a tym m.in. z zakresu ochrony przyrody i środowiska, ochrony i opieki nad zabytkami, prawa wodnego, geologicznego i górniczego.

Dla terenu województwa warmińsko-mazurskiego, na terenie którego zlokalizowana jest gmina Dąbrówno, Sejmik Województwa, do czasu sporządzenia studium, nie uchwalił audytu krajobrazowego, z którego wynikałby kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz przeznaczeniu terenów gminy.

1.3.2. SZCZEGÓŁOWE KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA STREF POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego w strefie I – przyrodniczo-krajobrazowej:

- a) ustala się możliwość rozwoju funkcji określonych na rysunku studium jako stan istniejących-tereny istniejącej zabudowy i kierunki rozwoju. Nowa zabudowa powinna stanowić uzupełnienie i kontynuację istniejącej zabudowy,
- b) ze względu na zachowanie walorów krajobrazowych obszaru nie dopuszcza się budowy obiektów o dysharmonicznej formie, dominujących w przestrzeni,
- c) na terenach określonych na rysunku studium, jako rolnicza przestrzeń produkcyjna ustala się rolnicze wykorzystanie terenu, z możliwością tworzenia nowej zabudowy zagrodowej dla potrzeb gospodarstw rolnych. Jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej dopuszcza się realizację agroturystyki,

- d) nowa zabudowa powinna nawiązywać do lokalnych tradycji zabudowy w zakresie skali i gabarytów zabudowy, geometrii i kolorystyki dachów, wielkości działki i rodzaju materiałów wykończeniowych,
- e) funkcje usługowe w ramach kierunku zabudowy mieszkaniowo-usługowej należy realizować jako nieuciążliwe, w formie uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej,
- f) w ramach zabudowy usługowej dopuszcza się realizację usług publicznych, terenów sportu i rekreacji, służących społeczności lokalnej,
- g) w ramach kierunku zabudowy turystyki i rekreacji realizowana powinna być przede wszystkim zabudowa rekreacji indywidualnej, a także rekreacja zbiorowa taka jak: pola namiotowe i kempingowe, oddzielne domki letniskowe oraz niewielkie pensjonaty, dopuszcza się tworzenie turystycznych tras pieszych i rowerowych, a także lokalizację obiektów związanych z obsługą turystyki,
- h) dopuszcza się zalesienia na terenach do tego preferowanych ze względów przyrodniczych lub gospodarczych,
- i) lokalizowanie nowej zabudowy należy dostosować do przepisów dotyczących ochrony środowiska, a w szczególności odnoszących się do form ochrony przyrody występujących na tym terenie.

Ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego w strefie II – mieszkaniowo-rekreacyjnej:

- a) ustala się możliwość rozwoju funkcji określonych na rysunku studium jako stan istniejący-tereny istniejącej zabudowy i kierunki rozwoju. Nowa zabudowa powinna stanowić uzupełnienie i kontynuację istniejącej zabudowy,
- b) na terenach określonych na rysunku studium jako rolnicza przestrzeń produkcyjna ustala się rolnicze wykorzystanie terenu, z możliwością tworzenia nowej zabudowy zagrodowej dla potrzeb gospodarstw rolnych. Jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej dopuszcza się realizację agroturystyki,
- c) nowa zabudowa powinna nawiązywać do lokalnych tradycji zabudowy w zakresie skali i gabarytów zabudowy, geometrii i kolorystyki dachów, wielkości działki i rodzaju materiałów wykończeniowych,
- d) dopuszcza się realizację zabudowy w nowoczesnej formie, o ile nie będzie stanowiła dysonansu przestrzennego (preferowana lokalizacja takich obiektów poza obszarami istniejących zwartych jednostek osadniczych),
- e) zaleca się podejmowanie działań w kierunku rewitalizacji centrum Dąbrówna spełniającego rolę ośrodka usług o skali lokalnej dla położonych w granicach gminy zespołów zabudowy mieszkalno-usługowej, rekreacyjnej i turystycznej,

- f) w ramach kierunku zabudowy turystyki i rekreacji realizowana powinna być przede wszystkim zabudowa rekreacji indywidualnej, a także rekreacja zbiorowa taka jak: pola namiotowe i kempingowe, oddzielne domki letniskowe oraz niewielkie pensjonaty i hotele, dopuszcza się tworzenie turystycznych tras pieszych i rowerowych, a także lokalizację obiektów związanych z obsługą turystyki,
- g) funkcje usługowe, w ramach kierunku rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej, należy realizować jako nieuciążliwe w formie uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej lub stanowiące odrębną funkcję usługową,
- h) w ramach zabudowy usługowej dopuszcza się realizację usług publicznych, terenów sportu i rekreacji, służących społeczności lokalnej,
- i) na wyznaczonych obszarach o kierunku rozwoju terenów zabudowy produkcji, składów i magazynów, realizacja zabudowy powinna odbywać się z zastosowaniem rozwiązań organizacyjnych, technicznych i technologicznych ograniczających negatywne oddziaływanie w zakresie wytwarzania hałasu, pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza na otoczenie, oraz zastosowaniem separacji przestrzennej od istniejącej zabudowy mieszkaniowej, w celu zamknięcia uciążliwości prowadzonej działalności w granicach działki lub terenu, na których prowadzona jest ta działalność. Uzupełnieniem kierunku zabudowy produkcji, składów i magazynów może być funkcja usług uciążliwych,
- j) w granicach strefy przewiduje się kontynuację i dopuszcza się realizację funkcji związanych z obsługą komunalną tj. ujęcia wody, oczyszczalnię ścieków, stacje transformatorowe, punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, cmentarz komunalny itp. Dla inwestycji tych należy zastosować separację przestrzenną od istniejącej zabudowy mieszkaniowej lub wprowadzenie buforu zieleni izolacyjnej,
- k) w granicach obszarów chronionego krajobrazu wzdłuż brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych dopuszcza się ustalenie w planach miejscowych terenów dostępu do wód publicznych,
- l) lokalizowanie nowej zabudowy należy dostosować do przepisów dotyczących ochrony środowiska, a w szczególności odnoszących się do form ochrony przyrody występujących na tym terenie.

Ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego w strefie **III** – rolniczo-gospodarczej:

- a) na terenach określonych na rysunku studium jako rolnicza przestrzeń produkcyjna ustala się rolnicze wykorzystanie terenu, z możliwością tworzenia nowej zabudowy zagrodowej dla potrzeb gospodarstw rolnych. Jako uzupełnienie zabudowy zagrodowej dopuszcza się realizację agroturystyki,

- b) ustala się możliwość rozwoju funkcji określonych na rysunku studium jako stan istniejący-tereny istniejącej zabudowy i kierunki rozwoju. Nowa zabudowa powinna stanowić uzupełnienie i kontynuację istniejącej zabudowy
- c) nowa zabudowa mieszkaniowa powinna nawiązywać do lokalnych tradycji zabudowy w zakresie skali i gabarytów zabudowy, geometrii i kolorystyki dachów, wielkości działki i rodzaju materiałów wykończeniowych,
- d) dopuszcza się realizację zabudowy w nowoczesnej formie, o ile nie będzie stanowić ona dysonansu przestrzennego (preferowana lokalizacja takich obiektów poza obszarami istniejących zwartych jednostek osadniczych) oraz pod warunkiem utrzymania spójności stylu w granicach całego osiedla,
- e) funkcje usługowe w ramach kierunku zabudowy mieszkaniowo-usługowej, należy realizować jako nieuciążliwe, w formie uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej lub stanowiące odrębną funkcję usługową,
- f) w ramach zabudowy usługowej dopuszcza się realizację usług publicznych, terenów sportu i rekreacji, służących społeczności lokalnej,
- g) na wyznaczonych obszarach o kierunku rozwoju terenów zabudowy produkcji, składów i magazynów, realizacja zabudowy powinna odbywać się z zastosowaniem rozwiązań organizacyjnych, technicznych i technologicznych ograniczających negatywne oddziaływanie w zakresie wytwarzania hałasu, pyłów i innych zanieczyszczeń powietrza na otoczenie, oraz zastosowaniem separacji przestrzennej od istniejącej zabudowy mieszkaniowej, w celu zamknięcia uciążliwości prowadzonej działalności w granicach działki lub terenu, na których prowadzona jest ta działalność. Uzupełnieniem kierunku zabudowy produkcji, składów i magazynów może być funkcja usług uciążliwych,
- h) wydobywanie złóż kopalin uzależnione będzie od zachowania stosownych przepisów odrębnych obowiązujących w granicach tych terenów,
- i) po wyeksploatowaniu złóż należy przeprowadzić rekultywację terenów, na których złoża były wydobywane,
- j) dopuszcza się realizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł, za wyjątkiem elektrowni wiatrowych. Na rysunku wskazane zostały obszary rozmieszczenia urządzeń fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW wraz ze strefą ochronną,
- k) w granicach obszarów chronionego krajobrazu wzdłuż brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych dopuszcza się ustalenie w planach miejscowych terenów dostępu do wód publicznych,
- l) lokalizowanie nowej zabudowy należy dostosować do przepisów dotyczących ochrony środowiska, a w szczególności odnoszących się do form ochrony przyrody występujących na tym terenie.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

2.1. PODSTAWOWE KIERUNKI DOTYCZĄCE ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW

Studium określa zasady lokalizacji różnych rodzajów zabudowy, wyznaczając na załączniku graficznym obszary przeznaczone do zainwestowania podzielone na dwie grupy: obszarów zabudowanych i zagospodarowanych, określonych jako „stan istniejący” oraz obszarów wskazanego rozwoju zabudowy jako „kierunki rozwoju”.

Funkcje stanu istniejącego odpowiadają aktualnemu, głównemu wykorzystaniu lub przeznaczeniu terenów. Główną funkcję określono na podstawie przeważającego rodzaju zabudowy na danym terenie. W ramach wyznaczonych terenów mogą zawierać się także obiekty pełniące funkcje uzupełniające i towarzyszące. Zagospodarowanie obszarów, określonych jako „stan istniejący” powinno odbywać się zgodnie z określoną funkcją główną, jednakże dopuszcza się na tych terenach lokalizację innych obiektów, jako kontynuację istniejącego zagospodarowania bezpośrednio sąsiadującego, obiektów uzupełniających główne przeznaczenie, współistniejących z nim, niesprzecznych ze sobą i niepowodujących konfliktów przestrzennych.

Kierunki rozwoju zabudowy wyznaczone zostały na podstawie analiz przestrzennych, jak również oceny rozwoju poszczególnych terenów gminy, w oparciu o bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę przedstawiony w części I studium - uwarunkowaniach.

Na rysunku studium wyznaczono również granice obszarów zwartej zabudowy.

Poniżej zamieszczono opis poszczególnych, przyjętych w studium rodzajów przeznaczeń terenów.

a) TERENY ZABUDOWY MIESZKANIOWO-USŁUGOWEJ

Poprzez tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej należy rozumieć zabudowę, w której realizowane są funkcje mieszkaniowe oraz współistniejącą zabudowę niezbędną do jej prawidłowego funkcjonowania, towarzyszącą, wzbogacającą lub uzupełniającą istniejącą lub projektowaną zabudowę. W szczególności zabudowie mieszkaniowej może towarzyszyć zabudowa związana z funkcjami usługowymi (usługi nieuciążliwe, handel, rzemiosło, drobna wytwórczość itp.), a także zabudowa związana z usługami o charakterze publicznym, komunalnym, zabudowa rekreacji i sportu oraz rodzinnych ogrodów działkowych.

Zabudowa mieszkaniowa powinna być realizowana w formie zabudowy jednorodzinnej (w strefach I-III jako wolnostojąca lub bliźniacza, a w strefie II dodatkowo również szeregowa). Dopuszcza się lokalizację nowych funkcji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wyłącznie w strefie II, stanowiącej kontynuację lub uzupełnienie już istniejącej zabudowy wielorodzinnej, o

podobnych parametrach. W pozostałych strefach zachowuje się istniejącą zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i dopuszcza się przeprowadzenie robót budowlanych w jej ramach.

Zabudowa usługowa może być realizowana w powiązaniu z budynkami mieszkalnymi lub stanowić odrębne obiekty budowlane.

W ramach kierunku zawiera się także zabudowa zagrodowa, którą należy lokalizować w sposób ograniczający do minimum oddziaływanie na istniejącą zabudowę mieszkaniową i usługową. Obiekty zabudowy zagrodowej związane z chowem lub hodowlą zwierząt powinny być lokalizowane w pierwszej kolejności poza lub na obrzeżach jednostek osadniczych.

b) TERENY ZABUDOWY TURYSTYKI I REKREACJI

Poprzez zabudowę turystyki i rekreacji należy rozumieć zróżnicowane formy rekreacji i turystyki: zabudowę rekreacji indywidualnej oraz zabudowę związaną z usługami turystyki w tym: hotele, pensjonaty, ośrodki wypoczynkowe oraz tereny niezabudowane, takie jak: pola namiotowe i kempingowe, a także gastronomię i drobny handel towarzyszący tej zabudowie. W ramach kierunku, tereny mogą być również zagospodarowane pod rekreację i sport, urządzenia sanitarno - socjalne, ścieżki piesze i rowerowe, itp. Turystyczny rozwój obszaru gminy powinien następować na bazie lokalnych zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego i środowiska kulturowego.

c) TERENY ZABUDOWY PRODUKCJI, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW I USŁUG UCIAŻLIWYCH

Poprzez zabudowę produkcji, składów, magazynów należy rozumieć zabudowę związaną z produkcją, przetwórstwem, wydobywaniem, usługami rzemieślniczymi, handlem, a także usługami uciążliwymi, zabudowę gospodarczą, urządzania i sieci infrastruktury technicznej i komunikację, a także różnego rodzaju składy i magazyny. W ramach terenu dopuszcza się realizację schroniska dla zwierząt. Należy dążyć do racjonalnego i intensywnego wykorzystania przestrzeni poprzez adaptację istniejących obiektów, zabudowę terenów wolnych, modernizację istniejącej infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie odprowadzenia ścieków oraz emisji zanieczyszczeń.

d) ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Rolnicza przestrzeń produkcyjna to tereny przeznaczone pod rolnictwo tradycyjne i wielkotowarowe wraz z zabudową związaną z prowadzonym gospodarstwem rolnym i służącą przede wszystkim prowadzonej produkcji rolnej. W skład zabudowy zagrodowej powinny również wchodzić budynki mieszkalne służące zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rolnika i jego rodziny, a także możliwości prowadzenia działalności agroturystycznej.

Na terenie gminy zabrania się chowu i hodowli zwierząt w ilościach DJP (duże jednostki przeliczeniowe), które stanowią przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W strefie III dopuszcza się chów i hodowlę zwierząt w ilościach DJP, które w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko stanowią przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, o ile nie narusza to przepisów odrębnych.

Lokalizacja tego typu gospodarstw związanych z hodowlą zwierząt powinna uwzględniać warunki sanitarno-higieniczne poprzez zachowanie odpowiedniej odległości od zabudowań mieszkaniowych, zastosowanie odpowiednich technologii budowy ograniczających uciążliwości odorowe przedsięwzięć oraz hałas. W przypadkach, kiedy inwestycja znacząco oddziałuje na środowisko, należy uzyskać decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.

W pozostałych strefach polityki przestrzennej (I i II) ilość DJP w gospodarstwach rolnych nie powinna przekroczyć wartości, zgodnie z którymi stanowiłyby one przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Chów i hodowla zwierząt powinny zostać dostosowane do aktualnego zagospodarowania terenów oraz uwarunkowań środowiskowych, uwzględniając zwłaszcza formy ochrony przyrody i obowiązujące w nich zakazy.

2.2. WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA I UŻYTKOWANIA TERENÓW W STREFACH POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Kierunki rozwoju gminy Dąbrówno i zasady zagospodarowania przestrzennego stanowiąc będą podstawę podejmowanych działań samorządu. Ustala się dla poszczególnych stref wytyczne dotyczące podstawowych wskaźników urbanistycznych, które należy respektować przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopuszcza się odstępstwa od poniższych wskaźników w przypadku wystąpienia szczególnych uwarunkowań lokalnych o +/- 5 punktów procentowych w odniesieniu do wskaźników procentowych, o +0,1 w odniesieniu do wartości wskaźnika maksymalnej intensywności zabudowy oraz maksymalnie -10% w odniesieniu do wskaźnika określającego minimalną powierzchnię działki. Odstępstwa od zasad dotyczących ustalenia gabarytów i parametrów zabudowy powinny być wynikiem przeprowadzonych analiz urbanistycznych na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

TABELA 1

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW					
STREFA I					
PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE	RODZAJ ZABUDOWY				
	MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA	ZAGRODOWA	USŁUG NIEUCIĄŻLIWYCH	REKREACYJNO-TURYSTYCZNA	
				LETNISKOWA	USŁUG TURYSTYKI
MAKSYMALNY WSKAŹNIK POWIERZCHNI ZABUDOWY	20%	30%	30%	20%	30%
MAKSYMALNY WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY	0,6	0,9	0,9	0,4	0,6

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

MINIMALNA POWIERZCHNIA BIOLOGICZNIE CZYNNA	70%	50%	60%	80%	50%
MAKSYMALNA LICZBA KONDYGNACJI BUDYNKÓW	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym	dwie kondygnacje nadziemne	dwie kondygnacje nadziemne	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym
MINIMALNE POWIERZCHNIE DZIAŁEK	1000 m ² – wolnostojąca 600 m ² – bliźniacza	Zgodnie z przepisami odrębnymi	1000 m ²	1000 m ²	1500 m ²

TABELA 2

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW						
STREFA II						
PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE	RODZAJ ZABUDOWY					
	MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA (W TYM W RAMACH ZABUDOWY ZAGRODOWEJ)	MIESZKANIOWA WIELORODZINNA	USŁUG NIEUCIĄŻLIWYCH	REKREACYJNO-TURYSTYCZNA		PRODUKCYJNA, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW, USŁUG UCIAŹLIWYCH
				INDYWIDUALNA	USŁUG TURYSTYKI I	
MAKSYMALNY WSKAŹNIK POWIERZCHNI ZABUDOWY	30%	50%	40%	25%	30%	60%
MAKSYMALNY WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY	0,9	2,0	0,8	0,4	0,9	1,2
MINIMALNA POWIERZCHNIA BIOLOGICZNIE CZYNNA	60 %	40%	50 %	70%	50%	30 %
MAKSYMALNA LICZBA KONDYGNACJI BUDYNKÓW	dwie kondygnacje nadziemne	trzy kondygnacje nadziemne plus poddasze użytkowe	dwie kondygnacje nadziemne	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym	dwie kondygnacje nadziemne
MINIMALNE POWIERZCHNIE DZIAŁEK	1000 m ² – wolnostojąca 600 m ² – bliźniacza 300 m ² - szeregową	2000 m ²	1000 m ²	800 m ²	1500 m ²	2000 m ²

TABELA 3

PODSTAWOWE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW				
STREFA III				
PARAMETRY I WSKAŹNIKI URBANISTYCZNE	RODZAJ ZABUDOWY			
	MIESZKANIOWA JEDNORODZINNA	ZAGRODOWA	USŁUG NIEUCIĄŻLIWYCH	PRODUKCYJNA, SKŁADÓW, MAGAZYNÓW, USŁUG UCIAŹLIWYCH
MAKSYMALNY WSKAŹNIK POWIERZCHNI ZABUDOWY	30%	40%	40%	70%
MAKSYMALNY WSKAŹNIK INTENSYWNOŚCI ZABUDOWY	0,6	0,8	0,8	1,4

MINIMALNA POWIERZCHNIA BIOLOGICZNIE CZYNNA	60 %	50 %	50 %	20 %
MAKSYMALNA LICZBA KONDYGNACJI BUDYNKÓW	dwie kondygnacje nadziemne, z drugą w poddaszu użytkowym	dwie kondygnacje nadziemne w odniesieniu do zabudowy mieszkaniowej, pozostałe budynki - w nawiązaniu do regionalnych cech zabudowy siedliska rolniczego	dwie kondygnacje nadziemne	dwie kondygnacje nadziemne
MINIMALNE POWIERZCHNIE DZIAŁEK	1000 m ² – wolnostojąca 600 m ² – bliźniacza	Zgodnie z przepisami odrębnymi	1000 m ²	2000 m ²

W przypadku realizacji w planach miejscowych funkcji o charakterze mieszanym, takich jak: mieszkaniowo-usługowa, przemysłowo-usługowa, podstawowe parametry i wskaźniki urbanistyczne należy wyliczyć jako ich średnią arytmetyczną.

W przypadku realizacji zabudowy, dla której studium nie określa wartości parametrów i wskaźników urbanistycznych, należy ustalić je indywidualnie w planie miejscowym, w nawiązaniu do zabudowy sąsiedniej.

W odniesieniu do istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej zlokalizowanej poza strefą II, którą stanowią najczęściej obiekty popegeerowskie, dopuszcza się przeprowadzenie robot budowlanych w jej ramach, przy zachowaniu obecnych wskaźników zabudowy i zagospodarowania. Nie przewiduje się budowy nowych budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w granicach stref I i III.

2.3. TERENY PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM I ZAKAZOM ZABUDOWY

W studium określa się tereny podlegające ograniczeniom i zakazom zabudowy, wynikającym z przepisów odrębnych oraz uwarunkowań środowiskowych, przyrodniczych, kulturowych, lokalizacji inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i komunikacji. Są to:

- obszary objęte ochroną przyrody, o których mowa w przepisach ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.,
- tereny udokumentowanych złóż kopalin, zgodnie przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- tereny zagrożone niebezpieczeństwem wystąpienia powodzi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne,
- tereny narażone na osuwanie się mas ziemnych,
- obszary w sąsiedztwie cmentarzy, które powinny zostać wolne od zabudowy mieszkaniowej lub związanej z obrotem artykułami spożywczymi w odległościach określonych przepisami odrębnymi,
- obszary lokalizacji sieci oraz urządzeń infrastruktury technicznej oraz ich najbliższe otoczenie, m.in.:
 - projektowanych i istniejących linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia, dla których należy zachować strefy ochrony funkcyjnej, wynikające z przepisów odrębnych, norm i zasad branżowych,

- sieci gazowych, dla których zgodnie z przepisami odrębnymi, obowiązują strefy kontrolowane, w których zakazana jest lokalizacja obiektów budowlanych i zieleni wysokiej oraz podejmowania działań mogących spowodować uszkodzenie gazociągu podczas jego pracy,
 - ujęć wód podziemnych z ustanowionymi strefami ochronnymi, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- tereny w sąsiedztwie dróg, w obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu i wibracji.

Wszelkie projektowane stałe oraz tymczasowe obiekty o wysokości równej i wyższej od 50 m n.p.t., przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, podlegają zgłoszeniu do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

3. OBSZARY I OBIEKTY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

3.1. OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Na terenie gminy Dąbrówno występują następujące prawne formy ochrony przyrody: park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, użytek ekologiczny oraz pomniki przyrody.

Park krajobrazowy

Na terenie gminy Dąbrówno znajduje się **Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich** wraz z otuliną, dla którego obowiązuje Uchwała Nr XXXIX/838/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich.

Park obejmuje swoim zasięgiem najwyższą - zachodnią część mezoregionu Garbu Lubawskiego, zwaną masywem Góry Dylewskiej. Obszar Parku usytuowany jest powyżej rzędnej 165 m n.p.m., osiągając w najwyższym wzniesieniu - Górze Dylewskiej 312,2 m n.p.m. Północny odcinek Wzgórz składa się z licznych, izolowanych pagórków o wysokościach względnych 40-50 m, oddzielonych od siebie wąskimi obniżeniami o charakterze pseudodolin. W niektórych z nich znajdują się niewielkie jeziora. Obszar Parku jest jedynym w województwie regionem o tak dynamicznej konfiguracji terenu posiadającym równocześnie cechy węzła hydrograficznego. Cieki wodne biorą tu swój początek i łączą się z położonymi śródleśnie oczkami wodnymi, które wypełniają dna bezodpływowych zagłębień. Rzeki, które mają tu swoje źródła to m.in.: Dylewka, Poburzanka, Gizela, Sandela, Struga, Mała Wkra. Następstwem bogatej rzeźby terenu jest znaczna różnorodność szaty roślinnej. Rejon ten stanowi zbiór mniejszych i większych kompleksów leśnych otoczonych terenami użytkowanymi rolniczo.

Ekosystemy leśne i zaroślowe należą do najważniejszych zbiorowisk roślinnych Parku. Ponad 50% jego powierzchni pokryte jest lasami. Dominują tu głównie lasy liściaste, tj. łągi, olsy, grądy i buczyny (buczyna pomorska i kwaśna) oraz bory mieszane. Na terenie Parku stwierdzono występowanie 750 gatunków roślin naczyniowych, co stanowi 1/3 flory roślin naczyniowych całej Polski. Oprócz tego oznaczono 92 gatunki mszaków oraz ok. 300 gatunków porostów. Wśród roślin naczyniowych są obecne gatunki górskie i podgórskie, które zasiedlają zbocza i dna parowów. Stwierdzono również występowanie 37 roślin podlegających ochronie gatunkowej. Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich stanowi również cenny obszar dla rodzimej fauny.

Powierzchnia całkowita Parku wynosi 7169,76 ha. Dookoła Parku funkcjonuje otulina o powierzchni 14 664,22 ha

W Parku Krajobrazowym wprowadzone zostały następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 9) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 10) organizowania rajdów motorowych i samochodowych.
- 11) Ponadto w Parku zakazane jest niszczenie i uszkodzanie obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym wskazanych w planie ochrony dla Parku.

Zakazy nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych;
- 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zakaz, o którym mowa w pkt 1, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę i krajobraz parku krajobrazowego.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3:

- 1) nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia, należących do gatunków obcych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 2f ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody;
- 2) nie dotyczy terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących:
 - a) w dacie orzekania w przedmiocie wydania: decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji o pozwoleniu na budowę, a także innych decyzji - jeżeli są one wymagane dla realizacji danego przedsięwzięcia na podstawie przepisów powszechnie obowiązującego prawa,
 - b) w dacie realizacji przedsięwzięcia - jeżeli dla danego przedsięwzięcia przepisy powszechnie obowiązującego prawa nie przewidują obowiązku uzyskania decyzji, o których mowa w lit. a;
- 3) nie ma zastosowania do zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 4) nie dotyczy realizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, którą wydano po uzgodnieniu z właściwym organem ochrony przyrody.

Ustalono zostały następujące szczególne cele ochrony Parku dotyczące ochrony:

- 1) wartości przyrodniczych:
 - a) kształtowanie mozaiki krajobrazu rolniczego z licznymi zakrzaczeniami, zadrzewieniami i zabagnieniami,
 - b) zachowanie pozostałości dużych kompleksów leśnych, bogactwa szaty roślinnej obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych;
- 2) wartości historycznych i kulturowych:
 - a) zachowanie swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
 - b) zachowanie tradycyjnej funkcji wsi;
- 3) walorów krajobrazowych:
 - a) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego.

Obszary chronionego krajobrazu:

Obszary chronionego krajobrazu na terenie gminy Dąbrówno:

- **Dąbrówieński Obszar Chronionego Krajobrazu**, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 143 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 178, poz. 2625),
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno**, dla którego obowiązuje Rozporządzenie Nr 106 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2008 r. Nr 176, poz. 2574),
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich**, dla którego obowiązuje Uchwała Nr III/53/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. poz. 824).

Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 143 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 listopada 2008 r. oraz z Rozporządzeniem Nr 106 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r., w granicach odpowiednio Dąbrówieńskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Obszaru Chronionego Krajobrazu Jeziora Mielno obowiązują zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.);
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztermowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;

- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakazy nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 3) realizacji inwestycji celu publicznego.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą wymagać sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w rozumieniu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, z późn. zm.) po uzgodnieniu z wojewodą;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które służą racjonalnej gospodarce leśnej, rolnej, łowieckiej lub rybackiej w celu poprawy stanu środowiska, po uzgodnieniu z wojewodą

Zakazy, o których mowa w pkt 4 i 5, nie dotyczą:

- 1) złóż kopalin udokumentowanych przez Skarb Państwa do dnia wejścia w życie rozporządzenia, których dokumentacje zostały zatwierdzone lub przyjęte przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) złóż kopalin udokumentowanych na potrzeby lokalne o powierzchni do 2 ha i wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³/rok na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia wejścia w życie rozporządzenia po uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody na etapie wydawania koncesji na wydobywanie kopalin,

Zakazy, o których mowa w pkt 8, nie dotyczą

- 1) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (lub w równorzędnych dokumentach planistycznych) oraz uzupełnień zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów zgodnie z linią występującą na działkach przyległych;

- 2) siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegu,
- 3) wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych – w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani, po uzgodnieniu z wojewodą,
- 4) ustaleń obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz sporządzonych projektów planów w stosunku do których zawiadomiono o terminie wyłożenia tych planów do publicznego wglądu, ale postępowanie nie zostało zakończone przed dniem wejścia w życie rozporządzenia.

Zgodnie z Uchwałą nr III/53/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2018 r., w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich obowiązują zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;

- 8) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
- a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zakazy nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 3) realizacji inwestycji celu publicznego;
- 4) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2, nie dotyczy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których regionalny dyrektor ochrony środowiska stwierdził brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy usunięcia drzewa lub krzewu w obrębie zadrzewienia, należących do gatunków obcych, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 120 ust. 2f ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3:

- 1) nie dotyczy terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących:
 - a) w dacie orzekania w przedmiocie wydania: decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzji o pozwoleniu na budowę, a także innych decyzji - jeżeli są one wymagane dla realizacji danego przedsięwzięcia na podstawie przepisów powszechnie obowiązującego prawa,
 - b) w dacie realizacji przedsięwzięcia - jeżeli dla danego przedsięwzięcia przepisy powszechnie obowiązującego prawa nie przewidują obowiązku uzyskania decyzji, o których mowa w lit. a;

- 2) nie ma zastosowania do zmian obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w zakresie terenów przeznaczonych w tych planach pod zabudowę;
- 3) nie dotyczy realizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, którą wydano po uzgodnieniu z właściwym organem ochrony przyrody.

Zakazy, o których mowa w pkt 4 i 5, nie dotyczą:

- 1) złóż kopalin udokumentowanych przez Skarb Państwa do dnia 2 grudnia 2008 r., tj. dnia wejścia w życie Rozporządzenia Nr 113 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2581), których dokumentacje zostały zatwierdzone lub przyjęte przez właściwy organ administracji geologicznej;
- 2) złóż kopalin udokumentowanych na potrzeby lokalne o powierzchni do 2 ha i wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³/rok na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie, udzielonych do dnia 2 grudnia 2008 r., tj. dnia wejścia w życie Rozporządzenia Nr 113 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2581)
- 3) terenów działek ewidencyjnych: Nr 66/11 o powierzchni 20,99 ha, Nr 66/12 o powierzchni 6,00 ha, obręb Rudno, gmina Ostróda,
- 4) terenów działek ewidencyjnych: Nr 220 o powierzchni 5,72 ha, Nr 221 o powierzchni 2,87 ha, obręb Tułodziad, gmina Dąbrówno,
- 5) terenów działek ewidencyjnych: Nr 112/43 o powierzchni 26,26 ha, Nr 112/45 o powierzchni 45,07 ha, obręb Szczepankowo, gmina Grunwald.

Zakaz, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy:

- 1) innych niż rzeki cieków naturalnych w rozumieniu art. 16 pkt 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne;
- 2) terenów rekreacji w formie bulwarów, parków, terenów zieleni wraz z infrastrukturą techniczną i obiektami małej architektury położonych w granicach administracyjnych miast;
- 3) obszarów zwartej zabudowy miast i wsi w granicach określonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku obszarów, dla których obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które uchwalono przed dniem 2 grudnia 2008 r., tj. przed dniem wejścia w życie Rozporządzenia Nr 113 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2581) i w którym nie określono granic zwartej zabudowy miasta lub wsi, również obszarów wskazanych w obowiązującym studium jako tereny zabudowane;

- 4) uzupełnień zabudowy pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegów zgodnie z linią występującą na działkach przyległych,
- 5) siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełnienia istniejącej zabudowy zagrodowej o obiekty służące do prowadzenia gospodarstwa rolnego, w tym obiekty służące agroturystyce, pod warunkiem nie zmniejszania dotychczasowej odległości zabudowy od brzegów wód;
- 6) obiektów budowlanych niezbędnych do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani na wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenach dostępu do wód publicznych oraz realizacji infrastruktury technicznej na potrzeby tych terenów;
- 7) ścieżek rowerowych, ciągów pieszych oraz związanych z nimi: infrastruktury technicznej i obiektów małej architektury służących utrzymaniu porządku;
- 8) ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących:
 - a) w dniu wejścia w życie uchwały, lub
 - b) w dniu 2 grudnia 2008 r., tj. w dniu wejścia w życie Rozporządzenia Nr 113 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2581)
- 9) realizacji inwestycji na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, którą wydano po uzgodnieniu z właściwym organem ochrony przyrody i która stała się ostateczna przed dniem 2 grudnia 2008 r., tj. przed dniem wejścia w życie Rozporządzenia Nr 113 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 3 listopada 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. Nr 176, poz. 2581).

Niniejszy dokument studium wskazuje granice obszarów zwartej zabudowy miast i wsi, o których mowa w ww. rozporządzeniach wojewody i uchwałach sejmików województwa w zakresie odstępstw od zakazów lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych. Obszary zwartej zabudowy zostały wprowadzone na załączniku graficznym studium nr 2A – kierunki rozwoju.

Obszary Natura 2000 na terenie gminy Dąbrówno:

- Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Dylewskie Wzgórze (kod obszaru PLH280043), utworzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12.01.2022r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 294)
- Specjalny obszar ochrony siedlisk Ostoja Welska (kod obszaru PLH280014), utworzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12.01.2022r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 371)

SOOS Ostoja Dylewskie Wzgórza – obszar wyznaczony został w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Przedmiotem ochrony na obszarze są:

- siedliska przyrodnicze – Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum), Żyzne buczyny (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion), Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum), Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae) i olsy źródłiskowe,
- gatunki zwierząt inne niż ptaki – koza (Cobitis taenia), minóg rzeczny (Lampetra fluviatilis).

Ostoja zajmuje centralną część mezoregionu Garb Lubawski, który cechuje się małą jeziornością, bogatą siecią rzeczek i strumyków oraz mozaikowym układem rozproszonych kompleksów leśnych. Budowa morfologiczna Wzgórz Dylewskich jest wynikiem akumulacyjnej i erozyjnej działalności lądolodu skandynawskiego i jego wód roztopowych. Ostoja obejmuje najwartościowsze pod względem przyrodniczym uroczyska Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich z dominacją nieprzekształconych lasów liściastych, głównie z udziałem buka zwyczajnego. Do głównych walorów tego obszaru należy obecność 11 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, zajmujących około 50 proc. powierzchni obszaru oraz 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej.

SOOS Ostoja Welska – obszar wyznaczony został w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych, populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tych gatunków.

Przedmiotem ochrony na obszarze są:

- siedliska przyrodnicze – Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (Charactera spp.), Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion, Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (Ranunculion fluitantis), Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion), Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris), Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea), Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), Bory i lasy bagienne

(*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne, Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe.

- gatunki roślin - leniec bezpodkwiatkowy (*Thesium ebracteatum*), lipiennik Loesela (*Liparis loeselii*), sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus*), skalnica torfowiskowa (*Saxifraga hirculus*)

- gatunki zwierząt inne niż ptaki - czerwonończyk nieparek (*Lycaena dispar*), głowacz białołętwy (*Cottus gobio*), koza (*Cobitis taenia*), kumak nizinny (*Bombina bombina*), minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*), piskorz (*Misgurnus fossilis*), różanka (*Rhodeus sericeus amarus*), wydra (*Lutra lutra*), zalotka większa (*Leucorrhinia pectoralis*).

Obszar położony na rozległym sandrze Równiny Urszulewskiej i urozmaicony rynnami subglacjalnymi z jeziorami i zabagnieniami. W ostoi znajdują się liczne tereny podmokłe związane z Doliną Welu (koło Grzybin i Kopaniarzy), rynnami jeziornymi (Zompy Jeglijskie, Łąki Koszelewskie) oraz obniżeniami bezodpływowymi (Bagno Koziana i Bagna Jelńskie). Dwa ostatnie obiekty to duże powierzchniowo kwaśne torfowiska. W ostoi znajdują się obszary leśne zajmujące 40 proc. powierzchni. Do głównych walorów tego obszaru należy obecność 14 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. W ostoi występują gatunki roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Ostoja Welska jest ważnym obszarem występowania zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. Zanotowano tu 40 gatunków roślin i 20 gatunków zwierząt z czerwonych list gatunków zagrożonych.

Podstawowym celem ochrony jest zachowanie torfowisk i związanych z nimi gatunków roślin.

Zasady ochrony obszarów Natura 2000:

Dla obszarów Natura 2000 zakazuje się, zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody, podejmowania działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć, które mogłyby wpływać negatywnie na integralność obszaru lub na siedliska przyrodnicze oraz poszczególne gatunki roślin i zwierząt wymienione w załączniku nr I i II Dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory oraz w Załączniku nr I Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Dla obszarów natura 2000 występujących na terenie gminy Dąbrówno nie ustanowiono do tej pory planów zadań ochronnych. Niemniej jednak trwają prace nad ich opracowaniem. Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 ustanowione zostaną zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Pomniki przyrody na terenie gminy Dąbrówno:

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej lub nieożywionej, odznaczające się indywidualnymi cechami, o wartości szczególnej z różnych względów.

Na terenie gminy Dąbrówno zewidencjonowano 5 pomników przyrody, które przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 7

<i>Lp.</i>	<i>Data ustanowienia</i>	<i>Lokalizacja</i>	<i>Typ pomnika</i>	<i>Rodzaj tworu</i>	<i>Gatunek drzewa</i>	<i>Wysokość (m)</i>	<i>Pierśnica (cm)</i>	<i>Opis pomnika</i>
1	30.09.1964	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 185 (1965), obecnie 185d	wieloobiektowy	głaz narzutowy	-	-	-	grupa 2 granitów
2	01.01.1977	północno-zachodni skraj parku; Nadleśnictwo Olsztynek	jednoobiektowy	drzewo	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsio	3 0m	150 cm obwód: 471 cm	3 gałęzie złamane, 3 suche gałęzie
3	30.03.1989	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 172 g (1989 r.) obecnie 172 a	jednoobiektowy	drzewo	Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica	8 m	121 cm; obwód: 380 cm	ułamany główny konar; suchy pień wysokości 8 m
4	30.03.1989	Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 186 (1989), obecnie 186f	jednoobiektowy	drzewo	Jesion wyniosły - Fraxinus excelsio	32 m	129 cm; obwód: 405 cm	-
5	11.01.2002	Park Kraj. Wzgórz Dylewskich; Nadleśnictwo Olsztynek, Leśnictwo Napromek, oddz. 179 k, obecnie 179j	jednoobiektowy	głaz narzutowy	-	-	-	głazy narzutowe - głazowisko liczące około 150 sztuk

Źródło: opracowanie na podstawie portalu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska <http://crfop.gdos.gov.pl/>

W celu ochrony pomników przyrody wprowadza się zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających, rzeźbę terenu, uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych.

Użytek ekologiczny na terenie gminy Dąbrówno:

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania

Użytek ekologiczny „Brzeźno Mazurskie”, powołany został w 1997 r. Obejmuje łąki i bagna wraz z jeziorem Brzeźno na powierzchni 19,12 ha i jest ostoją rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych. Dla użytku ekologicznego obowiązuje Rozporządzenie Nr 46 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego.

Na obszarze użytku ekologicznego, zgodnie z rozporządzeniem, zabrania się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- 10) umieszczania tablic reklamowych.

W otulinie Parku Krajobrazowego Wzgórz Dylewskich projektuje się ponadto utworzenie dwóch użytków ekologicznych na podmokłych łąkach i łożowiskach w pobliżu Elgnowa. Celem ich utworzenia jest mała retencja oraz ochrona ostoi zwierzyny. Na terenie użytków ekologicznych także obowiązuje szereg zakazów, w tym zakaz zmiany sposobu użytkowania.

3.2. OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Udział wód powierzchniowych (jezior i cieków) w ogólnej powierzchni gminy Dąbrówno wynosi ok. 6%. O takiej zasobności gminy w wody powierzchniowe decydują przede wszystkim

występujące na jej obszarze zbiorniki wodne. Pod względem hydrograficznym rzeki występujące na terenie gminy należą do zlewni rzeki Wkry. Tylko wschodni fragment gminy należy do innych dorzeczy - część północna tego fragmentu odwadniana jest źródłisko i górny bieg Marózki (dorzecze Pregoły), a część południowa przez rzekę Szkotówka (dorzecze Wkry).

Na terenie gminy Dąbrówno występuje kilka naturalnych zbiorników wodnych - jezior, które pełnią zarówno funkcje rekreacyjne jak i gospodarcze (zbiorniki hodowlane) zasilane głównie wodami powierzchniowymi.

Na obszarze gminy znajduje się 10 jezior o łącznej powierzchni ponad 914 ha, co stanowi 5,5 % ogólnej powierzchni gminy. Wszystkie jeziora, za wyjątkiem jeziora Dąbrowa, położone są w obszarach chronionego krajobrazu.

Zdecydowana większość jezior jest pochodzenia polodowcowego, głównie typu rynnowego. Najczęściej są one długie i wąskie o stromych brzegach, znacznych głębokościach i zróżnicowanym dnie. Często porośnięte roślinnością zanurzoną typu trzcina, pałka wąskolistna, moczarka, rdest, rogatek. Dominujące gatunki ryb to: węgorz, sielawa, lin, okoń, leszcz, szczupak.

W celu zapewnienia ochrony zbiorników wodnych posiadających walory przyrodnicze i wypoczynkowe na terenie gminy Dąbrówno Rozporządzeniem Wojewody Olsztyńskiego Nr 45 z dnia 5 czerwca 1998 r. wprowadzono strefę ciszy na dwóch jeziorach: Dąbrowa Wielka i Dąbrowa Mała.

Zasady ochrony wód powierzchniowych na terenie gminy Dąbrówno:

- gospodarkę wodnościekową na terenach przeznaczonych pod lokalizację zabudowy należy realizować w formie równoległego uzbrajania w sieci wodociągowe i sieci kanalizacji sanitarnej,
- przeprowadzenie modernizacji urządzeń melioracji wodnych podstawowych oraz urządzeń melioracji szczegółowych,
- niedopuszczenie wprowadzania odpadów, ścieków i innych zanieczyszczeń do wszystkich typów urządzeń melioracji wodnej,
- zwiększanie ilości zbiorników małej retencji,
- ograniczenie ilości przestrzeni utwardzonych,
- propagowanie zwiększania powierzchni biologicznie czynnej terenów przeznaczonych pod zabudowę,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z produkcji rolniczej – propagowanie rolnictwa ekologicznego,
- wdrażanie technologii o ograniczonym lub umiarkowanym zużyciu wody,
- realizacja przebudowy urządzeń wodnych oraz odprowadzania oczyszczonych ścieków deszczowych lub komunalnych do wód powierzchniowych zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.3. OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH

Na terenie gminy Dąbrówno na głębokościach 1,1-1,5 km można się spodziewać występowania wód mineralnych o znaczeniu leczniczym, należących do grupy wód pospolitych. Są to najprawdopodobniej wody chlorkowo-sodowe, nadające się wyłącznie do kąpieeli wymagające podgrzania lub rozcieńczania. Ewentualne ich pozyskiwanie wymagałoby przeprowadzenia badań. Na terenie gminy Dąbrówno dotychczas nie odkryto wód geotermalnych.

Obszar gminy Dąbrówno położony jest w obrębie Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 39 i 49. Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej Monitoringu Jakości Wód Podziemnych stan chemiczny i ilościowy obu zbiorników jest dobry.

Wody podziemne w porównaniu z wodami powierzchniowymi ulegają przeobrażeniom antropogenicznym w niewielkim stopniu. Do głównych czynników wpływających na pogorszenie stanu wód podziemnych należy eutrofizacja powierzchniowych warstw litosfery, związana z nadmiernym nawożeniem i intensyfikacją gospodarki rolnej. Spływające związki azotu (amonowego, azotynowego) przenikają zwłaszcza do płycej położonych zasobów wód podziemnych powodując ich degradację.

Główne oddziaływania antropogeniczne mające znaczący wpływ na jakość wód stanowią punktowe źródła zanieczyszczeń, rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń oraz zmiany hydromorfologiczne. Punktowe źródła zanieczyszczeń to głównie zrzuty ścieków bytowych, pochodzących z gospodarki komunalnej i przemysłu (oczyszczalnie ścieków).

Zanieczyszczenia obszarowe, które docierają do wód, to substancje, które wraz z wodami opadowymi spływają z danego obszaru. Pochodzą one z gruntów ornych, użytków zielonych, obszarów leśnych, miejsc nielegalnego składowania odpadów.

Dla poprawy obecnej jakości wód podziemnych oraz zachowania ich zasobów należy podjąć działania polegające na:

- właściwym zagospodarowaniu stref ochronnych ujęć komunalnych, a szczególnie ujęć o małej izolacji,
- eliminacji zrzutów nieoczyszczonych lub niewystarczająco oczyszczonych ścieków do wód otwartych,
- ograniczeniu wykorzystania wód podziemnych do celów innych niż zaopatrzenie ludności w wodę pitną oraz stosowanie do celów technologicznych w przemyśle spożywczym,
- rozbudowie i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w celu ograniczenia strat wody oraz zapobiegania przedostawania się ścieków do wód,
- zwiększeniu skuteczności ochrony zasobów wód podziemnych przed ilościową i jakościową degradacją na skutek nadmiernego eksploatowania, przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi w szczególności z terenów zurbanizowanych,

- ochronie wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych – prowadzenie rolnictwa zrównoważonego (np. poprzez stosowanie odpowiednich dawek nawozowych),
- podejmowaniu wspólnych działań z gminami sąsiednimi w celu usprawnienia i unowocześnienia gospodarki wodno-ściekowej.

3.4. OCHRONA POWIETRZA

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza jest spalanie paliwa stałego (węgiel, miał koksowy, koks) oraz spalanie odpadów w piecach w gospodarstwach domowych.

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania.

Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa, podmioty gospodarcze spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. W przypadku gminy Dąbrówno są to drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Gmina Dąbrówno zlokalizowana jest w obrębie strefy warmińsko-mazurskiej. Strefy zostały stworzone na terenie całej Polski w celu monitorowania jakości powietrza. Roczna ocena jakości powietrza pozwala uzyskać informacje na temat stężeń: dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenu węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, pyłu zawieszonego PM₁₀, benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu i ozonu. Uzyskane informacje umożliwiają sklasyfikowanie strefy.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego należy podejmować działania mające na celu:

- tworzenie pasów zieleni, szczególnie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w miejscach szczególnie narażonych na kumulowanie zanieczyszczeń m.in. przy terenach przemysłowych,
- dążenie do zmniejszania obciążenia środowiska poprzez ograniczenie emisji pyłów i gazów między innymi poprzez preferowanie ograniczania użycia paliw wysokoemisyjnych, a także propagowanie stosowania odnawialnych źródeł energii,
- dążenie do wprowadzania technologii bezodpadowych i energooszczędnych, instalowanie w zakładach przemysłowych urządzeń odpylających,

- lokalizowanie zakładów uciążliwych ze względu na poziom hałasu poza terenami zabudowanymi,
- wspieranie transportu przyjaznego dla środowiska.
- wprowadzanie odnawialnych źródeł energii,
- nakładanie obowiązku ograniczania hałasu przemysłowego środkami technicznymi,
- propagowanie działań proekologicznych wśród mieszkańców gminy - informowanie mieszkańców o obowiązujących przepisach, promowanie stosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz ciepła sieciowego, promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, promowanie oszczędności energii, poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii zarówno elektrycznej, jak i ciepłej, przekazywanie informacji o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie oraz wskazówek dotyczących preferowanych sposobów zachowania ograniczających narażenie na złą jakość powietrza.

3.5. OCHRONA PRZED HAŁASEM

Najbardziej znaczącym źródłem na obszarze gminy Dąbrówno jest hałas komunikacyjny głównie generowany przez drogi wojewódzkie. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura ruchu (w tym udział pojazdów ciężkich), stan techniczny pojazdów, rodzaj i jakość nawierzchni, organizacja ruchu, charakter zabudowy terenów przyległych do ulic.

Najważniejsze zadania realizowane w ostatnich latach na terenie gminy w zakresie ochrony przed hałasem dotyczyły bieżącej modernizacji, przebudowy i remontów nawierzchni dróg.

Hałas przemysłowy – w stosunku do skali negatywnego oddziaływania, jaki powoduje hałas drogowy, istniejące nieliczne źródła hałasu przemysłowego, związanego ze świadczonymi usługami nie mają większego znaczenia, chociaż lokalnie mogą być uciążliwe. Źródłami hałasu przemysłowego mogą być urządzenia stacjonarne oraz ręczne, sieci i urządzenia energetyczne, urządzenia wentylacyjne i klimatyzacyjne, a także obiekty działalności gastronomiczno-rozrywkowej. Na terenie gminy Dąbrówno nie istnieją duże zakłady przemysłowe.

W zakresie ochrony przed hałasem należy podejmować działania mające na celu:

- kontynuację poprawy stanu dróg,
- stosowanie cichych nawierzchni jezdni, wymianę okien na dźwiękoszczelne, a także budowę ekranów przeciwhałasowych,
- edukację ekologiczną dotyczącą korzystania z alternatywnych środków transportu,
- zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy powierzchnią terenów zabudowanych i terenów otwartych, właściwą lokalizację obiektów uciążliwych.

3.6. OCHRONA GRUNTÓW

Pokrywą glebową gminy tworzą przede wszystkim utwory lodowcowe tj. gliny, piaski i glazowiska oraz wodno-lodowcowe piaski, żwiry, pyły i ropy. Kompleksy gleb brunatnych występują sporadycznie, koncentrując się w pobliżu Brzeźna Mazurskiego i na północ od jeziora Dąbrowa Mała. Wśród utworów piaszczystych dominują piaski zwałowe i przesortowane piaski akumulacji wodno-lodowcowej, w postaci piasków luźnych i słabo gliniastych. W gminie piaski te występują najliczniej, natomiast pyły tylko sporadycznie.

Torfy występują w rozproszonych kompleksach, głównie w pobliżu Starego Miasta, Fiugajek, Samina i Ostrowitego.

Gleby o niskiej przydatności rolniczej występują w rejonie rynien jezior Dąbrowskich, na pozostałym obszarze gminy przeważają gleby średnio urodzajne (IV klasy bonitacyjnej) z dużym kompleksem gleb urodzajnych (IVa i III klasy bonitacyjnej) w rejonie Elgnowa. Gleby słabo urodzajne, głównie V i VI klasy bonitacyjnej dominują w południowym pasie przylegającym do jezior oraz w okolicy Gardyn.

Na terenie gminy Dąbrówno nie ma zlokalizowanego punktu monitoringu chemizmu gleb ornych.

Z uwagi na fakt, iż część gminy Dąbrówno to tereny uprawne, wpływ na powierzchnię terenu oraz środowisko glebowe ma rolnictwo, które powoduje zasadnicze zmiany w środowisku naturalnym. Najbardziej istotne zagrożenia związane z rolniczym użytkowaniem gruntów to:

- niszczenie mechaniczne roślinności oczek i mokradeł śródpolnych, zwłaszcza pozbawionych zarośli i zadrzewień przywodnych podczas prac polowych, niszczenie chemiczne poprzez stosowanie środków ochrony roślin i nadmierny spływ biogenów z pól,
- stosowanie na całej powierzchni upraw polowych środków ochrony roślin, powodujących ubożenie i zanikanie roślinności segetalnej,
- intensywne zagospodarowanie użytków zielonych z oraniem, „meliorowaniem”, nawożeniem, obsiewem szlachetnymi gatunkami traw, stosowaniem środków ochrony roślin powodujące drastyczne ubożenie bogactwa florystycznego łąk.

Kolejnym zagrożeniem jest fizyczna degradacja gleb, poprzez erozję wodną i eoliczną. Nasilenie naturalnych procesów erozyjnych spowodowane jest zmianą stosunków wodnych, mechanizacją rolnictwa, niewłaściwym wypasem bydła oraz likwidacją murków, miedz i zadrzewień śródpolnych.

W zakresie ochrony gruntów należy podejmować działania mające na celu:

- dostosowanie produkcji rolniczej do warunków środowiska, zasobności i produktywności gleb,
- ograniczenie nadmiernego nawożenia gleb,
- przeciwdziałanie procesom obniżania się wód gruntowych,

- przeciwdziałanie degradacji gleb związanych z procesami erozyjnymi i denudacyjnymi,
- likwidację dzikich składowisk śmieci na terenie gminy,
- segregację i selektywną zbiórkę odpadów,
- rekultywację gruntów zdegradowanych i ochronę przed degradacją,
- kontrolę i monitoring systemu zagospodarowania chemikaliów,
- prowadzenie obserwacji zmian chemizmu gleb, a w szczególności koncentracji metali ciężkich w glebach użytkowanych rolniczo,
- ograniczenie przeznaczania gleb o wysokich klasach bonitacyjnych na cele nierolnicze,
- poprawianie wartości użytkowej gleb oraz zapobieganie obniżaniu ich produktywności przez stosowanie odpowiednich zabiegów technicznych i agrotechnicznych.

4. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W świetle art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym sprawy ochrony zabytków i opieki nad zabytkami należą do zadań własnych gminy. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględnia się, w szczególności ochronę zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomości, znajdujących się w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad zabytkami wynikają z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity, Dz.U. z 2022 r., poz. 840).

Zgodnie z art. 4. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków,
- 2) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa,
- 3) uznanie za pomnik historii,
- 4) utworzenie parku kulturowego,
- 5) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

4.1. OBSZARY I OBIEKTY ZABYTKOWE OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ

Ochronie prawnej na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podlegają obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków, a także zabytki ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Zabytki kultury materialnej na obszarze gminy są głównie znaczenia lokalnego. Stanowią je stanowiska archeologiczne, folwarki, dwory, obiekty sakralne, domy mieszkalne i zagrody, obiekty przemysłowe i użyteczności publicznej oraz budownictwo obronne. Na terenie gminy znajdują się również parki podworskie oraz cmentarze, choć stan ogromnej większości z nich jest zły lub bardzo zły.

Stan zachowania pozostałych elementów środowiska kulturowego również generalnie nie jest dobry; typowe jest ogólne zaniedbanie dotyczące układów przestrzennych (wsi, zabudowy, zagród) jak i pojedynczych obiektów, budynków. W dość dobrym stanie zachowały się kapliczki i inne obiekty małej architektury, utrzymywane dzięki regularnym pracom mieszkańców.

Wysokimi walorami historycznymi charakteryzuje się na terenie gminy architektura sakralna: kościoły w Dąbrównie, Leszczu, Marwałdzie, Gardynach, kapliczki w Saminie i Dąbrównie oraz obronna - mury obronne i baszta w Dąbrównie.

Stosunkowo dobry stan zachowania układów ruralistycznych - układ zabudowy i zagród, znaczny udział tradycyjnej zabudowy, niewielkie przekształcenia charakteryzuje wsie: Elgnowo, Brzeźno Mazurskie, Łogdowo, i w nieco mniejszym stopniu : Fiugajki, Płachawy, Marwałd, Osiekowo, Tułodziad. Znaczne zakłócenie dawnego układu przestrzennego wsi, udział współczesnej zabudowy (bloki mieszkalne, zabudowa gospodarcza i produkcyjna), zmieniającej dawny charakter miejscowości typowe jest dla Leszcza, Dąbrówna, Lewałdu Wielkiego, Samina, Saminka, Wądzynia, Wierzbicy.

Sieć osadnicza na terenie gminy Dąbrówno ukształtowała się w średniowieczu, głównie w postaci majątków / wsi rycerskich - później dużej własności szlacheckiej z nielicznymi wsiami chłopskimi. Zdecydowana większość jednostek osadniczych to lokacje średniowieczne, jedynie nieliczne pochodzą z XIX wieku, kiedy nastąpił gwałtowny rozwój folwarków. Wsie zakładane były zwykle na planie owalnicowym z typowym placem służącym jako pastwisko, gdzie mieścił się również staw, czasem kościół z cmentarzem. Na przestrzeni kolejnych wieków wsie przekształcone zostały w ulicówki lub wielodrożnice. Elementy struktury przestrzennej wsi obok kościoła, szkoły, cmentarza stanowiły również majątki i folwarki. Typowy układ majątku ziemskiego stanowił dwór / pałac bezpośrednio związany z podwórzem folwarcznym, park i na uboczu zabudowa gospodarcza, folwarku - dwór, zabudowa gospodarcza i park (niekoniecznie).

Parki w większości związane są z majątkami ziemskimi i folwarkami. Stan zachowania i utrzymania jest niedostateczny. Długoletni brak pielęgnacji i ochrony (wycinka, parcelacja itd.), spowodowały że przybrały one wygląd zadrzewionych i zakrzewionych enklaw, z nieczytelnymi i niejednokrotnie bezpowrotnie utraconymi elementami kompozycyjnymi obiektu. Podobnie cmentarze, dobry stan przetrwania i utrzymania charakteryzuje obiekty w Dąbrównie, Gardynach, Marwałdzie, Osiekowie. Znacznie słabszy jest w pozostałych. Dla większości cmentarzy

charakterystyczny jest udział starodrzewia, pod tym względem wyróżniają się Dąbrówno, Elgnowo, Osiekowo, Lewałd Wielki.

Dla sieci drogowej najważniejsze są aleje przydrożne; szczególnie dobrze zachowane na odcinkach: Tułodziad - Dylewo, Tułodziad - Marcinkowo, Marwałd - Dąbrówno, Tułodziad - Marwałd, Łogdowo - Osiekowo, Leszcz - Jankowice.

Zasób gminnej ewidencji zabytków jest na bieżąco kontrolowany i w razie konieczności aktualizowany. Postuluje się, aby aktualizacje przeprowadzane były w okresach dwuletnich, co pozwoli na dokładne monitorowanie stanu zabytków.

W poniższej tabeli zawarte zostały zabytki nieruchome znajdujące się na terenie gminy Dąbrówno, wpisane do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego.

Miejscowość, ulica, numer	Obiekt	Numer rejestrowy	Data wpisu do rejestru
Dąbrówno	Park zamkowy	A-1539	1984-04-13
Dąbrówno	Miejskie mury obronne wraz z basztą /obecnie dzwonnica/	a-469	1958-08-31
Dąbrówno	Układ urbanistyczny z pozostałościami murów i fos oraz pierzeją kamieniczek w rynku	A-25	1949-08-31
Dąbrówno	Zamek i park pałacowy	A-26	1949-08-31
Dąbrówno	Kościół metodystyczny z dzwonnica i przyległymi murami obronnymi (z wyposażeniem wnętrza: ołtarzem, plafonem, nagrobkami, lożą mas.)	a-22	1949-08-31
Dąbrówno	Kaplica grobowa	a-854	1968-03-28
Dąbrówno, Grunwaldzka 2	Dom	A-3992	1997-06-05
Dąbrówno, Grunwaldzka 6	Synagoga	A-3079	1991-01-28
Dąbrówno, Jeziorna 1	Dom	A-3991	1997-06-05
Dąbrówno, Kościszki 1	Dom	A-3783	1994-12-30
Dąbrówno, Kościszki 2	Dom	A-3780	1994-12-30
Dąbrówno, Kościszki 3	Dom	A-3781	1994-12-30
Dąbrówno, Kościszki 4	Dom	A-3782	1994-12-30
Dąbrówno, Ogrodowa 2	Dawny hotel "germania", ob. dom mieszkalno-usługowy	A-3990	1997-06-05
Dąbrówno, Ostródzka	Wieża ciśnień	A-3085	1991-02-01
Dąbrówno, Ostródzka	Kapliczka przydrożna	A-3467	1993-04-28
Dąbrówno, Ostródzka	Kapliczka przydrożna	A-3468	1993-04-28
Dąbrówno, Ostródzka 1	Budynek sądu /ob. Dom/	A-3989	1997-06-05
Dąbrówno, Ostródzka 6	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena i niepokalanego poczęcia NMP	A-4131	2000-01-17

Elgnowo	Park	A-1516	1984-04-13
Gardyny	Kościół św. Józefa wraz z cmentarzem przykościelnym	a-1037	1968-07-29
Leszcz	Kościół wraz z cmentarzem przykościelnym	a-953	1968-06-10
Marwałd	Kościół p.w. wniebowzięcia NMP wraz z cmentarzem przykościelnym	a-968	1968-06-12
Samin	Park	A-1270	1978-12-28
Samin	Kapliczka przydrożna	A-3469	1993-04-28
Wierzbica	Park dworski	a-1518	1984-01-13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://www.wuoz.olsztyn.pl/>

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem krajobrazu kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach terenów gminy Dąbrówno. Obszar gminy Dąbrówno nie posiada pełnego rozpoznania archeologicznego.

Wśród zabytków archeologicznych ujętych w rejestrze zabytków województwa warmińsko-mazurskiego, na terenie gminy Dąbrówno znajdują się:

Miejscowość	Obiekt	Działka	Numer rejestru	Obszar AZP	Stanowisko w miejscowości	Data wpisu do rejestru
Dąbrówno	Nawarstwienia kulturowe Starego Miasta		c-183	31-57/1	st. I	1993-05-26
Gardyny	Teren przylegający do grodziska Gardyny	48, 49, 50	c-030	31-58/46	st. II	1950-07-05
Gardyny	Zamczysko	25, 26, 27, 47	c-018	31-58/46	st. I	1949-06-11
Leszcz	Grodzisko cyplowe, wieloczołowe	119/1	c-199	31-57/6	st. I	1995-12-28
Stare Miasto	Grodzisko wyżynne, dwuczołowe	7/3	c-075	31-57	st. I	1969-11-29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://www.wuoz.olsztyn.pl/>

Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze.

Zabytkowe cmentarze

Na terenie gminy zlokalizowano szereg zabytkowych cmentarzy katolickich i ewangelickich. Większość z nich założono w XIX i na początku XX wieku. Ogromna większość starych nekropoli uległa po 1945 roku daleko idącej dewastacji, wynikającej ze świadomej polityki władz komunistycznych zmierzającej do niszczenia wszystkiego, co przypominało dawną, szczególnie niemiecką, przeszłość tych ziem.

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się też miejsca pochówku żołnierzy z pierwszej wojny światowej, poległych głównie w trakcie działań tzw. bitwy mazurskiej. Największe cmentarze wojenne zlokalizowane zostały w Osiekowie oraz w Gardynach, ten ostatni jest najlepiej zachowaną nekropolią tego typu na terenie gminy.

Problematyka dalszej ochrony wyżej wymienionych obiektów jest niezwykle złożona. Dużą część terenów historycznej zieleni jest w rękach prywatnych, parafii lub Skarbu Państwa. Fatalny stan zachowania wielu cmentarzy ewangelickich wyklucza jakikolwiek sens inwestycji w ich odtworzenie. Gmina ma z tej przyczyny bardzo ograniczone pole manewru w podejmowaniu jakichkolwiek inicjatyw, zmierzających do poprawy stanu zachowania terenów zielonych poza ewentualnymi działaniami informacyjnymi dotyczącymi sposobów pozyskania środków zewnętrznych. Na miarę możliwości budżetowych planowane są prace porządkowe na zachowanych w najlepszym stanie cmentarzach.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się miejscowości charakteryzujące się dobrze i licznie zachowaną, wartościową historyczną zabudową, parkami i cmentarzami, czytelnymi układami ruralistycznymi oraz powiązaniem z otaczającym krajobrazem.

Strefy ochrony konserwatorskiej odnoszące się do zabytków nieruchomych zlokalizowanych na terenie gminy Dąbrówno należy ustalać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W treści miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów i obiektów chronionych należy ustalać przedmiot ochrony, cel ochrony oraz listę przepisów obowiązujących w strefie.

Ochroną w trybie ustalenia stref ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego proponuje się objąć następujące miejscowości znajdujące się na terenie gminy Dąbrówno: Dąbrówno, Elgnowo, Łogdowo, Lewaład Wielki, Gardyny, Ostrowite, Jagodziny, Tułodziad, Bartki, Płachawy.

4.2. ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W odniesieniu do dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej na terenie gminy Dąbrówno ustala się następujące zasady ich ochrony:

- a) w przypadku obiektów i obszarów wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków i w ich otoczeniu, prowadzenie działań inwestycyjnych musi być zgodne z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami,
- b) w odniesieniu do zabytków archeologicznych, wszelkie prace ziemne podejmowane na ich terenie należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami,
- c) wszystkie inwestycje budowlane oraz działania mogące prowadzić do zmiany wyglądu budynków lub obszarów wpisanych do rejestru zabytków historycznych lub mogące naruszać ich ekspozycję, w tym montaż wszelkiego rodzaju urządzeń technicznych, tablic i reklam muszą być zgodne z przepisami odrębnymi,

- d) w odniesieniu do nowej zabudowy obowiązuje zasada dostosowania do sąsiadujących obiektów historycznych o tej samej funkcji pod względem gabarytów, wysokości, bryły (w tym kierunku kalenicy, spadku połaci dachowych) oraz pokrycia dachów, formy architektonicznej, materiałów budowlanych (dachówka ceramiczna, cegła, kamień, tynki o tradycyjnej fakturze, drewno itp.),
- e) w odniesieniu do zabytków architektury, zabytków techniki zakazuje się dokonywania zmian mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej (wyburzania, nadbudowy, zmian kształtu dachów, zmian rodzaju pokrycia dachowego, zmian w obrębie elewacji z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonanych na podstawie wytycznych konserwatorskich oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich),
- f) w przypadku realizowania inwestycji na obszarze stanowiska archeologicznego, prace ziemne należy poprzedzić badaniami archeologicznymi,
- g) w odniesieniu do zabytkowych parków i cmentarzy ochroną należy objąć drzewostan, elementy małej architektury, nagrobki, kaplice, ogrodzenia, a także kompozycję przestrzenną,
- h) wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi,
- i) należy sprawować bieżącą opiekę nad cmentarzami i miejscami pamięci, głównie poprzez prowadzenie prac porządkowo-pielęgnacyjnych
- j) należy zwrócić szczególną uwagę na ochronę ekspozycji istniejących obiektów zabytkowych, jak również elementów krajobrazowych - obowiązuje ochrona historycznego krajobrazu kulturowego z ekspozycją na historyczne dominanty, zieleni i układ drogowy.

5. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

W studium określa się zasady rozwoju systemów komunikacji drogowej i rowerowej. Na terenie gminy nie funkcjonuje komunikacja kolejowa. Przez gminę Dąbrówno przebiega nieczynne torowisko po kolei relacji Działdowo - Samborowo. Część obiektów mostowych oraz budynków stacyjnych została rozebrana. Budynki w dobrym stanie technicznym przystosowano na mieszkania dla miejscowej ludności. Mieszkańcy gminy korzystają z połączeń kolejowych w Działdowie, Ostródzie i Iławie.

5.1. KOMUNIKACJA DROGOWA

Układ komunikacji drogowej w gminie Dąbrówno tworzą drogi publiczne – wojewódzkie, powiatowe i gminne:

- drogi wojewódzkie – uzupełniają one sieć dróg krajowych i pełnią ważną funkcję komunikacyjną łącząc gminę z innymi ośrodkami, ich łączna długość na terenie gminy wynosi 21 025 m:
 - droga wojewódzka nr 537 Lubawa - Frygnowo – Pawłowo, o długości 6 827 m,
 - droga wojewódzka nr 542 Rychnowo – Działdowo, o długości 14 198 m,
- drogi powiatowe – stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą, zostały przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela. Drogi powiatowe w gminie Dąbrówno.

<i>LP.</i>	<i>Numer drogi powiatowej</i>	<i>Przebieg drogi powiatowej</i>	<i>Klasa</i>	<i>Długość [m]</i>
1.	1243N	Ostróda - Tułodziad	Z	3027
2.	1257N	dr P 1235N - Marwałd - Jabłonowo	Z	7265
3.	1265N	Gardyny - Lipówka - dr P 1542N	Z	2110
4.	1220N	Prątnica - Jagodziny	L	215
5.	1226N	Napromek - Czerlin - Jagodziny	L	1317
6.	1253N	Rychnowo – Pacółtowo – Zybułtowo – Wierzbowo – Kłęczkowo - Komorniki	L	2390
7.	1255N	Dąbrówno - Tuczki - Płońska - Gródki	L	4485
8.	1957N	dr W 537 - Jagodziny - Elgnowo	L	7815
9.	1258N	Elgnowo - dr P 1257N	L	4457
10.	1259N	dr P 1257N - Samin - Leszcz - dr W 542	L	13773
11.	1261N	Frygnowo - Łodwigowo - dr P 1264N	L	7305

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

LP.	Numer drogi powiatowej	Przebieg drogi powiatowej	Klasa	Długość [m]
12.	1263N	Brzeźno Mazurskie - Grzybiny - Myślęta - Turza Wik.	L	1905
13.	1264N	Leszcz - Jankowice - Rączki - Moczysko	L	7553
14.	1266N	Samin - Stębark	L	1691
15.	1267N	Wierzbica - Gutowo - Rybno	L	5495

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://powiatostroda.lp-portal.pl/#>

- drogi gminne – stanowiące uzupełniający układ drogowy gminy, o znaczeniu lokalnym służące miejscowym potrzebom.

Lp.	Nr drogi	przebieg drogi / ulica	długość rzeczywista	szerokość (mb)	rodzaj nawierzchni	stan
1	154001 N	Jagodziny - Marwałd	3905	5	gruntowa	średni
2	154002 N	Jagodziny - Elgnowo	4408	5	gruntowa	średni
3	154003 N	Marwałd - Marwałd Kol.	610	5	gruntowa	dobry
4	154004 N	Dr. Gm Nr 154002 N (Elgnowo Kol) - Marwałd	4010	5	gruntowa	dobry/zły (zależy od odcinka)
5	154005 N	Dr. Pow. Nr. 1188n (Elgnowo) - Odmy	2225	5	gruntowa	dobry
6	154006 N	Dr. Gm. Nr 154005N - Zielonka	1516	5	gruntowa	zły
7	154007 N	Dr. Pow. Nr 1224N - Dr. Gm. Nr 154008n (Odmy Kol)	1154	5	gruntowa	dobry
8	154008 N	Dr. Pow. Nr 1224N - Dr. Gm. (Groszki Kol.)	270	5	gruntowa	dobry
9	154009 N	Dr. Pow. Nr. 1258N (Stare Miasto) - Dąbrówno	3350	5	gruntowa	dobry
10	154010 N	Dr. Gm. Nr 154009N Jabłonowo - Dr. Woj. Nr 542	486	5	gruntowa	dobry
11	154011 N	Dr. Gm. Nr 154009N - Dr. Woj. Nr 542 (Dąbrówno)	350	5	gruntowa	zły/częściowo nie istnieje
12	154012 N	Okrągłe Kol. - Okrągłe	1545	5	gruntowa	dobry
13	154013 N	Wądrynek - Dr. Pow. Nr 1255N	560	5	gruntowa	dobry
15	154015 N	Wądzyn (Wieś)	396	5	masa bitumiczna	dobry
		Wądzyn (Wieś)	284	5	gruntowa	dobry
16	154016 N	Wądzyn - Granica Gm. (Grzybiny)	705	5	gruntowa	dobry
17	154017 N	Dr. Pow. (Dąbrówno) - Jakubowo - Gr. Gm. (Grzybiny)	3686	5	gruntowa	średni
18	154018 N	Gr. Gm. (Klonowo) - Dr. Woj. Nr 537 (Marwałd)	770	5	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
19	154019 N	Marwałd (Ośr. Szkoleniowy) - Dr. Pow. Nr 1257N	653	5	gruntowa	dobry
20	154020 N	Dr. Woj. Nr 537 - Marwałd	186	5	gruntowa	dobry
21	154021 N	Marwałd - Radomki	1141	5	gruntowa	dobry
22	154022 N	Tułodziad - Tułodziad Kol.	2048	5	gruntowa	dobry
23	154023 N	Tułodziad - Fiugajki	2608	5	gruntowa	średni
24	154024 N	Dr. Woj. Nr 537 (Tułodziad) - Tułodziad Kol.	1225	5	gruntowa	dobry

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

25	154025 N	Samin - Stare Miasto	530	5	masa bitumiczna	dobry
		Samin - Stare Miasto	24	5	gruntowa	średni
26	154026 N	Samin (Wieś)	912	5	gruntowa	dobry
27	154027 N	Dr. Gm. - Dr. Pow. Nr 1259N	1048	5	gruntowa	dobry
28	154028 N	Dr. Woj. Nr 542 (Samin) - Lasek	1045	5	gruntowa	średni
29	154029 N	Ostrowite -Dr. Pow. Nr 1259N (Leszcz)	3348	5	gruntowa	dobry/średni (zależy od odcinka)
30	154030 N	Ostrowite - Ostrowite Kol.	235	5	gruntowa	dobry
31	154031 N	Dr. Woj. Nr 542 - (Jezioro Dąbrowa Wielka)	640	5	gruntowa	średni
32	154032 N	Brzeźno Mazurskie - Dr. Woj. Nr 542	975	5	gruntowa	dobry
33	154033 N	Ostrowite - Łogdowo	3529	5	gruntowa	dobry/średni (zależy od odcinka)
34	154034 N	Łogdowo - Gr. Gm. (Ulnowo)	575	5	gruntowa	zły
35	154035 N	Dr. Pow. Nr1261N(Łogdowo) - Gr. Gm.	1545	5	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
36	154036 N	Gr. Gm. (Turowo) - Gardyny	615	5	gruntowa	średni
		Gr. Gm. (Turowo) - Gardyny	1017	5	masa bitumiczna	dobry
37	154037 N	Dr. Pow. Nr 1264 N (Gardyny) - Gardyny Kol.	1107	5	gruntowa	dobry
38	154038 N	Dr. Gm. Nr 154002 N - Jagodziny Kol.	1445	5	gruntowa	dobry
39	154039 N	Dr. Pow. Nr 1957N (Jagodziny Kol) - Elgnowo Kol. - Gr. Gm. Nr 154002N	1352	5	gruntowa	dobry/zły (zależy od odcinka)
40	154040 N	Stare Miasto - Lewałd Wielki	3955	5	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
41	154041 N	Lewałd Wielki - Lewałd Wielki Kol. - Gr. Gm.	3420	5	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
42	154042 N	Gr. Gm. (Groszki) - Gr. Gm. (Nowa Wieś Ostródzka)	980	5	gruntowa	dobry/zły (zależy od odcinka)
43	154043 N	Lewałd Wielki Kol. - Dr. Pow. Nr 1268N	450	5	gruntowa	zły
44	154044 N	Okrągłe - Okrągłe Kol.	550	5	gruntowa	dobry
45	154045 N	Dr. Pow. Nr 1224N - Okrągłe Kol.	974	5	gruntowa	średni
46	154046 N	Dr. Pow. Nr 1224N - Lewałd Wielki Kol.	1240	5	gruntowa	dobry/zły (zależy od odcinka)
47	154047 N	Leszcz Kol. - Dr. Pow. Nr 1264N	879	5	gruntowa	średni
48	154048 N	Saminek - (Łąki)	2068	5	gruntowa	średni
49	154094N	Wierzbica	190	4,5	masa bitumiczna	dobry
50	154095N	Saminek	400	4.5	masa bitumiczna	dobry
51	154097N	Dr. Gm. Nr 154009N (ul. Polna) - Dr. Gm. Nr 154088N (ul. Dworcowa)	270	5	masa bitumiczna	dobry
51	154049 N	Dąbrówno ul. Agrestowa	83	5	kostka brukowa	dobry
52	154050 N	Dąbrówno ul. Akacyjowa	480	4	gruntowa	dobry
53	154051 N	Dąbrówno ul. Cicha	102	5	kostka brukowa	dobry
54	154052 N	Dąbrówno ul. Dębowa	1080	4	gruntowa	dobry/zły (zależy od odcinka)

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

55	154088 N	Dąbrówno ul. Dworcowa	845	5	masa bitumiczna	dobry
56	154053 N	Dąbrówno ul. Floriana	57	5	kostka brukowa	dobry
57	154054 N	Dąbrówno ul. Jagiellońska	226	5	kostka brukowa	średni
58	154055 N	Dąbrówno ul. Jagiełły	96	5	masa bitumiczna	dobry
59	154056 N	Dąbrówno ul. Jaśminowa	445	5	gruntowa	średni
60	154057 N	Dąbrówno ul. Jeziorna	166	4,5	kostka brukowa	średni
61	154058 N	Dąbrówno ul. Jodłowa	86	4	kostka brukowa	średni
62	154059 N	Dąbrówno ul. Kajki Michała	382	4	masa bitumiczna	dobry
63	154060 N	Dąbrówno ul. Kalinowa	305	4	gruntowa	średni
64	154061 N	Dąbrówno ul. Klonowa	410	4	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
65	154062 N	Dąbrówno ul. Kościelna	125	4	kostka brukowa	dobry
66	154063 N	Dąbrówno ul. Krótka	173	4	kostka brukowa	dobry
67	154064 N	Dąbrówno ul. Księcia Witolda	315	5	masa bitumiczna	dobry
68	154065 N	Dąbrówno ul. Leśna	353	4	gruntowa	nie istnieje
69	154066 N	Dąbrówno ul. Lipowa	227	4	gruntowa	średni
70	154067 N	Dąbrówno ul. Mazurska	102	5	kostka brukowa	dobry
71	154068 N	Dąbrówno ul. Miodowa	67	5	kostka brukowa	dobry
72	154069 N	Dąbrówno ul. Modrzewiowa	207	4	gruntowa	średni
73	154070 N	Dąbrówno ul. Mrongowiusza	103	5	masa bitumiczna	dobry
74	154071 N	Dąbrówno ul. Nadbrzeżna	197	4	kostka brukowa	dobry
75	154072 N	Dąbrówno ul. Parkowa	430	4	kostka brukowa	dobry
76	154073 N	Dąbrówno ul. Poprzeczna	32	5,5	kostka brukowa	dobry
77	154074 N	Dąbrówno ul. Porzeczkowa	50	4	gruntowa	nie istnieje
78	154075 N	Dąbrówno ul. Powstańców	217	5	kostka brukowa	dobry
79	154076 N	Dąbrówno ul. Przemysłowa	890	5	gruntowa	dobry
80	154077N	Dąbrówno Ul. Rowowa	155	4	kostka brukowa	dobry
81	154078 N	Dąbrówno ul. Rybacka	104	4	kostka brukowa	dobry
82	154079 N	Dąbrówno ul. Rzemieślnicza	315	4	gruntowa	nie istnieje
83	154080 N	Dąbrówno ul. Ogrodowa	375	5,5	masa bitumiczna	dobry
		Dąbrówno ul. Ogrodowa	65	5,5	kostka brukowa	dobry
84	154081 N	Dąbrówno ul. Osiedleńcza	90	5	kostka brukowa	dobry
		Dąbrówno ul. Osiedleńcza	7	5	masa bitumiczna	dobry

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

85	154082 N	Dąbrówno ul. Sosnowa	840	4	gruntowa	średni/zły (zależy od odcinka)
86	154083 N	Dąbrówno ul. Sportowa	165	5	kostka brukowa	dobry
87	154084 N	Dąbrówno ul. Świerkowa	255	4	gruntowa	nie istnieje
88	154085 N	Dąbrówno ul. Wierzbowa	491	4	gruntowa	nie istnieje
89	154086 N	Dąbrówno ul. Wiśniowa	609	4	gruntowa	średni
90	154087 N	Dąbrówno ul. Zamkowa	60	5	kostka brukowa	dobry
91	154092 N	Dąbrówno ul. Zawiszy Czarnego	290	5	masa bitumiczna	dobry
92	154089 N	Dąbrówno ul. Kościuszki (Część)	164	12	kostka brukowa	dobry
94	154091 N	Dąbrówno ul. Parafialna	59	4	kostka brukowa	dobry
95	154096 N	Dąbrówno ul. Słoneczna	296	5	masa bitumiczna	dobry
96		Była Droga 1957 N (Na Odc Elgnowo - Lewałd Wielki)	3199	4	gruntowa	dobry
97		Była Droga 1268 N (Lewałd Wlk - Dr. Nr 1255 N)	3102	4	gruntowa	dobry
98		Była Droga 1256 N (Dębień - Rumian - Lewałd Wlk.)	430	5	masa bitumiczna	średni
99		Była Droga 1224 N (Rumienica - Lewałd Wlk - Dr. Nr 1255 N (Dąbrówno))	6640	5	masa bitumiczna	średni

Źródło: Dane Urzędu Gminy Dąbrówno

Drogi asfaltowe na terenie Gminy Dąbrówno stanowią 6,2 % wszystkich dróg. Pozostałe odcinki dróg pokryte są nawierzchnią brukową (kostka betonowa lub kamienna) oraz gruntową wzmocnioną i naturalną.

Drogi gminne jedynie na większości ulic zlokalizowanych w Dąbrównie oraz niewielkich odcinkach przebiegających przez wsie Samin, Wierzbica, Gardyny, Marwałd, Wądzyn, Ostrowite posiadają nawierzchnie utwardzone (bitumiczne lub z kostki betonowej). Pozostałe drogi gminne (przeważnie gruntowe) powinny być w miarę możliwości modernizowane, w szczególności poprzez ich utwardzanie.

Na terenie Dąbrówna w ciągach ulic są wykonane chodniki z kostki Polbruk na podbudowie cementowo – piaskowej i warstwie ubitego betonu. Szerokość chodników wynosi od 1,20 do 1,50 m. Budowa chodników przy drogach wojewódzkich i powiatowych jest realizowana w porozumieniu z Urzędem Gminy.

Parkingi są zlokalizowane: w Dąbrównie - przy kościele i przy bożnicy, w Marwałdzie - przy przystanku PKS.

Studium ustala następujące zasady i kierunki działania w odniesieniu do sieci komunikacji drogowej:

- modernizacja dróg do założonych klas technicznych oraz przebudowa na większości dróg. W przypadku modernizacji i przebudowy dróg należy uwzględnić utwardzone ciągi piesze, wzdłuż odcinków tych dróg przebiegających przez miejscowości.
- przy projektowaniu nowej zabudowy należy uwzględnić potencjalne uciążliwości związane z hałasem i drganiami. Rozwiązania techniczne powinny zmniejszać uciążliwości związane z hałasem i drganiami do dopuszczalnego poziomu zgodnego z przepisami odrębnymi,
- utrzymanie statusu i standardu istniejących dróg powiatowych i gminnych zaliczanych do uzupełniającego układu komunikacyjnego wraz z zapewnieniem środków na ich modernizację i utrzymanie,
- przebudowę i uzupełnienie systemu dróg lokalnych i dojazdowych w zależności od uwarunkowań terenowych,
- budowę odcinków dróg przebiegających przez tereny zabudowane z uwzględnieniem ruchu pieszego i rowerowego (chodniki, ścieżki rowerowe, ciągi piesze), a także budowę parkingów i miejsc postojowych,
- właściwe (zgodne z przepisami) oznakowanie istniejących ulic i dróg,
- utrzymywanie odpowiedniej pielęgnacji drzewostanu wzdłuż dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych w celu poprawiania przejezdności z jednoczesnym poszanowaniem alei przydrożnych,
- dla odcinków dróg położonych w sąsiedztwie brzegów jezior i rzek wykonanie w ramach ich modernizacji, odprowadzenia wód deszczowych do odbiorników zapewniających zabezpieczenie wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami.

5.2. KOMUNIKACJA ROWEROWA

Na terenie gminy Dąbrówno i jej okolicach zostały wyznaczone i oznakowane 4 szlaki rowerowe. Łączna długość tras wynosi 77,70 km. Zostały one oznakowane kierunkowskazami oraz na początku szlaku tablicami informacyjnymi z mapą oraz opisem ciekawych miejsc, form przyrody, czy zabytków.

Szlaki rowerowe w gminie:

- **Szlak rowerowy czerwony** prowadzi przez 10 miejscowości: Dąbrówno-Jabłonowo-Krajewo-Samin- Saminek – Ostrowite kolonia- Jankowice-Brzeźno Mazurskie – Jakubowo – Dąbrówno. Długość szlaku to 27,7 km.
- **Szlak rowerowy niebieski** prowadzi przez 5 miejscowości: Dąbrówno – Okrągłe-Stare Miasto -Jabłonowo – Dąbrówno. Długość szlaku to 14 km.

- **Szlak rowerowy żółty** prowadzi przez 5 miejscowości: Okrągłe – Lewałd Wielki – Odmy – Elgnowo- Jagodziny. Długość szlaku to 24,8 km.
- **Szlak rowerowy czarny** prowadzi przez 4 miejscowości: Węzeł szlaków koło Leszcza – Osiekowo – Łogodowo – Gardyny. Długość szlaku to 11,2 km.

Projekt, w ramach którego powstały ścieżki nosił nazwę: ” Modernizacja i oznakowanie szlaków rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą na obszarze działania Związku Stowarzyszeń „Kraina Drwęcy i Pasłęki”, którego realizatorem był Związek Stowarzyszeń „Kraina Drwęcy i Pasłęki”.

Poza oznakowaniem szlaków powstały miejsca postojowe dla rowerzystów, zadaszone ławki ze stołami wraz z tablicami informacyjnymi z mapkami.

5.3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.3.1. SIEĆ WODOCIĄGOWA

Gmina Dąbrówno jest zaopatrywana w wodę układem sieci magistralnych i rozdzielczych wyposażonych w niezbędne oprzyrządowanie, w tym: zasowy, hydranty przeciwpożarowe, odwadniacze i odpowietrzacze. Wchodzące w ich skład wodociągi są wyposażone w ujęcia wody, stacje uzdatniania wody i sieć rozprowadzającą. Na obszarze gminy zarówno do celów komunalnych jak i gospodarczych wodę pozyskuje się głównie z ujęć podziemnych (studnie głębinowe).

Wykaz ujęć wód podziemnych zlokalizowanych na terenie gminy Dąbrówno przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Ujęcia wody na terenie gminy Dąbrówno

Lokalizacja ujęcia	Nr studni	Głębokość [m]	Wydajność [m ³ /dobę]	Obsługiwane miejscowości
Dąbrówno	3	55,6	1430,0	Dąbrówno, Jabłonowo
	4	59,4		
	5	58,0		
Samin	1A	67,0	219,19	Samin, Saminek, Ostrowite, Gardyny, Osiekowo, Dąbrowa
	2A	61,0		
Tułodziad	1	120,0	215,58	Tułodziad, Marwałd, Wierzbica, Stare Miasto, Fiugajki, Płachawy, Bartki
	2	107,0		
Wądzyn	1	53,0	98,0	Wądzyn, Jakubowo, Kalbornia, Leszcz, Brzeźno
	2	50,0		
Lewałd Wielki	1	82,6	232,0	Lewałd Wielki, Okrągłe
	2	99,0		
Elgnowo	1	42,0	150,0	Elgnowo, Kolonia Elgnowo, Kolonia Gutowo, Kolonia Jagodziny
	2	31,2		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Raportu o stanie gminy za 2021 r.

W ramach monitoringu kontrolnego każda Stacja Uzdatniania Wody była kontrolowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Również w ramach obowiązujących przepisów wykonano badania wód popłuczynach w każdej Stacji Uzdatniania Wody.

Wsie rozproszone, szczególnie te małe, zaopatrują się w wodę z własnych studni wierconych lub kopanych. Zasadnicza część wody do celów użytkowych mieszkańców gminy pobierana jest z ujęć podziemnych eksploatowanych przez podmioty wybrane przez gminę na zasadzie przetargu.

Istniejące zasoby wód podziemnych o dobrej jakości umożliwiają wykorzystanie jej do celów zaopatrzenia ludności. Wydajność istniejących ujęć wody jest wystarczająca dla zaspokojenia potrzeb gminy. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych oraz możliwość jej ujmowania nie stanowią bariery rozwojowej gminy.

Obszar gminy Dąbrówno jest zwodociągowany w 94%. Sieć wodociągową mają wszystkie miejscowości. Mieszkańcy trzech wsi są zaopatrywani z wodociągów będących w zarządzie sąsiadujących gmin: Łogdowo z gminy Grunwald, część mieszkańców wsi Jagodziny zamieszkałych przy drodze powiatowej jest zaopatrywana z wodociągu gminy Ostróda – hydrofornia w Wygodzie. Miejscowość Odmy jest zaopatrywana z wodociągu gminy Lubawa.

Tabela. Sieć wodociągowa w gminie Dąbrówno – wskaźniki

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej [%]	94,2	94,2	94,2	98,9	98,9	98,9	98,0
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	4 193	4 184	4 145	4 121	4 077	4 033	4 018
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	96,5	96,5	96,0	96,0	96,0	96,1	96,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	873	877	839	860	869	879	894
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	125,1	128,3	129,0	155,0	155,0	232,0	222,0
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	28,3	29,2	29,6	35,7	36,0	54,2	55,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Łączna długość sieci wodociągowej w gminie Dąbrówno w 2021 r. wyniosła 96,1 km. Do sieci wodociągowej podłączonych było 98% budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci wodociągowej korzystało 4018 mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat 2015-2021 zauważalny jest wzrost udziału budynków podłączonych do wodociągowej i związana z tym liczba przyłączy, przy czym liczba korzystających z sieci wodociągowej osób spadał, co świadczy o tzw. „rozgęszczeniu” ludności i związane jest ze spadkiem liczby osób przypadających na 1 mieszkanie.

W przeciągu lat 2015-2021 notowany jest znaczny wzrost ilości wody dostarczonej gospodarstwom domowym i jej zużycie na 1 mieszkańca. W 2015 mieszkaniec gminy zużywał przeciętnie 28,3 m³ wody w ciągu roku, natomiast w 2021 było to już 55,8 m³ /rok.

W celu zapewnienia zaopatrzenia w wodę dobrej jakości poszczególnym miejscowościom, niezbędna jest dalsza rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy. Jako priorytetowe należy uznać wyposażenie w sieć wodociągową terenów wskazanych w studium jako kierunki rozwoju, zwłaszcza działalności gospodarczej. Wszystkie miejscowości wskazane pod zainwestowanie będą wymagały rozbudowy i przebudowy sieci wodociągowej, a kolejność rozbudowy będzie wynikała z planów inwestycyjnych przyjętych przez samorząd.

W trakcie projektowania systemu wodociągowego należy uwzględnić konieczność przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę.

5.3.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW

Kanalizacja sanitarna

Na terenie Gminy Dąbrówno funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu Bioblok BIS-600 o docelowej przepustowości 600 m³/dobę. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Dąbrówno, przy ul. Przemysłowej. Oczyszczalnia ścieków przyjmuje ścieki poprzez urządzenia kanalizacyjne z 8 miejscowości położonych w aglomeracji – Dąbrówno, Marwałd Tułodziad, Wierzbica, Kalbornia, Leszcz, Jabłonowo, Stare Miasto. Oczyszczalnia zaspokaja obecne i planowane potrzeby gminy w zakresie odbioru i oczyszczania ścieków.

Uchwałą Nr XXVII/175/20 Rada Gminy Dąbrówno wyznaczyła obszar i granice aglomeracji Dąbrówno o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 2201 obejmującej w gminie miejscowości Dąbrówno, Jabłonowo, Jakubowo, Kalbornia, Leszcz, Marwałd, Stare Miasto, Tułodziad, Wierzbica.

Całkowite skanalizowanie posiadają miejscowości: Tułodziad, Marwałd, Wierzbica, Stare Miasto, Leszcz, Kalbornia. W 95% skanalizowane jest Dąbrówno

Nieczystości ciekłe z 18 miejscowości położonych poza obszarem aglomeracji dowożone są do oczyszczalni taborem asenizacyjnym. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest rzeka Wel. Osady ściekowe są wykorzystywane na cele rolnicze. Na terenie gminy funkcjonują również oczyszczalnie przydomowe o $Q/dśrm^3 = 1,5$ w miejscowości Jabłonowo, Dąbrówno, Elgnowo, Ostrowite. Stanowią uzupełnienie systemu oczyszczania ścieków oraz alternatywę dla często nieszczelnych szamb.

Tabela. Sieć kanalizacyjna w gminie Dąbrówno – wskaźniki

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w %	58,4	58,1	56,9	59,7	59,7	59,7	58,7

ogółu budynków mieszkalnych							
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	42,8	42,8	43,0	43,0	43,0	96,1	96,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	538	538	498	502	521	532	536
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	39,7	41,4	50,0	62,3	62,5	67,0	69,0
ścieki oczyszczane odprowadzone [dam ³]	60,0	60,0	70,0	52,0	52,0	52,0	51,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	2 638	2 631	2 536	2 526	2 537	2 531	2 527
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	59,9	59,9	58,1	58,3	59,2	59,8	59,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://bdl.stat.gov.pl>)

Łączna długość sieci kanalizacyjnej w gminie Dąbrówno w 2021 r. wyniosła 96,1 km. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 58,7% budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 2 527 mieszkańców Gminy.

Na przestrzeni analizowanych lat 2015-2021 zauważalny jest wzrost liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego i udziału ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

W latach 2015-2021 notowany jest znaczny wzrost ilości ścieków bytowych odprowadzanych siecią kanalizacyjną, przy czym zmniejszyła się ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych z 60 dam³ w 2015 r. do 51,1 dam³ w 2021 r..

Ze względu na potrzebę podnoszenia poziomu życia mieszkańców, planowany na terenie gminy rozwój turystyki, ochronę środowiska przyrodniczego – konieczna jest rozbudowa gminnej sieci kanalizacyjnej i objęcie nią w całości wszystkich większych miejscowości.

Rozwój sieci kanalizacyjnej powinien być prowadzony zgodnie z opracowanymi projektami porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji oraz przebudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Istotne jest przestrzeganie zasady równoległego uzbrajania terenów pod zabudowę w infrastrukturę techniczną (równoległe wprowadzenie kanalizacji sanitarnej z prowadzeniem wodociągów). Budowa kanalizacji sanitarnej w pierwszej kolejności powinna być prowadzona w miejscowościach zwodociągowanych na obszarach pozbawionych izolacji wód podziemnych,

Kanalizacja burzowa

Kanalizacja burzowa występuje tylko w Dąbrównie i to w niewielkim zakresie (0,6 km). Z racji położenia pomiędzy dwoma jeziorami wskazane jest wykonanie kanalizacji burzowej dla całej miejscowości.

Kanalizacja deszczowa

Na terenie wielu miejscowości istnieje szczątkowa lub zużyta sieć kanalizacji deszczowej, co sprawia, że nie rozwiązany jest problem zbierania wód opadowych ze wszystkich utwardzonych powierzchni terenu. W efekcie następuje spływ wód opadowych bezpośrednio do środowiska gruntowo-wodnego. Najgorsza sytuacja jest w miejscowościach Samin, Saminek, Gardyny, Lewałd Wielki, Okrągłe, Brzeźno Mazurskie. Są one bowiem zlokalizowane w pobliżu otwartych zbiorników wodnych i taka lokalizacja może sprzyjać zanieczyszczeniu jezior. W perspektywie należy dążyć do wykonania pełnej sieci kanalizacji deszczowej oraz zainstalowania na jej wylotach separatorów piasku i szlamów.

5.3.3. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Na terenie Gminy Dąbrówno nie ma składowiska odpadów. Odpady komunalne i komunalno-podobne składowane są na wysypisku w Rudnie. Gmina jest członkiem Związku Gmin „Czyste Środowisko”, do którego należy 19 gmin.

W celu oczyszczenia Gminy Dąbrówno z niebezpiecznego odpadu zawierającego azbest, uchwałą Nr XXIV/212/13 z dnia 14 lutego 2013r. Rada Gminy Dąbrówno przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dąbrówno” na lata 2012- 2032. Ze względu na zagrożenie, jakie stwarzają te wyroby, powinny zostać usunięte z wszystkich obiektów budowlanych z terenu gminy, do końca 2032 roku.

Selektywna zbiórka odpadów w roku 2021 na terenie Gminy Dąbrówno, w ramach poszczególnych frakcji przedstawia się następująco:

Segregacja odpadów:	Ilość odpadów Mg:	Procentowy udział odpadów:
Opadów wielkogabarytowych	43,97	4,96%
Popioły	103,36	11,65%
Opakowań z tworzyw sztucznych	113,66	12,81%
Bioodpadów	92,10	10,38%
Papieru i tektury	19,99	2,25%
Opakowań szklanych	75,57	8,52%
Wszystkich frakcji	886,96	52,32%

Źródło: Raport o stanie gminy za 2021 r. (oprac. Urząd Gminy Dąbrówno)

Kierunkami w rozwoju systemu gospodarki odpadami w gminie powinno być:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,
- powtórne wykorzystywanie odpadów, których powstawania w danych warunkach techniczno-ekonomicznych nie da się uniknąć,
- unieszkodliwianie odpadów poza składowiskiem, o ile jest to uzasadnione technicznie i ekonomicznie,

- zapobieganie powstawaniu dzikich wysypisk;
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów;
- zwiększenie liczby pojemników do gromadzenia odpadów w sezonie letnim na brzegach jezior, kempingach, polach namiotowych;
- nasilenie działań edukacyjnych prowadzących do podwyższenia poziomu świadomości ekologicznej i do zmniejszenia ilości powstających odpadów wśród mieszkańców gminy.

5.3.4. SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA

Na terenie gminy Dąbrówno znajdują się następujące sieci elektroenergetyczne:

- napowietrzna elektroenergetyczna linia przesyłowa o napięciu 220kV relacji Olsztyn I – Włocławek Azoty,
- linie elektroenergetyczne średniego napięcia 15kV,
- linie elektroenergetyczne niskiego napięcia 0,4kV.

Na terenie gminy planowana jest budowa linii 2x400kV relacji Płock – Olsztyn Mątki, której realizacja uzależniona będzie od poziomu rozwoju sektora wytwórczego na północy Polski. Przedsięwzięcie to zostało ujęte w rządowym dokumencie pn. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030”.

W obszarze gminy Dąbrówno dostawa energii elektrycznej odbywa się siecią średniego napięcia i liniami SN15kV zasilanymi ze stacji 110/15kV położonymi w Olsztynku, Ostródzie i Nidzicy. Podstawowe znaczenie ma węzeł 15/15kV PZ Samin. Sieć średniego napięcia zasilą poszczególne stacje 15/0,4kV oraz sieć linii niskiego napięcia 0,4kV.

Zdolności przesyłowe istniejących linii średniego napięcia, ze względu na ich długość przekraczającą 20 km, są bardzo ograniczone. W celu podniesienia bezpieczeństwa dostaw energii oraz zdolności przesyłowych konieczna jest rozbudowa sieci 110kV oraz budowa na terenie gminy stacji rozdzielczej 110/15kV. Zgodnie z Planem Rozwoju na lata 2020-2025 oraz projektem Planu Rozwoju na lata 2023-2028 operator planuje budowę stacji rozdzielczej 110/15kV w miejscowości Samin. Rozpoczęcie prac projektowych planowane jest od roku 2027. W drugim etapie planowana jest budowa drugiej linii 110kV, która domknie zasilanie stacji GPZ Samin do pierścienia (układ dwustronnego zasilania). Obecnie rozważane są 3 warianty trasy linii 110kV.

Dla istniejących i projektowanych linii elektroenergetycznych należy zachować pasy ochrony funkcyjnej terenu, wynikające z obowiązujących norm, przepisów i zasad branżowych. Postulowana przez operatora sieci szerokość pasa terenu ochrony funkcyjnej linii napowietrznych, powinna wynosić:

- dla linii napowietrznych 220kV – po 25 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym,
- dla planowanej dwutorowej linii 2x400kV – po 35 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym,

- dla nowych linii 110kV – po 11 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym,
- dla linii 15kV – po 8 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym,
- dla linii 0,4kV – po 1m od skrajnych przewodów w obie strony,

W przypadku projektowania zagospodarowania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na terenach, przez które przebiegają linie elektroenergetyczne, ostateczne szerokości pasa ochrony funkcyjnej terenu powinny zostać ustalone z operatorem sieci.

Wytyczne dotyczące ograniczeń w użytkowaniu terenu w pobliżu i w pasie technologicznym elektroenergetycznych linii przesyłowych 220kV i 400kV:

- 1) w pasie technologicznym linii obowiązuje zakaz realizacji budynków mieszkalnych oraz obiektów budowlanych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Warunki lokalizacji pozostałych obiektów budowlanych muszą uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- 2) lokalizacja obiektów budowlanych zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem w pobliżu linii elektroenergetycznej powinna uwzględniać wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- 3) zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz sadzenia roślinności wysokiej pod linią i w odległości 6 m dla linii 220kV oraz 7 m dla linii 400kV, od rzutu poziomego skrajnego przewodu fazowego.

W odniesieniu do pozostałych linii elektroenergetycznych, ograniczenia w użytkowaniu terenu w pobliżu i w pasie ochrony funkcyjnej elektroenergetycznych linii powinny wynikać z przepisów odrębnych oraz norm dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych.

5.3.5. SIEĆ GAZOWA

Według danych Polskiej Spółki Gazownictwa na terenie gminy Dąbrówno nie występuje sieć gazowa. Obecnie mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania jedynie z gazu butlowego propan-butan poprzez punkty dystrybucji zlokalizowane na terenie gminy. W perspektywie zakłada się możliwość przystąpienia do gazyfikacji gminy. Gazyfikacja gminy jest możliwa tylko od strony Pawłowa poprzez gminę Grunwald.

5.3.6. SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Dąbrówno jest skomunikowana poprzez sieć telekomunikacyjną stacjonarną, ale przede wszystkim dzięki telefonii komórkowej. Obecna technologia umożliwia użytkownikom m.in.: niezwykle szybki, jak na sieci radiowe, dostęp do Internetu, zindywidualizowaną telefonię, dostęp do nowoczesnych serwisów z multimediami.

W celu podniesienia komfortu i wygody dla mieszkańców i turystów, co wpływa na kreowanie pozytywnego wizerunku gminy oraz zwiększa jej atrakcyjność, gmina powinna wdrożyć

publiczną sieć bezprzewodową. Ponadto, gmina dzięki temu mogłaby poprawić kontakt z mieszkańcami i wyjść naprzeciw oczekiwaniom interesariuszy.

5.3.7. CIEPŁOWNICTWO

Na terenie gminy gospodarka ciepła opiera się na kotłowniach lokalnych i indywidualnych, które wykorzystują przede wszystkim paliwa stałe, rzadziej olej opałowy. Węgiel kamienny jako podstawowe paliwo stosowany jest przez większość mieszkańców i zakładów produkcyjnych. Kotłownie opalane węglem są często w dużym stopniu wyeksploatowane i stanowią tym samym istotne źródło zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Stan techniczny kotłowni jest bardzo zróżnicowany.

Duża część sieci ciepłowniczej została zbudowana wiele lat temu, z wykorzystaniem dziś już przestarzałych technologii i materiałów izolacyjnych, których jakość i stan decydują w głównej mierze o wysokości strat ciepła podczas przesyłania.

Zakłada się stałą modernizację wszystkich kotłowni, systemów przesyłowych i stosowanie nośników energii o coraz mniejszej emisji. Należy poprawić termoizolację istniejących obiektów budowlanych poprzez ich docieplenie i wymianę części nie energooszczędnej stolarki okiennej oraz pokryć dachowych. Opłaty za energię ciepłą stanowią istotny element budżetów gospodarstw domowych oraz budżetu gminy. Zarówno dla gminy jak i dla wielu mieszkańców działania termomodernizacyjne stają się koniecznością. Modernizacja i przekształcanie funkcjonujących na obszarze gminy lokalnych systemów grzewczych powinny zmierzać przede wszystkim w kierunku likwidacji niskiej emisji węglowej związanej z eksploatacją węglowych kotłów małej mocy oraz pieców i kuchni węglowych.

Należy skutecznie promować i doprowadzić do jak najszerszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii (szczególnie kolektorów słonecznych i pomp ciepła).

5.3.8. ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych).

Na rysunku studium wyznaczono obszary, na których dopuszczona została lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii – paneli fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW.

Na terenie gminy zabrania się realizacji elektrowni wiatrowych.

Postuluje się opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów wskazanych w studium jako obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW oraz stref

ochronnych związanych są z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

W trakcie realizacji planu miejscowego należy uwzględniać wpływ wyżej wymienionych inwestycji na lokalne zasoby przyrodnicze w miejscu lokalizacji oraz w jego otoczeniu, a w szczególności na naturalne zbiorowiska roślinne oraz obszary objęte ochroną prawną położone na terenie gminy i gmin sąsiadujących.

6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Studium ustala tereny, na których będą realizowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Zasady realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz źródła finansowania powinny zostać ustalone w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy. Do zadań z tego zakresu dla gminy Dąbrówno zalicza się:

- a) budowę i modernizację istniejących sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- b) budowę, remonty i modernizację dróg gminnych, poprawę nawierzchni bitumicznych,
- c) organizację infrastruktury społecznej związanej z oświatą, edukacją, służbą zdrowia w całej gminie, i innych usług publicznych realizowanych w miarę aspiracji i potrzeb zgłaszanych przez społeczność lokalną,
- d) realizację lokalnych ścieżek rowerowych wchodzących w skład sieci infrastruktury komunikacyjnej,
- e) realizację przystani, plaż i kąpielisk gminnych - w celu zapewnienia obsługi ruchu turystycznego i zaspokojenia potrzeb mieszkańców,
- f) inne cele realizowane w poszczególnych wsiach, jak budowa i modernizacja: wiejskich boisk sportowych, placów zabaw, przedszkoli, szkół podstawowych, świetlic i bibliotek wiejskich, obiektów ochotniczej straży pożarnej, parkingów przy obiektach użyteczności publicznej, utrzymywanie i rozbudowa cmentarzy, opieka nad zabytkami, itp.

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno uwzględnia ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko—mazurskiego, będącego podstawowym dokumentem określającym uwarunkowania regionu, który zatwierdzony został uchwałą Nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, wynikających z planu zagospodarowania przestrzennego województwa, należą:

- a) z zakresu infrastruktury technicznej:
 - budowa GPZ Samin wraz z zasilającymi liniami 110kV,
 - budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)
- b) z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej:
 - ochrona zasobów przyrodniczych wybranych alei województwa warmińsko-mazurskiego poprzez poprawę stanu istniejących siedlisk i wykonanie nasadzeń w ramach działań ZIELONA DROGA (WB) Ochrona i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych pachnicy dębowej oraz siedlisk chronionych gatunków porostów w obrębie cennych przyrodniczo alei na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego [*inwestycja wyznaczona dla całego województwa warmińsko-mazurskiego*],
- c) z zakresu infrastruktury społecznej:
 - wsparcie obszaru kultury w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego [*inwestycja wyznaczona dla całego województwa warmińsko-mazurskiego*],
 - rozwój klastrów energii w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym [*inwestycja wyznaczona dla całego województwa warmińsko-mazurskiego*].

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

8.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczy terenów, dla których konieczne będzie uzyskanie zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i gruntów leśnych na cele nieleśne.

8.2. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI

Na terenie gminy Dąbrówno nie przewiduje się wyznaczania obszarów wymagających przeprowadzenia procedury scalenia i podziału nieruchomości.

8.3. OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

Na terenie gminy Dąbrówno nie wyznacza się obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

8.4. OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Przez obszary przestrzeni publicznej należy rozumieć obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. W granicach tych obszarów w planach miejscowych powinny być ustanowione szczególne zasady prowadzące do ochrony ładu przestrzennego. Jako obszary przestrzeni publicznej wskazuje się:

- tereny lokalizacji usług o charakterze ogólnodostępnym, w tym usług administracyjnych i innych usług publicznych,
- tereny plaż i kąpielisk, place zabaw, skwery i parki, boiska, tereny dostępu do wód publicznych, świetlice wiejskie.

9. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE

Zakłada się, że realizacja podstawowych celów zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno oraz właściwe przygotowanie procesów inwestycyjnych będzie wymagało opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla:

- terenów przeznaczonych na eksploatację kopalni,
- obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW oraz stref ochronnych związanych są z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;
- obszarów przestrzeni publicznej.

Granice opracowania planów zostaną szczegółowo określone każdorazowo poprzez uchwały Rady Gminy Dąbrówno o przystąpieniu do opracowania planu, uzależniając je od aktualnych potrzeb. Zakłada się, że w pierwszej kolejności opracowane zostaną plany miejscowe w celach przygotowywania gruntów do procesów inwestycyjnych, w tym pod działalność usługową, a także w celach wyznaczania nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej oraz uporządkowania istniejących zespołów zabudowy w poszczególnych miejscowościach gminy ze szczególnym uwzględnieniem norm i zakazów wynikających z rozmieszczenia terenów w obszarach chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody oraz występowania na tych terenach obiektów i obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Do obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne zalicza się obszary położone na gruntach rolnych klas I-III oraz gruntach leśnych. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne może nastąpić w trakcie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, stosownie do zapotrzebowania, po uzyskaniu stosownej decyzji, zgodnie z przepisami prawa obowiązującymi w tym zakresie.

Na dzień sporządzania studium, na terenie gminy Dąbrówno przystąpiono do opracowania następujących projektów:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ew. Nr 28/1 położonej w obrębie Osiekowo, miejscowości Osiekowo, gmina Dąbrówno,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek nr ew. 129/1, 133/2, 135/2, 136, położonych w obrębie geodezyjnym Okrągłe, miejscowość Okrągłe, gmina Dąbrówno,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren zlokalizowany w sąsiedztwie ul. Dworcowej oraz ul. Ostródzkiej, Gmina Dąbrówno,

- zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy i Wsi Dąbrówno dla działki ewidencyjnej nr 530/9, w obrębie geodezyjnym Dąbrówno, Gmina Dąbrówno,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu geodezyjnego Lewałd Wielki w sąsiedztwie jeziora Dąbrowa Mała oraz części obrębu geodezyjnego Dąbrówno w sąsiedztwie jezior Dąbrowa Mała oraz Okrągłe, Gmina Dąbrówno,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki o nr ewidencyjnym 76 w obrębie 006 Jabłonowo, gmina Dąbrówno,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ew. Nr 164/1 i 164/2 położonych w obrębie Brzeźno Mazurskie, miejscowości Kalbornia, gmina Dąbrówno.

10. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

10.1. TERENY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rolnictwo na obszarze gminy Dąbrówno jest jedną z podstawowych funkcji. Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej przeznaczone są w studium na kontynuację działalności rolniczej. Funkcje rolnicze na obszarach o znacznym potencjale rolniczym powinny zostać utrzymane. Możliwe jest jednak przeznaczenie ich, zgodnie z potrzebami właścicieli na:

- a) cele mieszkaniowo – usługowe i działalności gospodarczych - dotyczy wyłącznie obszarów wyznaczonych na te funkcje w niniejszym Studium gminy i kształtowania zabudowy na zasadach określonych w Studium;
- b) lokalizację instalacji z odnawialnych źródeł energii – z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
- c) zagospodarowanie terenów dostępu do wód publicznych,
- d) zalesianie gruntów nieprzydatnych pod rolnictwo,
- e) lokalizację kopalni kruszywa naturalnego – na terenach udokumentowanych i spodziewanych (po ich udokumentowaniu) złóż kruszywa i zgodnie z przepisami odrębnymi.

W ramach rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarze gminy zaleca się:

- a) uwzględnianie ekorozwoju w działaniach zmierzających do wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- b) prowadzenie polityki sprzyjającej powstawaniu gospodarstw lub łączeniu gospodarstw o znacznych arealach, umożliwiających ukierunkowanie produkcji rolnej oraz skuteczne ograniczanie zanieczyszczenia środowiska, przy czym rozwiązania takie nie powinny prowadzić do obniżenia różnorodności biologicznej terenów rolnych;

- c) przeznaczanie gruntów rolnych pod inwestycje związane z rozwojem osadnictwa, infrastruktury technicznej, w tym obsługi transportowej oraz zalesienia wyłącznie w niezbędnej ilości,
- d) wspieranie działań zmierzających do wielokierunkowego rozwoju rolnictwa, rozwoju bazy przetwórczej i magazynowej, łączenia produkcji rolnej z przetwórstwem i agroturystyką,
- e) uruchomienie produkcji zdrowej, ekologicznej żywności, przy założeniu ograniczenia wykorzystania środków chemicznych i zmian w sposobie upraw
- f) wspieranie działalności gospodarczej uzupełniającej działalność rolniczą,
- g) dążenie do zmniejszenia odpływu substancji biogenych i organicznych do gruntu i wód poprzez popularyzację zasad dobrej praktyki rolniczej, w tym poprzez prawidłowe nawożenie i stosowanie środków ochrony roślin,
- h) gromadzenie nawozów organicznych wyłącznie na izolowanych płytach gnojowych, zabezpieczonych przed przesiąkaniem odcieków do gruntu,
- i) duże ферmy zwierzęce powinny spełniać normatywne wymogi ochrony środowiska w zakresie oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne, gleby oraz powietrze,
- j) wprowadzenie zakazu lokalizacji nowych ferm zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach cennych przyrodniczo.

10.2. TERENY LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Administracyjnie lasy na terenie gminy Dąbrówno należą do Nadleśnictwa Nidzica, Nadleśnictwa Lidzbark oraz Nadleśnictwa Olsztynek, które nadzorowane są przez RDLP w Olsztynie. Przynależą one do Obszaru Funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Ogólna powierzchnia Lasów Państwowych na terenie gminy wynosi 1942,65 ha.

Na obszarze Nadleśnictwa Olsztynek lasy na gruntach położonych w gminie Dąbrówno zajmują powierzchnię 1621,81 ha. Nadleśnictwo Lidzbark zajmuje 159,36 ha (w tym powierzchnia leśna 106,43 ha), natomiast nadleśnictwo Nidzica - 125,40 ha.

Gmina Dąbrówno charakteryzuje się niską lesistością wynoszącą 14,58 % (dane GUS na 2020 rok), co sprawia, że gmina należy do gmin o najniższej lesistości w województwie. Lasy występują na terenie całej gminy w postaci rozproszonych enklaw, o niewielkich powierzchniach oraz jednego zwartego kompleksu w północno-wschodniej części gminy, który należy do Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Dylewskich.

Lasy w obrębie granic gminy nie tworzą zwartych kompleksów leśnych, za wyjątkiem jednego kompleksu w północno-wschodniej części. Głównie są to niewielkie powierzchnie w postaci enklaw, które wraz z innymi mniejszymi powierzchniami zadrzewień, rzekami, jeziorami oraz torfowiskami tworzą tzw. korytarze ekologiczne, dające między innymi możliwość migracji zwierząt

Na terenie poszczególnych Nadleśnictw część lasów została uznana jako lasy ochronne. W Nadleśnictwie Olsztynek całkowita powierzchnia lasów ochronnych na terenie gminy wynosi 293,7

ha, z czego drzewostany wodochronne stanowią 41,13ha, drzewostany glebochronne 98,45 ha, ostoje zwierzyny 20,99 ha, a cenne fragmenty rodzimej przyrody 130,80 ha. Nadleśnictwo Lidzbark posiada 8,44 ha lasów ochronnych na terenie gminy, które zostały zakwalifikowane jako lasy wodochronne. Natomiast do Nadleśnictwa Nidzica na terenie gminy Dąbrówno należą lasy zakwalifikowane jako ostoje zwierząt chronionych - 2,39 ha. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów w gminie Dąbrówno w sposób zasadniczy wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym, ochronę wód powierzchniowych oraz głębinowych.

Gospodarka leśna powinna być ukierunkowana na działania zmierzające do takiego ukształtowania struktury lasów oraz ich wykorzystania, aby możliwe było zachowanie produktywności, bioróżnorodności i potencjału ochronnego i regeneracyjnego. Ochrona lasów, ich trwałości i ciągłości, powinno stać się podstawą gospodarki leśnej.

W odniesieniu do obszarów leśnych i zadrzewionych postuluje się podejmowanie następujących działań:

- a) utrzymywanie, ochronę i kształtowanie terenów leśnych poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi,
- b) eksponowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasów, szczególnie w planach urządzeniowo-leśnych,
- c) zachowanie i przywracanie biologicznej różnorodności lasów,
- d) tworzenie nowych obszarów leśnych i wzbogacanie ich poprzez dolesienia, prowadzenie zalesień terenów o słabej bonitacji gleb, mało przydatnych do innych celów, pod zalesienie mogą być przeznaczane grunty dotychczas użytkowane jako rolnicze, w pierwszej kolejności najmniej przydatne dla rolnictwa,
- e) różnicowanie funkcji lasów poprzez pełnienie również funkcji społeczno – turystycznej przy zachowaniu zasady niedopuszczania do zagrożenia trwałości i jakości zasobów leśnych,
- f) promowanie zadrzewień śródpolnych dla wzbogacenia krajobrazu, zwiększenia retencji wody oraz poprawy warunków klimatu lokalnego.

11. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

11.1. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Na terenie gminy Dąbrówno występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%) oraz średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%). Obszary zostały wskazane na załącznikach graficznych studium, zgodnie z granicami zasięgów wód określonymi na mapach zagrożenia powodziowego opublikowanymi przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Zagospodarowanie terenów w granicach obszarów zagrożonych wystąpieniem powodzi jest ograniczone i powinno odbywać się na zasadach określonych w Ustawie Prawo wodne, ze szczególnym uwzględnieniem zakazu gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, a także lokalizowania nowych cmentarzy.

Na terenach szczególnego zagrożenia powodzią wprowadzone powinny zostać ograniczenia w zabudowie. Ewentualne dopuszczenie realizacji zabudowy powinno zostać obwarowane koniecznością wykazania, że nie będzie ona zwiększała ryzyka powodziowego.

11.2. OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na terenie gminy Dąbrówno nie wskazano obszarów osuwania się mas ziemnych, jednak obszary o predyspozycjach do powstawania osuwisk występują głównie na zboczach dolin rynnowych. W szczególności tereny zagrożone osuwiskami dotyczą zboczy rynny jez. Mała Dąbrowa i rzeki Wel oraz zboczy nad jez. Okrągłym.

Należy unikać zabudowywania terenów narażonych na osuwanie. Należy je zagospodarowywać trwałą zielenią, głęboko się ukorzeniającą.

12. OBSZARY WYSTĘPOWANIA SUROWCÓW NATURALNYCH, W TYM OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Złóża kopalin

Poniżej przedstawiono wykaz złóż według ewidencji Państwowego Instytutu Geologicznego. Lokalizacja złóż została zaznaczona na rysunku studium.

Tabela 11

Udokumentowane złoża kopalin na terenie Gminy Dąbrówno						
ID złoża (numer systemowy)	Miejscowość, Obręb	Rodzaj surowca	Organ zatwierdzający dokumentację	Znak i data decyzji zatwierdzającej dokumentację złoża	Zasób bilansowy złoża (tyś. m ³)	Powierzchnia złoża (ha)
KN 11995	Fiugajki	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ-GW.7427.7.2011 z dnia 07.04.2011	A+B 0,00	11,96
					C1 2100,83	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 15186	Fiugajki I dz. 2/2	kruszywa naturalne	-	-	A+B 0,00	1,97
					C1 357,42	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 8812	Gardyny cz. dz. 100	kruszywa naturalne	Wojewoda	OŚR/O.II.7414/17-38/00 z dnia 14.11.2000 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	9,00
					C1 1281,85	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 10386	Gardyny II	kruszywa naturalne	Wojewoda	ŚR.II.7414/15/05 z dnia 03.08.2005 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	28,16
					C1 2073,48	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 13621	Gardyny III dz. 149/35	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.47.2016 z dnia 29.08.2016 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	11,86
					C1 1906,62	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 17989	Gardyny IV Dz. 149/32, 157/3, 157/5	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.54.2015 z dnia 15.01.2016	A+B 0,00	6,27
					C1 0,00	
					C2 388,63	
					D 0,00	
KN 18180	Gardyny V dz. 88/1	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.24.2016 z dnia 24.05.2016	A+B 0,00	23,91
					C1 1628,00	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 1482	Grzybiny – Kalbornia	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.20.2013 z dnia 10.04.2013 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	82,56
					C1 2050,62	
					C2 388,63	
					D 0,00	
KN 1483	Kalbornia Brzeżno Mazurskie, dz./cz.dz. 61/4,61/5,61/7,63, 65,66,67,69,70,71,72,7 3,74/3,74/5,74/7, 74/8,74/10,76/1, 87/1,88/3,89/3,135,13 6,137,138,141,142	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	OŚ.751-4/6/06 z dnia 30.01.2006 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	27,71
					C1 2150,72	
					C2 0,00	
					D 0,00	
KN 4579	Kalbornia-Mosznica Leszcz, Brzeżno Mazurskie, Mosznica, Jankowice, Ruskowo	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.26.2022 z dnia 05.08.2022 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00	196,28
					C1 0,00	
					C2 11227,98	
					D 0,00	
KN 19209	Kalbornia-Mosznica I	kruszywa	Marszałek	GW.7427.36.2018	A+B 0,00	32,56

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno

	Leszcz, dz. 111, 112, 133/4 i 133/7, Brzeźno Mazurskie, dz. 1	naturalne	województwa	Z dnia 19.09.2018	C1 3508,53 C2 0,00 D 0,00	
KN 20746	Kalbornia-Mosznica 2 Leszcz, dz. 8, 39/4, 42, 43, 73/2, 77, 115/7	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.27.2022 z dnia 05.08.2022	A+B 0,00 C1 2521,32 C2 0,00 D 0,00	19,04
KN 10326	Osiekowo	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.3.2016 z dnia 29.02.2016 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00 C1 9413,40 C2 0,00 D 0,00	55,57
KN 16779	Osiekowo I dz. nr 15	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.22.2014 z dnia 26.05.2014	A+B 0,00 C1 4087,12 C2 0,00 D 0,00	40,1
KN 17094	Osiekowo I/1 Osiekowo dz. nr 15/2	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.5.2014 z dnia 23.04.2014	A+B 0,00 C1 82,99 C2 0,00 D 0,00	1,98
KN 17095	Osiekowo I/2 Osiekowo dz. nr 15/3	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.6.2014 z dnia 23.04.2014	A+B 0,00 C1 167,52 C2 0,00 D 0,00	1,91
KN 10069	Samin (brak danych dotyczących lokalizacji)	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.15.2012 z dnia 28.12.2012 (złoża skreślone z bilansu zasobów)	A+B 0,00 C1 0,00 C2 0,00 D 0,00	1,85
KN 16449	Samin I	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.17.2013 z dnia 12.04.2013	A+B 0,00 C1 3741,42 C2 0,00 D 0,00	16,21
KN 16580	Samin I/1	kruszywa naturalne	Marszałek województwa	GW.7427.18.2013 z dnia 10.04.2013 (eksploatacja złoża zaniechana)	A+B 0,00 C1 102,67 C2 0,00 D 0,00	2,00
KN 13768	Tułodziad dz. 222, 225	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.751-9/09 z dnia 15.04.2009	A+B 0,00 C1 84,72 C2 0,00 D 0,00	1,95
KN 17124	Tułodziad I dz. nr 220	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.7.2014 z dnia 16.05.2014	A+B 0,00 C1 154,61 C2 0,00 D 0,00	1,94
KN 17125	Tułodziad II dz. nr 221	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.8.2014 z dnia 16.05.2014	A+B 0,00 C1 175,78 C2 0,00 D 0,00	1,93
KN 17197	Tułodziad III dz. nr 5/2, 4/1	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.9.2014 Z dnia 01.07.2014	A+B 0,00 C1 172,81 C2 0,00 D 0,00	1,92
KN 19907	Tułodziad IV dz. nr 2/2	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.8.2020 Z dnia 16.06.2020	A+B 0,00 C1 427,23 C2 0,00 D 0,00	1,98
KN 19906	Tułodziad V dz. nr 12/6	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.10.2020 Z dnia 16.06.2020	A+B 0,00 C1 311,16 C2 0,00 D 0,00	1,92
KN 20031	Tułodziad VI dz. nr 220	kruszywa naturalne	Starosta Ostródzki	RLŚ.6528.11.2020 z dnia 08.10.2020	A+B 0,00 C1 348,74 C2 0,00 D 0,00	1,97
KN 17519	Wądryń	Kreda jeziorna	Marszałek województwa	GW.7427.2.2015 Z dnia 11.02.2015	A+B 0,00 C1 807,72 C2 0,00 D 0,00	17,12
KR 193	Wądryń	Kreda jeziorna	Wojewoda	OŚ.II-7514/26-18/95 z dnia 15.12.1995 (eksploatacja złoża)	A+B 0,00 C1 229,65 C2 0,00	5,36

				zaniechana)	D 0,00	
KR 6707	Wądryń II dz. nr 556, 557/1, 557/2, 558, 559, 560 541	kruszywa naturalne	Wojewoda	OS.II-7514/26-19/95	A+B 0,00	2,44
				Z dnia 15.12.1995	C1 103,40	
				(eksploatacja złoża zaniechana)	C2 0,00	
					D 0,00	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

Na podstawie kart złóż dostępnych na portalu geoportal.pgi.gov.pl/midas-web, zasoby geologiczne w filarach ochronnych posiada złożo Kalbornia-Mosznica. Poza wskazanym złożem, nie udokumentowano geologicznie kopalni, których eksploatacja byłaby możliwa i opłacalna sposobem podziemnym. Wobec tego nie występują też filary ochronne złóż takich kopalni. Na obszarze gminy występują kopaliny pospolite, które eksploatuje się sposobem odkrywkowym.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi złoża kopalni podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalni, w tym kopalni towarzyszących. Eksploatację złoża kopaliny należy prowadzić w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

Eksploatacja złóż powinna być prowadzona z zachowaniem wymogów ochrony środowiska, w tym ochrony złoża i obiektów budowlanych, z nimi sąsiadujących, wraz z określeniem warunków zachowania bezpieczeństwa powszechnego.

Dla terenów sąsiednich, nie objętych eksploatacją, każdorazowo należy ustalać pasy ochronne zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wydobycie złóż w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody uzależnione będzie od zachowania stosownych przepisów odrębnych obowiązujących w granicach tych terenów.

Dopuszcza się eksploatację złóż zgodnie z obowiązującym prawem geologicznym oraz przepisami w zakresie ochrony przyrody i środowiska, wód podziemnych i innych ustaw.

Należy dążyć, zgodnie z przepisami odrębnymi do pełnej i racjonalnej eksploatacji kopalni, a po ich wyeksploatowaniu należy przeprowadzić rekultywację w kierunkach: rolnym, leśnym, wodnym lub łączącym wymienione, zgodnie z wymaganiami określonymi w oparciu o ustalony kierunek rekultywacji.

Tereny i obszary górnicze

Na terenie gminy Dąbrówno ustalono następujące obszary górnicze (o statusie aktualne):

nazwa przestrzeni	numer w rejestrze	położenie	złoże	data wyznaczenia
Tułodziad	10-14/3/236	Tułodziad, dz. 222, 225	Tułodziad	2010-06-21
Tułodziad III	10-14/5/466	Tułodziad, dz. 4/1, 5/2	Tułodziad III	2015-04-17
Tułodziad I	10-14/6/615	Tułodziad	Tułodziad I	2019-07-23
Tułodziad II	10-14/6/616	Tułodziad, dz. 221	Tułodziad I	2019-07-23
Samin I	10-14/5/476	Samin, dz. 32, 33, 34, 37	Samin I	2015-08-12
Wądzyn	10-14/5/498	Wądzyn, dz. 3, 4	Wądzyn	2015-12-30
Mosznica pole S	10-14/6/612/b	Brzeźno Mazurskie, dz. 4/1, 6/13, 151/1	Kalbornia-Mosznica 1	2019-07-02
Mosznica pole N	10-14/6/612/a	Leszcz, dz. 111, 112, 133/4, 133/7, Brzeźno Mazurskie, dz. 1	Kalbornia-Mosznica 1	2019-07-02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

W granicach obszarów górniczych należy zachować wszelkie normy dotyczące bezpieczeństwa powszechnego zgodnie z przepisami odrębnymi w szczególności dotyczące zagrożeń wodnych, osuwiskowych oraz zagrożeń pożarowych itp. W obszarach górniczych wprowadza się zakaz zabudowy z wyłączeniem obiektów i budynków związanych z eksploatacją kopalni (obiekty kubaturowe, urządzenia komunikacyjne oraz urządzenia pomocnicze). W sąsiedztwie terenów objętych eksploatacją należy wyznaczać pasy ochronne zgodnie z przepisami odrębnymi.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W granicach gminy Dąbrówno nie występują Pomniki Zagłady i ich strefy ochronne, o których mowa w przepisach Ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 2015 r. poz. 2120 z późn. zm.).

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI, OBSZARY ZDEGRADOWANE

Na terenie gminy Dąbrówno nie występują obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub remediacji.

Rekultywacji podlegać będą obszary po eksploatacji kruszyw. Zgodnie z punktem 12 studium, rekultywację po eksploatacji należy prowadzić w kierunkach: rolnym, leśnym, wodnym, gospodarczym lub łączącym wymienione zgodnie z wymaganiami określonymi w oparciu o ustalony kierunek rekultywacji.

Na obszarze gminy nie wyznaczono terenów zdegradowanych.

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Dąbrówno nie występują tereny zamknięte i ich strefy ochronne.

16. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ Z OZE O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 500 KW, A TAKŻE ICH STREF OCHRONNYCH ZWIĄZANYCH Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU

W studium, na mapie „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” (zał. nr 2A), wskazuje się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 500 kW – elektrownie fotowoltaiczne wraz ze strefami ochronnymi.

17. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Opracowane został zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r., poz. 503) oraz w związku z realizacją uchwały Nr XL/261/2021 Rady Gminy Dąbrówno z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrówno.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest jednym z najważniejszych dokumentów planistycznych. Sporządzane jest w celu określenia polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Nie jest aktem prawa miejscowego, natomiast jego ustalenia są wiążące dla sporządzanych miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, dzięki którym wizja zawarta w studium przekłada się na lokalne prawo i kształtuje rozwój gminy.

Analiza dotychczas obowiązującego studium, długi okres od jego uchwalenia oraz zmiany w przepisach prawa dotyczących planowania przestrzennego i sposobu sporządzania opracowań planistycznych oraz mała czytelność załączników graficznych, wskazały na konieczność

opracowania na nowo całego dokumentu studium. Uznano, że zasadnym będzie sporządzenie nowego dokumentu, a nie jedynie zmian fragmentów dotychczas obowiązującego dokumentu. Ze względu na konieczność utrzymania ciągłości polityki przestrzennej gminy, która jest realizowana poprzez obowiązujące do czasu przyjęcia niniejszego studium, zdecydowano się na utrzymanie dotychczasowych kierunków rozwoju przestrzennego.

Aktualizacji uległa również część zawierająca uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy, która zawierała dotychczas informacje nieaktualizowane od powstania studium. Oprócz przesłanek prawnych główną motywacją dla aktualizacji tej części było przekonanie, że tylko dobrze rozpoznane uwarunkowania mogą być podstawą do prawidłowego wyznaczenia kierunków rozwoju gminy.

W wyniku przeprowadzenia analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych oraz bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, stwierdzono, że w gminie Dąbrówno rezerwa terenów wyznaczonych w dotychczasowym dokumencie studium i planach miejscowych jest wystarczająca do zaspokojenia prognozowanego zapotrzebowania na tereny o funkcji mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej i produkcyjnej.

Dokument studium składa się z dwóch części:

Część I studium zawiera uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy, czyli opis czynników przyrodniczych, demograficznych, społecznych i ekonomicznych, kształtujących politykę przestrzenną gminy wraz z graficznym przedstawieniem uwarunkowań (załącznik nr 1A w skali 1:25000).

W części II, w oparciu o kryteria opisane w części uwarunkowań, określono kierunki i wskaźniki w zakresie przeznaczenia oraz sposobów zagospodarowania i użytkowania terenów gminy, zarówno w sposób opisowy, jak i na załączniku graficznym (załącznik nr 2A w skali 1:25000), określając tym samym politykę przestrzenną gminy.

Obszar gminy Dąbrówno został podzielony na 3 strefy polityki przestrzennej, wyodrębnione ze względu na charakter środowiska przyrodniczego, stan zabudowy i zagospodarowania oraz wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną oraz naturalne warunki fizjograficzno – przyrodnicze. Wyróżniono następujące strefy:

- I – przyrodniczo-krajobrazową,
- II – mieszkaniowo-rekreacyjną,
- III – rolniczo-gospodarczą.

Zasady i wytyczne dla gospodarowania w poszczególnych strefach zostały opisane w pkt. 1.2 niniejszego dokumentu.

Na terenie gminy wydzielono dwie grupy obszarów funkcjonalnych: stan istniejący oraz kierunki zmian w przeznaczeniu terenów. Dokument wyróżnia kategorie przeznaczenia terenów,

wpływające w sposób istotny na charakter użytkowania przestrzeni. Są to następujące kategorie użytkowania:

- tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej, które stanowią zdecydowaną większość wyznaczonych w studium kierunków zagospodarowania. Są one także kontynuacją realizacji polityki przestrzennej wyznaczonej przez dotychczas obowiązującym studium, w niektórych miejscach nieznacznie skorygowanymi granicami, dostosowanymi do podziałów geodezyjnych.
- tereny zabudowy turystyki i rekreacji - tereny wyznaczono zgodnie z dotychczasową polityką przestrzenną, znajdują się głównie w okolicach jezior,
- tereny zabudowy produkcji, składów, magazynów - pokrywają się w części z obszarami określonymi w dotychczasowej polityce przestrzennej jako tereny działalności gospodarczej.

Pozostałe obszary gminy to:

- rolnicza przestrzeń produkcyjna – tereny stanowiące kontynuację wyznaczonych w dotychczas obowiązującym studium obszarów produkcji rolnej wysokiej jakości oraz obszarów aktywizacji rozwoju wielofunkcyjnego, wobec których studium dopuszczało zabudowę związaną z rolnictwem,
- tereny lasów – obszary występowania użytków leśnych,
- tereny wód i zieleni - obszary występowania wód powierzchniowych oraz różnego rodzaju zieleni.

Poszczególnym kategoriom terenów przypisane zostały odpowiednie wskaźniki i parametry dotyczące ich zagospodarowania, dostosowane do występujących uwarunkowań i przyszłych zamierzeń inwestycyjnych wynikających z ogólnej polityki gminy. Wskaźniki te winny być doprecyzowywane i uszczegółowione na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Jednocześnie, w granicach dopuszczonych przez obowiązujące na danym terenie przepisy odrębne, na wszystkich terenach w granicach opracowania Studium, dopuszczono realizację terenów zieleni (nieurządzonej, urządzonej, izolacyjnej), sportu i rekreacji (parki, boiska, place zabaw, plaże itd.), terenów dróg i parkingów oraz tereny komunikacyjne, które stanowią niezbędne dla zachowania ładu przestrzennego uzupełnienie dla zagospodarowanych lub przeznaczonych do zagospodarowania, terenów poszczególnych osad i miejscowości.

Studium wskazuje również tereny lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł – instalacji fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 500 kW wraz ze strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Realizacja kierunków polityki przestrzennej pozwoli wykorzystać walory przestrzeni gminy, stwarzając warunki inwestycyjne dla mieszkańców i zapewniając racjonalny rozwój gminy.